

အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ
လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏
အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကိုကာကွယ်ပေးခြင်း

Asia ACTs Against Child Trafficking

With funding support from
Terre des Hommes-Netherlands and OAK Foundation

OAK FOUNDATION

မာတိကာ

- ၁၁ အဖွင့်စကား
- ၁၂ စကားချိုး
- ၁၄ အမှာစာ

- ၁၉ အခန်း ၁
အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကာကွယ်ရေး
လမ်းညွှန်ချက် မူကြမ်း
- ၂၁ မိတ်ဆက်
- ၂၂ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ
  - ကလေး
  - ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း
  - ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံ ကလေး
  - လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်းထမ်းများ
- ၂၄ အထွေထွေမူဝါဒများ
  - ကလေးအခွင့်အရေး
  - ကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုး
  - ခွဲခြားဖိနှိပ်မှုမှ ကင်းလွတ်ခွင့်
  - ကလေး၏အယူအဆကို လေးစားခြင်း
  - သတင်းများရရှိခွင့်
  - သတင်းများစိတ်ချလုံခြုံခွင့်
  - အစိုးရ၏တာဝန်ရှိမှု
- ၂၇ ကလေးအား စုံစမ်းခြင်းနှင့်ဖော်ထုတ်ခြင်း
  - အသက်ကိုခန့်မှန်းခြင်း
  - အသက်ဖော်ပြချက်သိရှိစေရန်အတွက် ကြိုတင်လုပ်ဆောင်ခြင်းများ
  - မူလကနဦးဆက်သွယ်ခြင်း
  - လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းစနစ်

- ကြားကာလ စောင့်ရှောက်မိန့်နှင့် ကာကွယ်ပေးမှု
- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏ လူမှုကိစ္စများကို စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း
- တရားဥပဒေရရှိခံစားစေခြင်း
- လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများအား စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ပေးခြင်း
- စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းများ

၄၃ အခန်း ၂

အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကာကွယ်ရေး လမ်းညွှန်ချက် အာဆီယံအဖွဲ့၏မူကြမ်း

၄၅ မိတ်ဆက်

၄၆ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

- ကလေး
- ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း
- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံ ကလေး
- လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများ

၄၈ အထွေထွေမူဝါဒများ

- ကလေးအခွင့်အရေး
- ကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုး
- ခွဲခြားဖိနှိပ်မှုမှ ကင်းလွတ်ခွင့်
- ကလေး၏အယူအဆကို လေးစားခြင်း
- သတင်းများရရှိခွင့်
- သတင်းများ စိတ်ချလုံခံခွင့်
- ကလေး၏လူမျိုးစု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေသများအပေါ် လေးစားမှု။
- အစိုးရ၏ တာဝန်ရှိမှု

၅၁ ကလေးအား စုံစမ်းခြင်းနှင့် ဖော်ထုတ်ခြင်း

- အသက်ကို ခန့်မှန်းခြင်း
- အသက်ဖော်ပြချက်သိရှိစေရန်အတွက် ကြိုတင်လုပ်ဆောင်ခြင်းများ
- မူလကနဦးဆက်သွယ်ခြင်း

- လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းစနစ်
- ကြားကာလ စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကာကွယ်ပေးမှု
- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏ လူမှုကိစ္စများကို စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း
- တရားဥပဒေ ရရှိခံစားစေခြင်း
- လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများအား စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ပေးခြင်း
- စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းများ

၆၉ အခန်း ၃

မူကြမ်းနှစ်ခုကို နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ရှင်းလင်းချက်များ

၇၁ နောက်ခံသမိုင်း

၇၅ မိတ်ဆက်

၇၇ ကလေး

- ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း
- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး
- လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်း

၈၀ အခြေခံသဘောတရားများ

- ကလေးအခွင့်အရေး
- ကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုး၊
- ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှ ကင်းဝေးခွင့်၊
- ကလေး၏ အမြင်များကို လေးစားခြင်း၊
- သတင်းများ ရရှိခွင့်၊
- စိတ်ချလုံခြုံခွင့်၊
- ကလေး၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေသများကို လေးစားခြင်း၊
- အစိုးရ၏ တာဝန်များ၊

၈၆ အထူးလမ်းညွှန်ချက်များ

- ကလေးကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း

- ကနဦးဆက်သွယ်ခြင်း
- လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းစနစ်
- ကြားကာလစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ခြင်း
- တရားဥပဒေကို ရရှိခံစားစေခြင်း
- လူမကြာဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများအား စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ပေးခြင်း
- စွမ်းရည်ဖြင့်တင်ပေးခြင်းများ

to all the children who have suffered immensely and yet have come forward with their stories, who helped us understand this phenomenon better and to move forward...

to all the people who have given part of their lives to serve these children and have stayed with them until their recovery to finally experience the true meaning of a good life

In Memory of Dr. Walter Skrobanek
and Mr. Pirom Klaichinda

အပ္ပဋ္ဌစကား

အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကိုကာကွယ်ပေးခြင်း စာအုပ်တွင် အဓိက အပိုင်း (၃) ပိုင်းပါရှိသည်။ ပထမပိုင်းမှာ ၂၀၀၆ ခုနှစ် မတ်လတွင် ဒေသအတွင်းရှိလက်တွဲဖော်အဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးဆွဲခဲ့သော အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အခွင့်အရေးကိုကာကွယ်ပေးမှုဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များဖြစ်သည်။ ဒုတိယပိုင်းမှာ အာဆီယံအဖွဲ့၏ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ထိပ်တန်းအရာရှိများက တင်ပြထားသော မတူသည့်အချက်များကို မင်အမည်းဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။

ထိုတင်ပြချက်များတွင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ၊ အခြေခံမူဝါဒများဖြစ်သည့် ခွဲခြားမှုကင်းဝေးရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်များရရှိခွင့်၊ ထို့ပြင်အထူးအချက်များဖြစ်သည့် ကလေးများနှင့် သင့်လျော်သည့်အင်တာဗျူးများ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဒေသဆိုင်ရာယန္တရားများ၊ တရားဝင်အဆင့်အတန်းများရရှိစေခြင်းနှင့် ရေရှည်အကျိုးရှိသည့် ဖြေရှင်းမှုများဖြင့် အဖြေရှာခြင်းတို့ပါဝင်သည်။

တတိယပိုင်းတွင် ထိုလမ်းညွှန်ချက်နှစ်ခုအပေါ်သုံးသပ်ချက်ဖြစ်သည်။ ထိုသုံးသပ်ချက်များထဲတွင် အခြားရင်းမြစ်များမှ စုဆောင်းထားသော အချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် အတွေ့အကြုံများကိုလဲ လေ့လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

FOREWORD

This publication on **Protecting the Rights and Dignity of the Trafficked Child in South East Asia** is a milestone in the global campaign against child trafficking.

Human trafficking is a serious human rights violation affecting many children. Existing efforts to fight child trafficking in South East Asia still lack the human rights perspective and the child rights approach. Trafficked children are victims of human rights violations and should not be treated as offenders. Survivors of child trafficking have special needs and should be given special protection due to the nature of the crime. The setting of the Guidelines for the Protection of the Rights of Trafficked Children in South East Asia will ensure that the child's rights will be protected from the time of rescue and identification until the period of recovery and reintegration.

This book also presents a comparative analysis of the draft South East Asian Guidelines formulated by Asia ACTs campaign partners in relation to the ASEAN Draft Guidelines. The comparison can guide us to identify possible lobby points for higher standards to protect the rights of child survivors of trafficking. The book also includes additional explanation of selected sections to guide the lobbyists, trainers and social service providers.

Once more, Asia ACTs succeeds in contributing significantly to the development of effective policies and practices that safeguard the rights of trafficked boys and girls in South East Asia.

Frans Van Dijk
Regional Coordinator for South East Asia
Terre des Hommes-Netherlands

အမှာစာ

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများ၏ အခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ၏ ပေါ်လစီများကို ဤမိတ်ဆက်တွင် တွေ့နိုင်သည်။ မိတ်ဆက်ထဲတွင် ကုလသမဂ္ဂစာချုပ်များနှင့် နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်များ၊ အရှေ့တောင်ဥရောပဒေသဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ဘိုဟိုစာတမ်းဟုခေါ်သည့် အရှေ့တောင်အာရှဒေသ လမ်းညွှန်ချက်မူကြမ်းများကို ကိုးကားထားသည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် အေးရှားအက်အဖွဲ့သည် မြန်မာ၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ လာအို၊ဖိလိပိုင်၊ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် အရှေ့တောင် ဥရောပတွင်ရေးဆွဲထားသည့် လမ်းညွှန်ချက်များကဲ့သို့ မူကြမ်းတခုကို ရေးဆွဲခဲ့သည်။ ထိုမူကြမ်းကို ဘိုဟိုပြည်နယ်တွင် ရေးဆွဲခဲ့သဖြင့် ဘိုဟိုစာတမ်းဟုခေါ်သည်။

ထိုဘိုဟိုစာတမ်းကို ၂၀၀၆ ခုနှစ် မတ်လ ၂၀ ရက်မှ ၂၄ ရက်နေ့အထိကျင်းပခဲ့သည့် အရှေ့တောင်အာရှဒေသ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင် လေ့လာအသုံးပြုစာတမ်းအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးအတည်ပြုနိုင်ခဲ့သော လမ်းညွှန်ချက်ကို ဘန်ကောက်စာတမ်းဟုလဲခေါ်သည်။ အာဆီယံအဖွဲ့၏ လမ်းညွှန်ချက်များသည် ၂၀၀၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလက ကွာလာလမ်ပူမြို့တွင်ကျင်းပခဲ့သော အာဆီယံအဖွဲ့ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ထိပ်သီးခေါင်းဆောင်များအစည်းအဝေးတွင် တင်ပြခဲ့သော လမ်းညွှန်ချက်များဖြစ်သည်။ နောင်အခါ ဘန်ကောက်စာတမ်းဟု လူသိများလာသော ဘိုဟိုစာတမ်းကို နောက်တနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကျင်းပခဲ့သော အာဆီယံအဖွဲ့ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ထိပ်သီးခေါင်းဆောင်များအစည်းအဝေးတွင် နောက်ဆုံးပြန်လည်သုံးသပ်မှုများလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ထိုအာဆီယံမူကြမ်းတွင် ကိုးကားထားသည့် နိုင်ငံတကာစာချုပ်များကို လက်မှတ်ထိုးထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုစာချုပ်ပါအချက်များကို လေးစားလိုက်နာရန်တာဝန်ရှိမှုကို ပြသထားပြီးဖြစ်၏။

ထိုလမ်းညွှန်ချက်များတွင် နိုင်ငံတကာစာချုပ်များတွင်ပါရှိပြီးဖြစ်သော မူဝါဒနှင့် စံနှုန်းများကို ထပ်မံညွှန်းဆိုထားပြီး လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အခွင့်အရေးများကို သက်ဆိုင်ရာ မိမိနိုင်ငံများအတွင်းသာမက အရှေ့တောင်အာရှဒေသတစ်ခုလုံးတွင် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ပေးရန်အတွက် သေချာအောင် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ACKNOWLEDGEMENTS

Protecting the Rights and Dignity of a Trafficked Child in South East Asia

is a result of a three-year effort to come up with minimum standards to protect the rights of children victims of trafficking. We are thankful for the contribution of organizations and individuals in terms of ideas and actual experiences in drafting and finalizing the guidelines. We are grateful to those who were involved in lobbying for its adoption and implementation.

We express our gratitude to

Siriporn Skrobanek who reminded us, four years ago, about the urgency in formulating these standards for trafficked children;

Atty. Anjanette Saguisag and Atty. Robert Larga whose legal expertise guided us in drafting and finalizing the document;

(Ret.) Undersecretary of the Department of Social Welfare and Development Lourdes Balanon, Director Finard Cabilao and Undersecretary Alicia Bala for lobbying this worthwhile cause in the ASEAN;

Our friends and colleagues in the Asia ACTs Network: Burma ACTs, Cambodia ACTs, Indonesia ACTs, Child Trafficking Watch-Thailand, Philippines Against Child Trafficking, Ho Chi Minh City Child Welfare Foundation and Village Focus International, who continuously encourage us, share their rich experiences and tirelessly promote the guidelines in their own countries;

Wanraya Tiandee, Vantha Tou, Pierre Philippe and Salvatore Parata who continuously support the campaign;

Mireille Binjsdorp and Ignacio Packer for their assistance in accessing funding support in this undertaking; and

Frans Van Dijk and Ruth Eveline who continue to encourage and commend us in our efforts.

Our efforts will surely make a whole world of difference for the children.

Asia ACTs Secretariat

အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ
လူတို့ကိုးကွယ်ခံရသောတလေးများ၏
အခွင့်အရေးဆိုင်ရာတကွယ်ရေး
လမ်းညွှန်ချက် မူကြမ်း

PROPOSED GUIDELINES
FOR THE PROTECTION OF
THE RIGHTS OF TRAFFICKED
CHILDREN IN SOUTH EAST ASIA

မိတ်ဆက်

ယခုစာအုပ်သည် အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများ၏ လူ့အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အကြံပြုထားသော မူဝါဒများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယခုစာအုပ်ပါအချက်များသည် အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ နိုင်ငံများအားလုံးက အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးထားသော ကလေးသူငယ်များဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးသဘောတူစာချုပ် (Convention on the Rights of the Child) နှင့် အခြားလူ့အခွင့်အရေးနှင့် ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာစာချုပ်စာတမ်းများဖြစ်သည့် ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်၏ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်ဖြစ်သော ကလေးများအားရောင်းချခြင်း၊ ကလေးပြည့်တန်ဆာအဖြစ်အသုံးပြုခြင်း၊ ညစ်ညမ်းစာပေများတွင် အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ စာချုပ် (Optional Protocol to the CRC on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography) ၊ ကုလသမဂ္ဂ၏ နိုင်ငံပြတ်ကျော်ရာဇဝတ် မှုခင်းဆိုင်ရာစာချုပ်၏ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်သော အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးများအား လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးစာချုပ် (the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime) ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်မင်းကြီး၏ လူကုန်ကူးမှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးလမ်းညွှန်ချက်များ (the United Nations High Commissioner for Human Rights Recommended Guidelines on Human Rights and Human Trafficking)၊ အရှေ့တောင်ဥရောပဒေသအတွင်းရှိ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏အခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက် (Guidelines for Protection of the Rights of Children Victims of Trafficking in Southeastern Europe) နှင့် လူကုန်ကူးခံကလေးများ၏အခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက် (Proposed Guidelines for the Protection of the Rights of Trafficked Children (Bohol Document, August 2004) များကို အခြေခံ၍ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

၁၊ ၁။ ကလေး

အသက် (၁၈) မပြည့်သေးသောသူများကို ကလေးဟုသတ်မှတ်သည်။

၁-၂ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း

၁-၂-၁။ ကလေးကို ကလေးပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း၊ ကလေးညစ်ညမ်းစာပေများအသုံး ချခြင်းနှင့် အခြား လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ ကလေးလုပ်သားအဖြစ်စေခိုင်းခြင်း၊ အမေ့လုပ်အား စေခိုင်းခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်းနှင့် ကျွန်ကဲ့သို့ဆက်ဆံခြင်း၊ ချုပ်နှောင်ခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ် အပိုင်းများကို ဖယ်ထုတ်ခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်း၊ တရားမဝင်လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးချခြင်း နှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများတွင် ပါဝင်စေခြင်းစသည့်လုပ်ငန်းများတွင် အမြတ်ထုတ်လို သောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တိုင်းပြည်အတွင်းဖြစ်စေ တိုင်းပြည်၏ပြင်ပတွင်ဖြစ်စေ သိမ်းသွင်း ခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ နေထိုင်စရာပေးခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်း ကိုဆိုလိုသည်။ ထို့ပြင် အမြတ်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကလေးကိုမွေးစားခြင်းနှင့် လက် ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းတို့ကိုလဲ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

ကလေးကို ကလေးပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း၊ ကလေးညစ်ညမ်းစာပေများ အသုံးချခြင်းနှင့် အခြားလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ ကလေးလုပ်သားအဖြစ်စေခိုင်းခြင်း၊ အမေ့လုပ်အား စေခိုင်းခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်းနှင့် ကျွန်ကဲ့သို့ ဆက်ဆံခြင်း၊ ချုပ်နှောင်ခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ် အပိုင်းများကို ဖယ်ထုတ်ခြင်းနှင့်ရောင်းချခြင်း၊ တရားမဝင်လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးချခြင်း နှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများတွင်ပါဝင်စေခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများတွင် အမြတ်ထုတ်လို သောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တိုင်းပြည်အတွင်းဖြစ်စေ တိုင်းပြည်၏ပြင်ပတွင်ဖြစ်စေ သိမ်းသွင်း ခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ နေထိုင်စရာပေးခြင်း၊ ကလေးကို မွေးစားရန်နှင့် အမြတ်ထုတ်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားရန်တို့အတွက် သိမ်းသွင်းခြင်း၊ သယ် ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ နေထိုင်စရာပေးခြင်းနှင့် လက်ခံခြင်းများသည်လည်း ယခု လမ်းညွှန်ချက်များတွင် အကြုံးဝင်သည်။

၁-၂-၂။ ကလေး၏သဘောဆန္ဒသို့မဟုတ်အုပ်ထိမ်းသူများ၏ဆန္ဒအလျောက်ကလေးကူးသန်းရောင်း ဝယ်ခြင်းဖြစ်စေကာမူ ထိုအချက်သည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို အားပေးထောက် ခံကျူးလွန်သည်ဆိုသောအချက်မှ ကင်းလွတ်သွားအောင် သို့မဟုတ် အပြစ်ဒဏ်ပေါ်သွား

အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်သည့်အချက်မဖြစ်စေရ။

၁-၂-၃။ အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ အင်အားသုံးခြင်းနှင့်အခြားနည်းများဖြင့် အကြပ်ကိုင်ခြင်း၊ ပြန်ပေးဆွဲခြင်း၊ လိမ်လည်လှည့်ဖျားခြင်း၊ အခွင့်အာဏာကို အသုံးချခြင်း၊ ကလေးအုပ်ထိမ်းသူ၏ခွင့်ပြုချက်ရအောင် ငွေပေးခြင်း သို့မဟုတ် အကျိုးအမြတ်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်းများသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုရာဇဝတ်တွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အချက်အလက်များမဖြစ်စေရ။

၁-၃။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံ ကလေး

၁-၃-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံကလေးဆိုသည်မှာ အမြတ်ထုတ်အသုံးချရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တိုင်းပြည်အတွင်းနှင့် ပြည်ပတွင်သိမ်းသွင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်၊ လွှဲပြောင်း၊ နေထိုင်စရာပေး၊ ရယူခံရသော ကလေးကို ဆိုလိုသည်။

၁-၄။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများ

၁-၄-၁။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများဆိုသည်မှာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများကို တိုက်ရိုက်အကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးသည့်အစီအစဉ်များတွင် ပါဝင်နေသော အစိုးရသို့မဟုတ် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ သူများအားလုံးကို ဆိုလိုသည်။

၂။ အထွေထွေမူဝါဒများ

အောက်ပါမူဝါဒများကို ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးများအား စောင့်ရှောက်ကာ ကွယ်ပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်တိုင်းတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၂-၁။ ကလေးအခွင့်အရေး

၂-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများသည် ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ်တွင် ပါဝင်သော အသက်ရှင်ခွင့်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်၊ ကာကွယ်ခွင့်နှင့် ပါဝင်ခွင့်များကို အပြည့်အဝလေးစားခံ ခွင့်နှင့် ကျင့်သုံးခွင့်များရှိသည်။

၂-၁-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ကလေးများသည် အထူးလိုအပ်ချက်များရှိသည့်အားလျော်စွာ ထို ကလေး များသည် အထူးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများကို ရရှိခွင့်ရှိသည်။

၂-၂။ ကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုး

၂-၂-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိက လူမှု လုပ်ငန်းထောက်ပံ့ရေးဌာနများ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့များ၊ တရားရုံးများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၏ လုပ်ဆောင်မှုတိုင်းတွင် ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကို အဓိကအဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရမည်။

၂-၃။ ခွဲခြားဖိနှိပ်မှုမှ ကင်းလွတ်ခွင့်

၂-၃-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများသည် မူရင်းတိုင်းပြည်အတွင်း၊ ကြားခံတိုင်းပြည် အတွင်းနှင့် ခရီးလမ်းဆုံးတိုင်းပြည်များအတွင်းတွင် တရားဝင်အဆင့်အတန်း၊ နိုင်ငံသား၊ လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ လိင်၊ ဘာသာစကား၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံ ရေးနှင့် အခြားအမြင်များရှိမှု၊ တိုင်းရင်းသားသို့မဟုတ် လူမှုရေးရင်းမြစ်၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ မသန် စွမ်းပြစ်မှု၊ မွေးဖွားလာမှုနှင့် အခြားအဆင့်အတန်းမရွေး တန်းတူညီသောကာကွယ်မှုနှင့် အခွင့်အလမ်းများ ရရှိခံစားခွင့်ရှိသည်။ ထိုနည်းတူ မူရင်းတိုင်းပြည်၊ ကြားခံတိုင်းပြည်နှင့် ခရီးလမ်းဆုံးတိုင်းပြည်များသည် လူကုန်ကူးခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖိစီးခံ စားရမှုများကင်းဝေးစေရန်အတွက် တာဝန်ရှိသည်။

၂-၃-၂။ ယခုလမ်းညွှန်ချက်များကို ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောသူများက မွေးဖွားလာသောကလေး များအပေါ်တွင်လည်း သက်ဆိုင်ရာအခြေအနေများတွင် ကျင့်သုံးသင့်သည်။

၂-၄။ ကလေး၏အယူအဆကို လေးစားခြင်း

၂-၄-၁။ မိမိ၏အယူအဆများကို စဉ်းစားနိုင်စွမ်းရှိသော ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့် ကလေးတယောက်သည် တရားဥပဒေရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ကြားကာလစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာနှင့် ကာကွယ်မှုဆိုင်ရာအကြောင်းများ၊ အကောင်းဆုံးဖြစ်စေမည့် ဖြေရှင်းချက်များအား ဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများအပါအဝင် သူ သို့မဟုတ် သူမနှင့် ဆက်စပ်နေသောအကြောင်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် ကိစ္စများတွင် သူ၏အမြင်ကို လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်တင်ပြပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

၂-၄-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးတယောက်၏ အမြင်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရာတွင် သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ အသက်၊ ရင့်ကျက်မှု၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအဆင့်၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုနှင့် အကောင်းဆုံးအကျိုးနှင့် ကိုက်ညီအောင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၂-၅ ။ သတင်းများရရှိခွင့်

၂-၅-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများအား သူတို့၏ ရရှိခံစားခွင့်၊ ရရှိနိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများ၊ မိသားစုနှင့်ပြန်လည်ဆုံတွေ့ခြင်းဆိုင်ရာနှင့် နေရပ်ရင်းသို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာသတင်းများအပါအဝင် သူတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသော အကြောင်းကိစ္စများနှင့်ပတ်သက်သည့်သတင်းများကို ရရှိခွင့်ပေးရမည်။

၂-၅-၂။ ထိုသတင်းများကိုပေးရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအနေဖြင့် နားလည်သဘောပေါက်နိုင်သော ဘာသာစကားမျိုးဖြစ်သင့်သည်။ လိုအပ်ပါက သင့်လျော်သော ဘာသာပြန်၊ စကားပြန်များ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်။

၂-၆။ သတင်းများ စိတ်ချလုံခြုံခွင့်

၂-၆-၁။ ဥပဒေအရ လိုအပ်ချက်ကြောင့်မှလွဲ၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေး သို့မဟုတ် သူ၏ မိသားစုဝင်များအတွက် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်မည်ဆိုပါက ထိုကလေးနှင့်ပတ်သက်သောသတင်းများကို ထိမ်းသိမ်းထားပေးရမည်။

၂-၆-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အချက်အလက်များကို ကာကွယ်ပေးရန်အတွက် လိုအပ်သောလုပ်ဆောင်မှုများအားလုံးကိုလုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးသို့မဟုတ် သူ၏ မိသားစုဝင်

များနှင့်ပတ်သက်သည့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်များကို လူသိထင်ရှားဖြစ်စေနိုင်မည့် အမည်၊ လိပ်စာနှင့် အခြားသတင်းအချက်များကို လူအများထံ သို့မဟုတ် သတင်းဌာနများတွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မပြုရ။

၂-၆-၃။ အထူးသတိပြုရမည့်သတင်းအချက်အလက်များကို မထုတ်ပြန်မီ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ခွင့်ပြုချက်ကို သူ၏အသက်အရွယ်နှင့် သင့်လျော်သောပုံစံဖြင့် ရရှိအောင် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂-၇။ ကလေး၏လူမျိုးစု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေသများအပေါ် လေးစားမှု။

၂-၇-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေး၏ လူမျိုးစု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုနှင့် ဘာသာရေး ဝိသေသများကို အချိန်တိုင်းတွင် လေးစားမှုပေးရမည်။

၂-၇-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ လူမျိုးစု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုနှင့် ဘာသာရေးကျင့်စဉ်များကို လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ဖြစ်နိုင်သည့် အကူအညီများကို ပံ့ပိုးပေးရမည်။

၂-၈။ အစိုးရ၏ တာဝန်ရှိမှု

၂-၈-၁။ အစိုးရအနေဖြင့် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို တိုက်ဖျက်ရန်နှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများကို ကူညီစောင့်ရှောက်ရန် ကောင်းမွန်သော လုပ်ဆောင်မှုများကိုလုပ်ဆောင်ရမည်။

၂-၈-၂။ အစိုးရအနေဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများကို ကာကွယ်ပေးရန်နှင့် ကူညီပေးနိုင်ရန်အတွက် သင့်လျော်သော တရားဥပဒေပြုရေး၊ တရားစီရင်ရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အခြားသော လုပ်ဆောင်မှုများကို လုပ်ဆောင်အကောင် အထည်ဖော်ရမည်။

၂-၈-၃။ အစိုးရအနေဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော သူများအားလူကုန်ကူးသူများကလက်စားချေလက်တုန့်ပြန်ခြင်းများမှကြိုတင်ကာကွယ်ပေးရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးရန်တာဝန်ရှိသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ပေးချက်များသည် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ယုံကြည်မှုနှင့် ဘာသာရေးအခြေပြုအဖွဲ့များတွင်လုပ်ဆောင်နေသောသူများကိုပါ လွှမ်းခြုံမှုရှိရမည်။

၃-၂-၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဆိပ်ကမ်းနှင့် လေဆိပ်တွင်တာဝန်ထမ်းဆောင်သူများ၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန်ထမ်းများ၊ နယ်စပ်စောင့်တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများ၊ လူမှုဝန်ထမ်းနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ပေးသူများစသည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့် ကလေးများနှင့် တိုက်ရိုက်ထိစပ်မှုများ ရှိနိုင်သည့်သူများကို အသက်ပိုင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို အလျင်အမြန်ဖော်ထုတ်နိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ လေ့ကျင့်ပညာပေးသင့်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးကို မည်သည့်အချက်များဖြင့် ဖော်ထုတ်ကူညီနိုင်မည့် ဆိုသည့်နည်း လမ်းများနှင့် တရားမဝင်အလုပ်သမားများအကြားမှ ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ခံရသောကလေးများကို မည်ကဲ့သို့ ခွဲခြားဖော်ထုတ်နိုင်မည်ဆိုသော နည်းလမ်းများ ပါဝင်နိုင်သည်။

၃-၂-၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို မိသားစုများနှင့် ရပ်ရွာပတ်ဝန်းကျင်အကြားသိရှိစေနိုင်အောင် အထူးအားသွန်ခွန်စိုက် လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည်ဟု ယူဆရသော ကလေးများနှင့် အမှန်တကယ်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများအကြောင်း သတင်းပေးပို့ခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုလည်း တည်ဆောင်ပေးသင့်သည်။

၃-၂-၄။ ဥပဒေစိုးမိုးရေးအာဏာပိုင်များ၊ လူမှုဝန်ထမ်းအေဂျင်စီများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစိုးရအေဂျင်စီများအပါအဝင် အစိုးရအေဂျင်စီများအကြား ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများကိုအလျင်အမြန်ဖော်ထုတ်နိုင်မည့်သတင်းများမျှဝေသည့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများဖြစ်လာအောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၂။ မူလကနဦးဆက်သွယ်ခြင်း

၃-၂-၁။ မူလပထမဦးလုပ်ဆောင်ခြင်း

၃-၂-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည်ဟု သံသယရှိသော သို့မဟုတ် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို ဖော်ထုတ်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်း စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအရာရှိသည် လူမှုကွယ်ဆယ်ရေးအကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးသည့်ဝန်ထမ်းကို ချက်ချင်းဆက်သွယ်အကြောင်းကြား၍ဖြစ်နိုင်ပါက ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေး၏မိဘအုပ်ထိမ်းသူကိုပါအကြောင်းကြား ရမည်။ အကယ်၍ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်သော ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဖြစ်ပါက လမ်းဆုံးနိုင်ငံ သို့မဟုတ် တဆင့်ခံနိုင်ငံရှိ သံရုံး၊ ကောင်စစ်ဝန်ရုံးကဲ့သို့သော နိုင်ငံကိုယ်စားပြုတာဝန်

ရှိသူများနှင့် မူရင်းနိုင်ငံရှိအာဏာပိုင်များကို ဆက်သွယ်အကြောင်းကြား သင့်သည်။

၃-၂-၀-၂။ စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအရာရှိသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့်ကိုကာကွယ်ပေးပြီး သတင်းဌာနများတွင်ဖော်ပြစေခြင်းများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းများကို တားမြစ်ပေးသင့်သည်။

၃-၂-၀-၃။ စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအရာရှိ၏ မူလကနဦးတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းသည် ကလေး၏ အမည်၊ အသက်၊ မိဘအုပ်ထိမ်းသူအမည်၊ နောက်ဆုံးနေခဲ့သည့်လိပ်စာ၊ ဆက်သွယ်နိုင်သည့် ဖုန်း၊ နိုင်ငံရင်းနှင့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုစသော ကိုယ်ရေးအကြောင်းများကိုစုဆောင်းသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မေးမြန်းခြင်းမျိုးဖြစ်ရမည်။

၃-၂-၀-၄။ စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအရာရှိသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေး၏ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများကို သယ်ဆောင်ရယူနိုင်အောင် ကူညီပေးသင့်သည်။

၃-၂-၀-၅။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော သို့မဟုတ် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည်ဟု သံသယရှိရသောကလေးအား သူ့ကိုတွေ့ရှိသောနေရာမှ အလျင်အမြန်ဖယ်ရှားပေးရမည်ဖြစ်ပြီး လုံခြုံသောနေရာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်မျိုးသို့ ချက်ချင်းပြောင်းရွှေ့ပေးရမည်။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးအကူအညီပေးသူများနှင့် ပြောင်းရွှေ့ပါက ပိုမိုကောင်းမွန်သည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို ရဲစခန်း သို့မဟုတ် ချုပ်နှောင်သည့် နေရာများတွင်မထားသင့်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ညီအကိုမောင်နှမများရှိပါက ထိုသူများကို ဖြစ်နိုင်သလောက်အတူတူထားသင့်သည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ညီအကိုမောင်နှမများ အနေဖြင့် အတူတူမနေနိုင်သည့် အခြေအနေမျိုးဖြစ်ပါက ထိုညီအကို မောင်နှမများသည် အချင်းချင်း အချိန်မှန်မှန် ဆက်သွယ်နိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သည်။

၃-၂-၀-၆။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးနှင့် လူကုန်ကူးသည်ဟု သံသယရှိသောသူများကို မည်သည့်အခါတွင်မှ တခန်းထည်းထားခြင်း သို့မဟုတ် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်မှုများရှိစေခြင်းများ မပြုရ။

၃-၂-၀-၇။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးနှင့် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများ၏ လုံခြုံရေးအတွက် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးတည်ရှိနေသောနေရာကို စိတ်ချလုံခြုံစွာ ထိမ်းသိမ်းထားရမည်။

၃-၂-၂။ ကလေးများအပေါ် သတိထားမေးမြန်းသော အင်တာဗျူး

၃-၂-၂-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ထိုအမှုကိုစစ္စတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သောသော အေဂျင်စီများ အနေဖြင့် လိုအပ်သည့်သတင်းအချက်အလက်များကို စုဆောင်းရယူနိုင်မည့် အင်တာဗျူး လမ်းညွှန်များနှင့် ယန္တရားများကို ဖန်တီးပေးသင့်သည်။

၃-၂-၂-၂။ ကလေးများနှင့်သင့်လျော်သော အင်တာဗျူးများလုပ်ဆောင်ရန် လေ့ကျင့်ထားသော အဖွဲ့ ပေါင်းစုံပါဝင်သော အဖွဲ့များသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးနှင့်ပတ်သက်၍ သင့်လျော်သော လုပ်ဆောင်မှုများလုပ်ဆောင်ရန်နှင့် ကျူးလွန်သူများကို ပြစ်မှုစွဲဆို၍ စီရင် ချက်ချမှတ်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သောသတင်းအချက်အလက်များကိုသာ ရယူသည့်အင်တာဗျူး မျိုးဖြစ်စေရမည်။

၃-၂-၂-၃။ ဥပဒေစိုးမိုးရေးအရာရှိများသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ် လပ်ခွင့်ကို လေးစားသင့်သည်။ အင်တာဗျူးမလုပ်ခင် ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ခံရသောကလေး၊ ထိုကလေး၏ မိဘအုပ်ထိမ်းသူ သို့မဟုတ် လူမှုကယ်ဆယ်ရေး ဝန်ထမ်းများ၏ ဆန္ဒကိုရရှိ သင့်သည်။

၃-၂-၂-၄။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို အင်တာဗျူးမလုပ်မီနှင့် လုပ်အပြီး အနားယူရန် အချိန်ပေးသင့်သည်။

၃-၂-၂-၅။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကိုအင်တာဗျူးသော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအရာရှိနှင့် ဘာသာပြန်များသည် အတတ်နိုင်ဆုံး ကလေးနှင့် လိင်ချင်းတူသူများ၊ အရပ်သားဝတ်စုံဝတ် ထားသူများ၊ ကလေးနှင့်လိုက်ဖက်သည့် အင်တာဗျူးများကို မေးမြန်းတတ်အောင် လေ့ကျင့် ထားပေးသူများ၊ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ဗဟုသုတရှိထားပြီးဖြစ်သူများ ဖြစ်သင့်သည်။

၃-၂-၂-၆။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို အင်တာဗျူးမီ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအရာရှိသည် ထိုကလေးကို ယခင်က လူတဦးဦး သို့မဟုတ် အေဂျင်စီတစ်ခုခုက အင်တာဗျူးခဲ့ခြင်းရှိမရှိကို စုံစမ်းသင့်သည်။ ယခင်ကအင်တာဗျူးခဲ့ပြီးဖြစ်ပါက ထိုယခင်အင်တာဗျူးမှ ရလဒ်များကို ရယူသင့်သည်။

၃-၂-၂-၇။ အင်တာဗျူးရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး နားလည်သဘောပေါက်သည့် ဘာသာစကားကို သုံးသင့်သည်။ ထိုသို့သုံးရန်မဖြစ်နိုင်ပါက အရည်အသွေးရှိသော ဘာ

သာပြန်စကားပြန် ရှိသင့်သည်။

၃-၂-၂-၈။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကိုအင်တာဗျူးရာတွင် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်း၊ မိဘအုပ်ထိမ်းသူ သို့မဟုတ် ကလေးက ယုံကြည်ရသည့်ဟု ရွေးချယ်ခံရသောသူတို့၏ ရှေ့မှောက်တွင် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃-၂-၂-၉။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို အင်တာဗျူးရာတွင် ကလေးနှင့်ကိုက်ညီသော ပတ်ဝန်းကျင်မျိုးတွင် လုပ်ဆောင်ရမည်။ အင်တာဗျူး၏ လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်များနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်များကို ကာကွယ်ပေးခြင်းများကို အချိန်တိုင်းတွင် လေးစားသင့်သည်။

၃-၂-၂-၁၀။ ဦးစွာထိန်းသိမ်းမှု သို့မဟုတ် အသံဖမ်းစက်များကို အသုံးမပြုခင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးနှင့် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်း၊ မိဘအုပ်ထိမ်းသူ သို့မဟုတ် ကလေးက ယုံကြည်ရသည့်ဟု ရွေးချယ်ခံရသောသူတို့ဆန္ဒကို ဦးစွာရယူရမည်။

၃-၂-၃။ ကလေးအား ဥပဒေအရ ကာကွယ်ပေးခြင်း

၃-၂-၃-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရသူများဖြစ်သည်။ သူတို့ကို ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအဖြစ်ဆက်ဆံခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးဖြစ်နေသော အခြေအနေအတွင်း ကျူးလွန်ခဲ့သောအမှုများအတွက် ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရခြင်း သို့မဟုတ် ထိုသို့ခံရမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း မရှိစေရ။

၃-၂-၃-၂။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးအကူအညီများနှင့် အထောက်အပံ့များသည် ဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ကလေး၏ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုအပေါ် မူတည်၍ ပေးအပ်ထောက်ပံ့ခြင်းမျိုးမဖြစ်စေရ။

၃-၃။ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းစနစ်

၃-၃-၁။ ဒေသအတွင်းယန္တရားများ

၃-၃-၁-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုနယ်ပယ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် ယန္တရားတစ်ခုကို သတ်မှတ်ဖော်ဆောင်ထားသည့် ဒေသဆိုင်ရာသဘောတူ

ညီချက်ကို လက်ခံသဘောတူသင့်သည်။

၃-၃-၁-၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဒေသအတွင်းရှိ လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ကိုင်နေသော နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကွန်ယက်များနှင့် ညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့များ နှင့်လက်တွဲ၍ လွှဲပြောင်းမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ယန္တရားများကို ထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၃-၃-၁-၃။ နယ်ခြားဖြတ်လူကုန်ကူးမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ချက်ချင်းတုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် နယ်ခြားဖြတ်ကျော်ဆက်သွယ်မှုများနှင့်လွှဲပြောင်းမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီးတာဝန်ရှိသည့်တာဝန်ခံ ဆက်သွယ်ရမည့်သူတစ်ဦးနှင့် ရုံးတရုံးကို နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံစီတိုင်းက ခန့်အပ်ပေးသင့်သည်။

၃-၃-၂။ နိုင်ငံတော်အဆင့် ယန္တရားများ

၃-၃-၂-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် အစိုးရအေဂျင်စီတစ်ခုချင်းစီ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လုပ်ဆောင်မှုတာဝန်များ၊ လွှဲပြောင်းမှုစနစ်တစ်ခုနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုများကို ပြဌာန်းထားသည့် နိုင်ငံတော်အဆင့်စီမံဆောင်ရွက်မှုကို ပေါ်ပေါက်လာအောင် လုပ်သင့်သည်။

၃-၃-၂-၂။ နိုင်ငံတိုင်းသည် ပြည်တွင်းနှင့် နယ်ခြားဖြတ်ကျော် လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်၍ လွှဲပြောင်းပေးသည့် နိုင်ငံတော်အဆင့်ဌာနတစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းသင့်သည်။

၃-၃-၂-၃။ နိုင်ငံတိုင်းသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်က ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် တိုင်းပြည်အတွင်းဖြစ်ပွားသည့် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုများသို့မဟုတ်မိမိနိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများအပေါ်သက်ရောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်သောအချက်အလက်များ၊ ကိန်းဂဏန်းများဆိုင်ရာ သတင်းများကိုစုစည်းထားသည့် မှတ်တမ်းစနစ်တစ်ခုကိုထူထောင်သင့်သည်။ ထိုမှတ်တမ်းစနစ်ကိုထူထောင်ရာတွင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့် ကလေးများ၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လုံခြုံစိတ်ချရမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၃-၃-၂-၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နိုင်ငံအတွင်းတွင် လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ကိုင်နေသော အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကွန်ယက်များနှင့် ညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့များနှင့် လက်တွဲ၍ လွှဲပြောင်းမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ယန္တရားများကို ထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်

သင့်သည်။

၃-၃-၂-၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ လျင်မြန်သော၊ ထိရောက်သော၊ သင့်လျော်သော တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများရှိစေရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာအေဂျင်စီများကို လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုစနစ်အကြောင်း သင်တန်းများပေးရန် တာဝန်ယူသင့်သည်။

၃-၄။ ကြားကာလ စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကာကွယ်ပေးမှု

၃-၄-၁။ ကလေးများအတွက် လုံခြုံသောနေရာ

၃-၄-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများအတွက် စိတ်ချရသော၊ လုံခြုံသော၊ ကလေးများအတွက် နွေးထွေးသည့်ဆက်ဆံမှုရှိသော နေအိမ်များနှင့် အရေးပေါ်ဂေဟာများကို ပံ့ပိုးပေးရမည်။ လက်ရှိရှိနေသောဝန်ဆောင်မှုများသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရ သောကလေးများ၏ လိုအပ်ချက်အရ တိုးတက်ကောင်းမွန်သင့်သည်။

၃-၄-၁-၂။ ဂေဟာများ၊ အိမ်များနှင့် အရေးပေါ်ဂေဟာများတွင် သေချာစွာလေ့ကျင့်ထားပြီးလုပ်နိုင်သည့်အရည်အချင်းရှိသော ဝန်ထမ်းများ ဥပမာ- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများ၏ အမှုကိစ္စကို စီမံဆောင်ရွက်နိုင်သည့် လူမှုလုပ်သားများကဲ့သို့သူများ လုံလုံလောက်လောက်ရှိသင့်သည်။ ဝန်ထမ်းများ၏ ကျားမဖြစ်မှုသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် သင့်လျော်ကိုက်ညီမှုရှိ သင့်သည်။

၃-၄-၁-၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ထိုဂေဟာများနှင့် ဝန်ဆောင်ပေးမှုများကို စောင့်ကြပ်ခြင်း၊ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ပေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းများလုပ်ဆောင်သည့် စောင့်ကြပ်ရေးယန္တရားတစ်ခုကို ထူထောင်သင့်သည်။

၃-၄-၁-၄။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများကို အခြားကလေးနှင့် လူကြီးများကို ထားရှိသော ချုပ်နှောင်သည့်နေရာများ၊ ရဲအချုပ်ခန်းများ၊ အကျဉ်းထောင်များ သို့မဟုတ် ဥပဒေစိုးမိုးရေးတာဝန်ရှိသူများ၏ ပုဂ္ဂလိကနေရာများတွင် ချုပ်နှောင်ခြင်းမပြုသင့်။ ထို့ပြင် စစ်တပ်စခန်းများနှင့် အခြားမသင့်လျော်သည့်နေရာများတွင်လည်း ထားရှိခြင်းမပြုရ။

အကျွန်ုပ်တို့အတွက် တရားဝင်အစိုးရအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းပေးရန်အတွက် တာဝန်ယူရေးလမ်းညွှန်ကြမ်း

၃-၄-၂ ကူညီထောက်ပံ့ပေးသည့်ဝန်ဆောင်မှုများ

၃-၄-၂-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့် ကလေးများအပေါ် လူကုန်ကူး သူများက ခြိမ်းခြောက်လက်တုန့်ပြန်ခြင်းများမှ ကာကွယ်ပေးမှုများ၊ သူတို့အတွက် အစား အစာနှင့် နေရာထိုင်ခင်းများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ ရရှိနိုင် စေရေးအတွက် လိုအပ်သည့် နှစ်စဉ်ဘဏာငွေကို သီးသန့်သတ်မှတ်ဖယ်ထားသင့်သည်။

၃-၄-၂-၂။ ကြားကာလစောင့်ရှောက်မှု၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးကို ပြန်လည်ကုစားပေးရန်နှင့် ပြန်လည်နာလံထကောင်းမွန်လာစေရန်ဖြစ်သည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးနှင့် သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ မိသားစုအတွက် အလျင် အမြန် နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးပေးခြင်းများ၊ စိတ်ပိုင်းလူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ အကူအညီများ၊ ဥပဒေ အကူအညီများ၊ ပညာရေးများ၊ သက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရပ်များနှင့် အခြားအစီအစဉ် များကို လိုအပ်သလိုနှင့် သင့်လျော်သလို ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်။

၃-၄-၃။ အဆင့်အတန်းကို တရားဝင်ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း

၃-၄-၃-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရများသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကိုဖော်ထုတ်ခဲ့သောလမ်းဆုံး နိုင်ငံများနှင့် ကြားခံနိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံသားမဟုတ်သည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောက လေးများကို တရားမဝင် ဝင်ရောက်လာသူအဖြစ်သတ်မှတ်ဆက်ဆံမခံရအောင် ဥပဒေများ၊ ပေါ်လစီများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ထူထောင်ပေးသင့်သည်။

၃-၄-၃-၂။ တရားဝင် အထောက်အထားစာရွက်စာတမ်းများမရှိသည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများအတွက် သူတို့ကိုဖော်ထုတ်ခဲ့သောနိုင်ငံသည် ယာယီဗီဇာကဲ့သို့သောအရာ များရရှိစေပြီး တရားဝင်နေထိုင်ခွင့်အဆင့်အတန်းများအမြန်ဆုံးရရှိအောင် ကူညီပေးသင့် သည်။

၃-၄-၃-၃။ ထိုသို့တရားဝင်အဆင့်အတန်းရရှိအောင် လုပ်ဆောင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်တွင် သာမန်အားဖြင့် ပေးဆောင်ရမည့် အစိုးရကကောက်ခံသည့်အခကြေးငွေများကို ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိစေရန် နောက်ဆုံးရောက်နိုင်ငံများနှင့် ကြားခံနိုင်ငံအစိုးရ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၅။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏ လူမှုကိစ္စများကို စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း (Social Case Management of Trafficked Children)

၃-၅-၁။ တဦးချင်းအမှုကိစ္စအား စစ်စစ်လေ့လာခြင်း

၃-၅-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးတဦးချင်းသည် သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ အမှုကိစ္စကို တဦးချင်းဆန်းစစ်လေ့လာပြီး သင့်လျော်သလို ကိုင်တွယ်စီမံမှုရရှိခွင့်ရှိသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးကို အဓိကထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ထိုသို့ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို ကလေးကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ နောက်ခံသမိုင်းရှိသော သို့မဟုတ် အထူးလေ့ကျင့်ထားပေးခံရသော လူမှုလုပ်သား သို့မဟုတ် အတတ်ပညာရှင် တဦးဦးက လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ထို့နောက် ကလေးအတွက် လူမှုကိစ္စ စီမံမှုဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ကို ချမှတ်ရမည်။

၃-၅-၁-၂။ ကလေးအတွက် လူမှုကိစ္စ စီမံမှုဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ကို ချမှတ်ရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေသများကို ထိမ်းသိမ်းထားနိုင်အောင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

၃-၅-၁-၃။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရာတွင် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းအနေဖြင့် ကလေး၏နိုင်ငံရင်းနှင့် နောက်ဆုံးရောက်ရှိနိုင်ငံများမှ လက်တွဲဖော်အဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ကလေး၏ မိသားစုကို ပြန်လည်ရှာဖွေနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၅-၁-၄။ ကလေးအတွက် လူမှုကိစ္စ စီမံမှုဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ကိုအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဌာနပေါင်းစုံမှသူများပါဝင်သော နည်းလမ်းကို အသုံးပြုဆောင်ရွက်ရမည်။

၃-၅-၂။ အကျိုးရှိနိုင်မည့် ဖြေရှင်းမှုနည်းလမ်းကို ထုတ်ဖော်ခြင်း (Identification of a Durable Solution)

၃-၅-၂-၁။ ကလေး၏ မူရင်းနိုင်ငံနှင့် နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသည့်နိုင်ငံများမှ အာဏာပိုင်များသည် အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့များနှင့်လက်တွဲ၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအတွက် ရေရှည်အသင့်လျော်ဆုံးဖြေရှင်းမှုများကို ဖော်ထုတ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။

၃-၅-၂-၂။ အကောင်းဆုံးဖြစ်စေနိုင်မည့် ဖြေရှင်းမှုများကို ဖော်ထုတ်ရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံ ရသောကလေး၏ လူမျိုးနှင့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၊ မိသားစုနေထိုင်ခံ၊ အခြေအနေနှင့် အခြားသော အကြောင်းအချက်များ၊ ကုန်ကူးသူများ၏ ပေးနိုင်သော အန္တရာယ်၊ မူရင်းနိုင်ငံနှင့်နောက် ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံများက လုံခြုံမှုပေးနိုင်သည့်အခြေအနေများကို ထည့်သွင်းစဉ်း စားရမည်။

၃-၅-၂-၃။ အကောင်းဆုံးဖြစ်စေနိုင်မည့် ဖြေရှင်းမှုများကို ဖော်ထုတ်နေစဉ်နှင့် အကောင်အထည် ဖော်နေစဉ်အချိန်အတွင်း အစိုးရသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို ကိုယ်စား ပြုရန်နှင့် ကူညီရန် အရည်အချင်းရှိသော စောင့်ရှောက်သူတစ်ဦးကို ခန့်အပ်သင့်သည်။ ထို သူသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးကိုကာကွယ်ပေး ရန်လိုအပ်နေသည်ဟု ယူဆရသည့်အချိန်ကာလတလျောက်လုံး ထိုကလေးကို ကိုယ်စား ပြုသင့်သည်။ ထိုစောင့်ရှောက်သူ၏ တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် ကုန်ကျစား ရိတ်များကို အစိုးရက ကျခံသင့်သည်။ ထိုတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း ထိုသူကို သင့်လျော်သော ကာကွယ်မှုများ ပေးအပ်သင့်သည်။

၃-၅-၂-၄။ သင့်လျော်သော စောင့်ရှောက်မှုအစီအစဉ်များ မရှိသေးမချင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံ ရသောကလေးကို မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်မပို့သင့်။ မူရင်းနိုင်ငံအတွင်း စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကာ ကွယ်ပေးမှုများရှိစေရန်အတွက် မိဘအုပ်ထိမ်းသူများ၊ ဆွေမျိုးများ၊ လူမှုကွယ်ဆယ်ရေး ဝန်ထမ်းများနှင့် အစိုးရတို့က တာဝန်ယူရမည်။

၃-၅-၂-၅။ ကလေးအား မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ပို့သင့်မပို့သင့်နှင့် မိသားစုနှင့် ပြန်လည်နေသင့်မနေ သင့်ကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာတွင် ကလေး၏ အသက်၊ ရင့်ကျက်မှုနှင့် တိုးတက်နေသော လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းတို့အပေါ် အခြေခံ၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ အမြင်အယူ အဆများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

၃-၅-၂-၆။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် မိသား စုနှင့် ပြန်လည်နေထိုင်ခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များအားလုံးကို လွတ်လပ် စွာ ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်မှုရှိသင့်သည်။

၃-၅-၃။ အကောင်းဆုံးဖြစ်စေနိုင်မည့် မြေရှင်းမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

၃-၅-၃-၁။ မူရင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်းသည် ကလေးအတွက် အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်စေပါက မူရင်းနိုင်ငံမှ အာဏာပိုင်များသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအတွက် ခရီးသွားလာခွင့် စာရွက်စာတမ်းများကို အမြန်ဆုံးထုတ်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုကလေးအတွက် လုံခြုံသောခရီးဖြစ်စေရန် နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံမှ အာဏာပိုင်များနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၅-၃-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ပို့ဆောင်ရမည်ဆိုပါက မူရင်းနိုင်ငံအနေဖြင့် ထိုသို့ပို့ဆောင်စားရိတ်ကို ကုန်ကျသင့်သည်။ ထိုသို့ကျခံရန်အတွက် မူရင်းနိုင်ငံက တတ်နိုင်စွမ်းမရှိပါက နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံ သို့မဟုတ် ကြားခံနိုင်ငံက အကူအညီများပေးသင့်သည်။ ထိုနိုင်ငံများအားလုံးက ကျခံရန် တတ်နိုင်စွမ်းမရှိပါက ကုလသမဂ္ဂ သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရွှေ့ပြောင်းမှုအဖွဲ့ (The International Organization for Migration) ထံ အကူအညီတောင်းခံသင့်သည်။

၃-၅-၃-၃။ အကယ်၍ ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကြောင့် မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ပို့ဆောင်သည့်အဖြစ်မျိုးတွင် မူရင်းနိုင်ငံအစိုးရသည် နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံ သို့မဟုတ် ကြားခံနိုင်ငံအစိုးရများနှင့် ပူးပေါင်း၍ အခြားမိသားစုစောင့်ရှောက်မှုမျိုး စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။ နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံ သို့မဟုတ်ကြား ခံနိုင်ငံအစိုးရများရှိ မိသားစုများကို ထိုသို့စောင့်ရှောက်မှုကိုပေးရန် ဆန္ဒရှိပါက ထိုအချက်ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည်။

၃-၅-၃-၄။ အကယ်၍ ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကြောင့် မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်လည် မပို့ဆောင်နိုင် နောက်ဆုံးနိုင်ငံတွင်လည်း အခြေချနေထိုင်ရန်မဖြစ်နိုင်သည့် အဖြစ်မျိုးတွင်မူရင်းနိုင်ငံနှင့် နောက်ဆုံးရောက်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ထိုကလေးကို တတိယနိုင်ငံတွင် အခြေချနိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်နိုင်ချေများကို ရှာဖွေပေးသင့်သည်။

၃-၅-၃-၅။ ဂေဟာများတွင်စောင့်ရှောက်သည့်နည်းအပြင် မိသားစုများနှင့် ရပ်ရွာပတ်ဝန်းကျင်များက စောင့်ရှောက်သည့် စီစဉ်မှုများဖြစ်သည့် ရေရှည်စောင့်ရှောက်မှုအစီအစဉ်များကိုတတ်နိုင်သမျှ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃-၅-၃-၆။ ရေရှည်စောင့်ရှောက်မှုအစီအစဉ်များတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများနှင့် သူ၏မိသားစုများအပေါ် လူကုန်ကူးသူများက လက်တုံ့ပြန်ခြင်းများ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုရရှိအောင် လုပ်ဆောင်ပေးမှုများ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအထောက်အပံ့၊ လူမှုအကူအညီများ၊ ပညာရေးနှင့် သက်မွေးဝမ်းကြောင်းအတတ်ပညာများ ပေးအပ်မှုများပါဝင်သင့်သည်။

၃-၅-၄။ ကောင်းမွန်သည့်ဖြေရှင်းချက်များအား အကောင်အထည်ဖော်မှုကို စောင့်ကြပ်ခြင်း

၃-၅-၄-၁။ မူရင်းနိုင်ငံနှင့် နောက်ဆုံးရောက်နိုင်ငံများသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးအား နောက်ထပ်လူကုန်ကူးခြင်းမခံရအောင် စောင့်ကြပ်သော ယန္တရားတစ်ခုကို ထူထောင်သင့်သည်။

၃-၅-၄-၂။ မူရင်းနိုင်ငံအနေဖြင့် အကောင်းဆုံးဖြေရှင်းမှုကို အကောင်အထည်ဖော်မှုအပေါ် စောင့်ကြပ်နိုင်သောစနစ်၊ ယန္တရားများကို ထူထောင်သင့်သည်။

၃-၆ တရားဥပဒေရရှိခံစားစေခြင်း (Access to Justice)

၃-၆-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးအနေဖြင့် တရားဥပဒေပိုင်းရာ အမှုများတွင် မျက်မြင်သက်သေအဖြစ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းပြုမပြုမဆုံးဖြတ်ခင် ထိုကလေးကို ပြန်လည်နာလန်ထလာစေရန် အချိန်ပေးသင့်သည်။

၃-၆-၁-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးအနေဖြင့် တရားဥပဒေပိုင်းရာ အမှုများတွင် မျက်မြင်သက်သေအဖြစ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းပြုမပြုမဆုံးဖြတ်ခင် ထိုကလေးအနေဖြင့် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချိန်ခိုင်စွမ်းရှိမရှိနှင့် ချရန်အဆင့်သင့်ဖြစ်မဖြစ်ကို အရည်အသွေးပြည့်ဝစွာဖြင့်အကဲဖြတ်ခြင်းကို လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၆-၁-၃။ မျက်မြင်သက်သေအဖြစ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူညီသော ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေး၏ လုံခြုံရေးအတွက် လိုအပ်ပါက သူ၏ မိသားစုများ သို့မဟုတ် သူနှင့် အထူး သက်ဆိုင်သော သူများ၏ လုံခြုံရေးအတွက် ကာကွယ်ပေးနိုင်သည့် အထူးကာကွယ်ပေးမှုများကို ထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်။

၃-၆-၁-၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ လိုအပ်ချက်များကိုအထူး သတိပြုဆက်ဆံသည့် တရားရုံးဆိုင်ရာအထူး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်သင့်သည်။ ထိုလိုအပ်ချက်များတွင် အချက်အလက်များကို မှတ်သားခြင်း၊ ဗီဒီယိုရိုက်၍ အင်တာ ဗျူးခြင်း၊ မမြင်နိုင်သည့် ရုပ်မြင်သံကြားစက်ဖြင့် စစ်ချက်ထွက်ဆိုခြင်းများအပါအဝင် တရား ရုံးတော်တွင် ကလေးအားဖြစ်နိုင်သမျှ နည်းနိုင်သမျှအနည်းဆုံး လူလုံးပေါ်စေခြင်းနှင့် အမှု စစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း လူကုန်ကူးသူများနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခြင်းများ နည်းနိုင်သမျှအနည်း ဆုံးဖြစ်စေခြင်းများ ပါဝင်နိုင်သည်။

၃-၆-၁-၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရများသည် ဖြစ်နိုင်ပါက ဗီဒီယိုကွန်ဖရင့်များလုပ်နိုင်သည့် ဝန်ဆောင်မှု များနှင့်အရည်အသွေးပြည့်သောဘာသာပြန်၊ စကားပြန်များရှိသည့် ကလေးများအပေါ်နှေး ထွေးမှုရှိသော တရားစီရင်မှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများရှိသည့် ကလေးများအတွက် အထူးတရား ရုံးများကို ထူထောင်ပေးရမည်။

၃-၆-၁-၆။ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာနှင့် တရားမမှုဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် ကြား နာခြင်းအဆင့်တိုင်းတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်ကို ကာကွယ်ပေးရမည်။ လုပ်ဆောင်ချက်များ၏ စိတ်ချလုံခြုံမှုကို ဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများ၊ တရားစီရင်ရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ကူညီစောင့်ရှောက်မှုပေးသူများအားလုံးက သေချာအောင် တာဝန်ယူသင့်သည်။

၃-၆-၁-၇။ သတင်းဌာနများအနေဖြင့်လည်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ် လပ်ခွင့်နှင့် သတင်းများ စိတ်ချလုံခြုံမှုကို အဆင့်တိုင်းတွင် လေးစားသင့်သည်။

၃-၆-၂။ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

၃-၆-၂-၁။ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတွင် ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ရှိမရှိမဆုံးဖြတ်ခင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို ထိုသို့လုပ်ဆောင်ပါက ဖြစ်လာနိုင်သော ကောင်း ကျိုးများ၊ စိုးရိမ်စရာများနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စများအား သူနားလည်သော ဘာသာ စကားဖြင့် အပြည့်အဝသိရှိအောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၆-၂-၂။ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၏ အဆင့်တိုင်းတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရ သော ကလေးကိုအခမဲ့နှင့် စွမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသော တရားရေးဆိုင်ရာ ကိုယ်စားပြုခြင်းများ

ခံစား ခွင့်ရှိသင့်သည်။

၃-၆-၂-၃။ ဖြစ်နိုင်ပါက ဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများ၊ ရှေ့နေများနှင့် အခြားတာဝန်ရှိသောသူများ၏ အချက်အလက်များရယူမှုကြောင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအား မိသားစုနှင့်ပြန်လည်ဆုံတွေ့အောင်လုပ်ဆောင်မှုကို တားဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ကြန့်ကြာခြင်းများမဖြစ်စေရ။

၃-၆-၂-၄။ ဖြစ်နိုင်ပါက ထို့ပြင် ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်စေပါက ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ထွက်ဆိုချက်များကို အတတ်နိုင်ဆုံး အစောဆုံးရယူရမည်။

၃-၆-၂-၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် လူကုန်ကူးသူများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို သိမ်းယူခြင်း၊ အပိုင်သိမ်းခြင်းများကို ခွင့်ပြုရန် စဉ်းစားသင့်သည်။ ထိုပိုင်ဆိုင်မှုများအား ရောင်းချခြင်းမှရရှိလာမှုများကို ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးအပေါ် လျော်ကြေးပေးခြင်းနှင့် ကုန်ကျစရိတ်များပေးရန်တွင် အသုံးပြုနိုင်သည်။

၃-၆-၃ တရားမမှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

၃-၆-၃-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးနှင့် သူ၏ မိဘအုပ်ထိမ်းသူများကို လူကုန်ကူးခံရမှုကြောင့်ထိခိုက်နစ်နာမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ နစ်နာချက်တောင်းဆိုနိုင်သည့်ဖြစ်နိုင်ချက်များကို အသိပေးသင့်သည်။

၃-၆-၃-၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် တရားမမှုလုပ်ဆောင်ချက်များသည် ရာဇဝတ်အမှုများနှင့် သက်ဆိုင်မှုရှိပြီး တပြိုင်ထဲလုပ်ဆောင်နိုင်မည့်လုပ်ဆောင်ချက်များကို စဉ်းစားသင့်သည်။ ထိုအမှုများတွင် တရားစီရင်သူသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေး၏ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပေးသူဖြစ်သင့်သည်။

၃-၆-၃-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်က လက်ခံနိုင်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရ နစ်နာကြေးများကို သီးသန့်တောင်းခံနိုင်ခွင့်ရှိသင့်သည်။ ထိုအမှုမျိုး ကို အစိုးရအနေဖြင့် အခမဲ့ဖြစ်ပြီး စွမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသော ဥပဒေကိုယ်စားပြုမှုများဖြင့် ပံ့ပိုးသင့်သည်။

၃-၇။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများအား စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ပေးခြင်း

၃-၇-၁။ နစ်နာကြေး

၃-၇-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများအား ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးသောကြောင့် အထူးသဖြင့် လူကုန်ကူးသူများ၏ လက်တုန်းပြန်မှုရလဒ်ကြောင့် ထိခိုက် ဒဏ်ရာရရှိသော လူမှုကယ်ဆယ်ရေးထောက်ပံ့သူများအား နစ်နာကြေးပေးသည့် ယန္တရားတစ်ခုကို ထူထောင် ထားသင့်သည်။

၃-၇-၂-၁။ အကယ်၍ လူကုန်ကူးသူများက ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအပေါ် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းတစ်ယောက်၏ ကူညီစောင့်ရှောက်ထားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ တရားစွဲဆိုခံရပါက အစိုးရအနေဖြင့် ဥပဒေအရကာကွယ်ပေးမှုနှင့် အခမဲ့ဥပဒေအကူအညီများ ပေးအပ်သင့်သည်။ ဥပဒေအကူအညီများတွင် ဥပဒေအကြံဉာဏ်များပေးခြင်း၊ ခုခံချေပနိုင်ရန်အတွက် ပြင်ဆင်ပေးခြင်း၊ တရားရုံးတွင် ထုချေခြင်း၊ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားမမှုတို့တွင် ဥပဒေအရကိုယ်စားပြုပေးခြင်းများပါဝင်သည်။

၃-၇-၃။ ကူညီမှုစနစ်များ

၃-၇-၃-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများအား ထောက်ပံ့ကူညီသည့် စနစ်တစ်ခုနှင့် သူတို့၏ အတွေးအမြင်များနှင့် အယူအဆများကို မျှဝေနိုင်သည့် နေရာဌာနများကို ထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်။

၃-၈။ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းများ

၃-၈-၁။ ရပ်ရွာလူထုများ

၃-၈-၁-၁။ ကလေးများအား ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းမှာ ကာကွယ်ရာတွင် ကလေးများ၊ မိသားစုများနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ တက်တက်ကြွကြွပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် လူထုအသိအမြင်ဖွင့်အစည်းအဝေးများ၊ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် သင်တန်းများ လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သည်။

၃-၈-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူများ

၃-၈-၂-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူများ အတွက် သင်တန်းအစီအစဉ်များဖွင့်လှစ်သင့်သည်။ ထိုအစီအစဉ်များကို လုပ်ဆောင်ရာ တွင် အစီအစဉ်တွင်ပါဝင်မည့်သူများက ဖော်ပြသည့်လိုအပ်ချက်များကို အခြေခံ၍လုပ် ဆောင်သင့်သည်။ ထိုအစီအစဉ်များ၏ ထိရောက်မှုအပေါ် စောင့်ကြပ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ် ခြင်း စနစ်တစ်ခုကိုလဲ ထူထောင်သင့်သည်။

၃-၈-၂-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူတိုင်းသည် ကလေးရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာဗဟုသုတများကို ပိုမိုနားလည်သ တောပေါက်စေနိုင်မည့် ပညာပေးနှင့် သင်တန်းအစီအစဉ်များကို ရရှိခံစားခွင့်ရှိသင့်သည်။ ထိုသင်တန်းများတွင် လူ့အခွင့်အရေး၊ ကလေးအခွင့်အရေး၊ ကျားမအမြင်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်မှု၊ မျိုးပွားခြင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး၊ ကလေးအလုပ်သမား၊ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းနှင့် နိုင်ငံတ ကာနှင့် နိုင်ငံတော်ဥပဒေဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများ ပါဝင်သင့်သည်။

၃-၈-၂-၃။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူတိုင်း သည် ကလေးရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် သူတို့၏လုပ်ငန်းများအတွက် လက်တွေ့ကျ သောအတတ်ပညာများ ရရှိလေ့လာနိုင်မည့် ပညာပေးအစီအစဉ်နှင့် သင်တန်းများရရှိခံ စားခွင့်ရှိသင့်သည်။ ထိုအစီအစဉ်များတွင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ နှစ်သိမ့် ဆွေးနွေးပေးခြင်း၊ အမှုကိစ္စများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်း၊ အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း၊ ကောက်ယူခြင်း၊ ကလေးများနှင့်သင့်တော်သည့် အင်တာဗျူးများလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ တဦးချင်း လုံခြုံမှုနှင့် လူမှုကွယ်ဆယ်ရေး လုပ်ဆောင်သူများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ စုံစမ်း စစ်ဆေးခြင်းနည်းလမ်းများနှင့် စိတ်ဖိစီးမှုကို ထိမ်းချုပ်ခြင်းနည်းများ ပါဝင်သင့်သည်။

၃-၈-၂-၄။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူတိုင်းကို ယခုလမ်းညွှန်ချက်များကို အသုံးပြုပုံနှင့်ပတ်သက်၍ သင်ကြားလေ့ကျင့်ပေးသင့်သည်။

၃-၈-၂-၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် ယခုလမ်းညွှန်ချက်များတွင်ပါဝင်သည့် သင်တန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သောရံပုံငွေများကို သီးသန့်သတ်မှတ်ခွဲဝေ သင့်သည်။

အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ
လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏
အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကာကွယ်ရေး လမ်းညွှန်ချက်
အဆီယံအဖွဲ့၏မူကြမ်း

PROPOSED
ASEAN GUIDELINES
FOR THE PROTECTION
OF THE RIGHTS OF TRAFFICKED
CHILDREN IN SOUTH EAST ASIA

ပိတ်ဆက်

ယခုစာအုပ်သည် အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများ၏ လူ့အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အကြံပြုထားသော မူဝါဒများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယခုစာအုပ်ပါအချက်များသည် အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ နိုင်ငံများအားလုံးက အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးထားသော ကလေးသူငယ်များဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးသဘောတူစာချုပ် (Convention on the Rights of the Child) နှင့် အခြားလူ့အခွင့်အရေးနှင့် ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာစာချုပ်စာတမ်းများဖြစ်သည့် ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်၏ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်ဖြစ်သော ကလေးများအားရောင်းချခြင်း၊ ကလေးပြည့်တန်ဆာအဖြစ်အသုံးပြုခြင်း၊ ညစ်ညမ်းစာပေများတွင် အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ စာချုပ် (Optional Protocol to the CRC on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography) ၊ ကုလသမဂ္ဂ၏ နိုင်ငံဖြတ်ကျော်ရာဇဝတ် မှုခင်းဆိုင်ရာစာချုပ်၏ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်သော အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးများအား လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးစာချုပ် (the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime) ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်မင်းကြီး၏ လူကုန်ကူးမှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးလမ်းညွှန်ချက်များ (the United Nations High Commissioner for Human Rights Recommended Guidelines on Human Rights and Human Trafficking)၊ အရှေ့တောင်ဥရောပဒေသအတွင်းရှိ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက် (Guidelines for Protection of the Rights of Children Victims of Trafficking in Southeastern Europe) နှင့် လူကုန်ကူးခံကလေးများ၏အခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက် (Proposed Guidelines for the Protection of the Rights of Trafficked Children (Bohol Document, August 2004) များကို အခြေခံ၍ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

၁၊ ၁။ ကလေး

အသက် (၁၈) မပြည့်သေးသောသူများ

၁-၂။ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း

၁-၂-၁။ ကလေးကို ကလေးပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း၊ ကလေးညစ်ညမ်းစာပေများ အသုံးချခြင်းနှင့်အခြား လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ ကလေးလုပ်သားအဖြစ်စေခိုင်းခြင်း၊ အဓမ္မလုပ်အား စေခိုင်းခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်းနှင့် ကျွန်ကဲ့သို့ဆက်ဆံခြင်း၊ ချုပ်နှောင်ခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်း များကို ဖယ်ထုတ်ခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်း၊ တရားမဝင်လုပ် ငန်းများတွင်အသုံးချခြင်းနှင့် လက် နှက်ကိုင်ပဋိပက္ခများတွင် ပါဝင်စေခြင်းစသည့်လုပ်ငန်းများတွင် အမြတ်ထုတ်လိုသောရည် ရွယ်ချက်ဖြင့် တိုင်းပြည်အတွင်းဖြစ်စေ တိုင်းပြည်၏ပြင်ပတွင်ဖြစ်စေ သိမ်းသွင်းခြင်း၊ သယ် ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ နေထိုင်စရာပေးခြင်း၊ ကလေးကို မွေးစားရန်နှင့်အမြတ် ထုတ်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားရန်တို့အတွက် သိမ်းသွင်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ နေထိုင်စရာပေးခြင်းနှင့် လက်ခံခြင်းများသည်လည်း ယခုလမ်း ညွှန်ချက်များတွင် အကြုံးဝင်သည်။

၁-၂-၂။ ကလေး၏သဘောဆန္ဒသို့မဟုတ်အုပ်ထိမ်းသူများ၏ဆန္ဒအလျောက်ကလေးကူးသန်းရောင်း ဝယ်ခြင်းဖြစ်စေကာမူ ထိုအချက်သည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို အားပေးထောက် ခံကျူးလွန်သည်ဆိုသောအချက်မှ ကင်းလွတ်သွားအောင် သို့မဟုတ် အပြစ်ဒဏ်ပေါ်သွား အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်သည့်အချက်မဖြစ်စေရ။

၁-၂-၃။ အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ အင်အားသုံးခြင်းနှင့်အခြားနည်းများဖြင့် အကြပ်ကိုင်ခြင်း၊ ပြန်ပေးဆွဲခြင်း၊ လိမ်လည်လှည့်ဖျားခြင်း၊ အခွင့်အာဏာကို အသုံးချခြင်း၊ ကလေးအုပ်ထိမ်းသူ၏ခွင့်ပြုချက် ရအောင် ငွေပေးခြင်း သို့မဟုတ် အကျိုးအမြတ်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်းများသည် က လေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုရာဇဝတ်တွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အချက်အလက်များမဖြစ် စေရ။

၁-၃။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံ ကလေး

၁-၃-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံကလေးဆိုသည်မှာ အမြတ်ထုတ်အသုံးချရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တိုင်းပြည်အတွင်းနှင့် ပြည်ပတွင် သိမ်းသွင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်၊ လွှဲပြောင်း၊ နေထိုင်စရာပေး၊ ရယူခံရသော ကလေးကိုဆိုလိုသည်။

၁-၄။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများ

၁-၄-၁။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများဆိုသည်မှာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများကို တိုက်ရိုက်အကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးသည့်အစီအစဉ်များတွင် ပါဝင်နေသော အစိုးရသို့မဟုတ် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ သူများအားလုံးကို ဆိုလိုသည်။

၂။ အထွေထွေမူဝါဒများ

အောက်ပါမူဝါဒများကို ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးများအား စောင့်ရှောက် ကာကွယ်ပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်တိုင်းတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၂-၁။ ကလေးအခွင့်အရေး

၂-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများသည် ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ်တွင် ပါဝင်သော အသက်ရှင်ခွင့်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်၊ ကာကွယ်ခွင့်နှင့် ပါဝင်ခွင့်များကို အပြည့်အဝလေးစားခံခွင့်နှင့် ကျင့်သုံးခွင့်များရှိသည်။

၂-၁-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ကလေးများသည် အထူးလိုအပ်ချက်များရှိသည့်အားလျော်စွာ ထို ကလေးများသည် အထူးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများကို ရရှိခွင့်ရှိသည်။

၂-၂။ ကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုး

၂-၂-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိက လူမှုလုပ်ငန်းထောက်ပံ့ရေးဌာနများ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့များ၊ တရားရုံးများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၏ လုပ်ဆောင်မှုတိုင်းတွင် ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကို အဓိကအဖြစ်ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၂-၃။ ခွဲခြားဖိနှိပ်မှုမှ ကင်းလွတ်ခွင့်

၂-၃-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများသည် မိမိနေရပ်တိုင်းပြည်အတွင်း၊ လမ်းခုလပ်တိုင်းပြည်အတွင်းနှင့် ခရီးလမ်းဆုံးတိုင်းပြည်များအတွင်းတွင် တရားဝင်အဆင့်အတန်း၊ နိုင်ငံသား၊ လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ လိင်၊ ဘာသာစကား၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့်အခြားအမြင်များရှိမှု၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် လူမှုရေးရင်းမြစ်၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ မသန်စွမ်းဖြစ်မှု၊ မွေးဖွားလာမှုနှင့် အခြားအဆင့်အတန်းမရွေး တန်းတူညီသောကာကွယ်မှုနှင့် အခွင့်အလမ်းများ ရရှိခံစားခွင့်ရှိသည်။

၂-၃-၂။ ယခုလမ်းညွှန်ချက်များကို ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောသူများက မွေးဖွားလာသောကလေးများအပေါ်တွင်လည်း သက်ဆိုင်ရာအခြေအနေများတွင် ကျင့်သုံးသင့်သည်။

၂-၄။ ကလေး၏အယူအဆကို လေးစားခြင်း

၂-၄-၁။ မိမိ၏အယူအဆများကို စဉ်းစားနိုင်စွမ်းရှိသော ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးတယောက်သည် တရားဥပဒေရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ကြားကာလစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာနှင့် ကာကွယ်မှုဆိုင်ရာအကြောင်းများ၊ အကောင်းဆုံးဖြစ်စေမည့် ဖြေရှင်းချက်များအား ဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများအပါအဝင် သူ သို့မဟုတ် သူမနှင့် ဆက်စပ်နေသောအကြောင်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် ကိစ္စများတွင် သူ၏အမြင်ကို လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်တင်ပြပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

၂-၄-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးတယောက်၏ အမြင်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရာတွင် သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ အသက်၊ ရင့်ကျက်မှု၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအဆင့်၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုနှင့် အကောင်းဆုံးအကျိုးနှင့် ကိုက်ညီအောင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၂-၅ ။ သတင်းများရရှိခွင့်

၂-၅-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများအား သူတို့၏ ရရှိခံစားခွင့်၊ ရရှိနိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများ၊ မိသားစုနှင့်ပြန်လည်ဆုံတွေ့ခြင်းဆိုင်ရာနှင့် နေရပ်ရင်းသို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာသတင်းများအပါအဝင် သူတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသောအကြောင်းကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်သည့်သတင်းများကို ရရှိခွင့်ပေးရမည်။

၂-၅-၂။ ထိုသတင်းများကိုပေးရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအနေဖြင့် နားလည်သဘောပေါက်နိုင်သော ဘာသာစကားမျိုးဖြစ်သင့်သည်။ လိုအပ်ပါက သင့်လျော်သော ဘာသာပြန်၊ စကားပြန်များ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်။

၂-၆။ သတင်းများ စိတ်ချလုံခြုံခွင့်

၂-၆-၁။ ဥပဒေအရ လိုအပ်ချက်ကြောင့်မှလွဲ၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေး သို့မဟုတ် သူ၏ မိသားစုဝင်များအတွက် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်မည်ဆိုပါက ထိုကလေးနှင့်ပတ်သက်သောသတင်းများကို ထိမ်းသိမ်းထားပေးရမည်။

၂-၆-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်များကို ကာကွယ်ပေးရန်အတွက် လိုအပ်သောလုပ်ဆောင်မှုများအားလုံးကို လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးသို့မဟုတ် သူ၏

မိသားစုဝင်များနှင့်ပတ်သက်သည့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်များကို လူသိထင်ရှားဖြစ်စေနိုင်မည့် အမည်၊ လိပ်စာနှင့် အခြားသတင်းအချက်အလက်များကို လူအများထံ သို့မဟုတ် သတင်းဌာနများတွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မပြုရ။

၂-၆-၃။ အထူးသတိပြုရမည့်သတင်းအချက်အလက်များကို မထုတ်ပြန်မီ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေး၏ခွင့်ပြုချက်ကို သူ၏ အသက်အရွယ်နှင့် သင့်လျော်သောပုံစံဖြင့်ရရှိအောင် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂-၇။ ကလေး၏လူမျိုးစု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေသများအပေါ် လေးစားမှု။

၂-၇-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေး၏ လူမျိုးစု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေသများကို အချိန်တိုင်းတွင် လေးစားမှုပေးရမည်။

၂-၇-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ လူမျိုးစု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုနှင့် ဘာသာရေးကျင့်စဉ်များကို လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ဖြစ်နိုင်သည့် အကူအညီများကို ပံ့ပိုးပေးရမည်။

၂-၈။ အစိုးရ၏ တာဝန်ရှိမှု

၂-၈-၁။ အစိုးရအနေဖြင့် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို တိုက်ဖျက်ရန်နှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများကို ကူညီစောင့်ရှောက်ရန် ကောင်းမွန်သော လုပ်ဆောင်မှုများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂-၈-၂။ အစိုးရအနေဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများကို ကာကွယ်ပေးရန်နှင့် ကူညီပေးနိုင်ရန်အတွက်သင့်လျော်သောတရားဥပဒေပြုရေး၊ တရားစီရင်ရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အခြားသော လုပ်ဆောင်မှုများကို လုပ်ဆောင်အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

၂-၈-၃။ အစိုးရအနေဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော သူများအား လူကုန်ကူးသူများက လက်စားချေလက်တုန့်ပြန်ခြင်းများမှ ကြိုတင်ကာကွယ်ပေးရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးရန်တာဝန်ရှိသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ပေးချက်များသည် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ယုံကြည်မှုနှင့် ဘာသာရေးအခြေပြုအဖွဲ့များတွင် လုပ်ဆောင်နေသောသူများကိုပါ လွှမ်းခြုံမှုရှိရမည်။

၃။ ကလေးအား စုံစမ်းခြင်းနှင့် ဖော်ထုတ်ခြင်း Detection and Identification of Child

၃-၁-၁။ အသက်ကို ခန့်မှန်းခြင်း

၃-၁-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ မွေးစာရင်းဆိုင်ရာ အထောက်အထားများနှင့် မိသားစုစာရင်းများအပြင် ကလေး၏ မှတ်ပုံတင်ကဒ်၊ ကျောင်းမှတ်တမ်း၊ ရုပ်ပန်းသွင်ပြင်၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရင့်ကျက်မှု၊ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်၊ ကလေး၏ဆန္ဒအရ စစ်ဆေးထားသော ဆေးမှတ်တမ်းနှင့် သွားစစ်ဆေးချက်များကို ထိုကလေး၏အသက်အား ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည်။

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောသူ၏ မွေးဖွားသည့်အဖြစ်အပျက် သို့မဟုတ် အသက်နှင့် ပတ်သက်သော တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုထားသော စာရွက်စာတမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ပုဂ္ဂလိကပိုင်းဆိုင်ရာ သိရှိနိုင်သည့်သူထံမှ ထိုအချက်အလက်များကိုလဲ ထည့်သွင်းစဉ်းစား နိုင်သည်။ ထို့ပြင် အသက်ကိုဖော်ပြထားသည့် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာရေးအရ ထုတ်ပြန် ထားသည့် အထောက်အထားစာရွက်စာတမ်းများကိုလဲ ကိုးကားစဉ်းစားနိုင်သည်။

၃-၁-၁-၂။ အကယ်၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်သူ၏အသက်ကို တိတိကျကျမခန့်မှန်းနိုင်သော် လည်း ထိုသူသည် ကလေးဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရသော အချက်များရှိနေပါက ထိုသူ ကို ကလေးအဖြစ် လက်ခံသတ်မှတ်သင့်သည်။

၃-၁-၁-၃။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောသူ၏အသက်ကို စစ်ဆေးစုံစမ်းနေသည့် ဖြစ်သင့်ဖြစ် ထိုက် သော အချိန်ကာလအတွင်း သူ သို့မဟုတ် သူမကို ကလေးတယောက်အနေဖြင့်ပြုမူဆက် ဆံပြီး ယခုလမ်းညွှန်ချက်ပါ အချက်များအတိုင်း အထူးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ပေး ရမည်။

၃-၂။ အသက်ဖော်ပြချက်သိရှိစေရန်အတွက် ကြိုတင်လုပ်ဆောင်ခြင်းများ

၃-၁-၂-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများအား အလျင်အမြန် ဖော်ထုတ်ပြ သနိုင်ရန်အတွက် ထိရောက်မှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပေါ်ပေါက်လာ အောင်နှင့် ချမှတ်နိုင်အောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်မှုများထဲတွင် မွေးစာ ရင်းမှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အားကောင်းအောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊

အာသိယံအဖွဲ့၏လမ်းညွှန်ချက်ချကြမ်း

ပျောက်ဆုံးနေသော၊ အမြတ်ထုတ်စော်ကားခံနေရသောကလေးများအား မှတ်တမ်းကောက် ယူစုဆောင်းခြင်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို ဖော်ထုတ်ကူညီနိုင်မည့် သတိပေးအချက်ပြနည်းများကို တီထွင်ဖန်တီးခြင်းများပါဝင်နိုင်သည်။

၃-၁-၂-၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဆိပ်ကမ်းနှင့် လေဆိပ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သူများ၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန်ထမ်းများ၊ နယ်စပ်စောင့်တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများ၊ လူမှုဝန်ထမ်းနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ပေးသူများစသည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့် ကလေးများနှင့် တိုက်ရိုက်ထိစပ်မှုများရှိနိုင်သည့်သူများကို အသက်ပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို အလျင်အမြန်ဖော်ထုတ်နိုင်မည့်လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့ကျင့်ပညာပေးသင့်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးကို မည်သည့်အချက်များဖြင့် ဖော်ထုတ်ကူညီနိုင်မည့် ဆိုသည့်နည်းလမ်းများနှင့် တရားမဝင်အလုပ်သမားများအကြားမှ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရ သောကလေးများကို မည်ကဲ့သို့ခွဲခြားဖော်ထုတ်နိုင်မည်ဆိုသော နည်းလမ်းများ ပါဝင်နိုင်သည်။

၃-၁-၂-၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို မိသားစုများနှင့် ရပ်ရွာပတ်ဝန်းကျင်အကြားသိရှိစေနိုင်အောင် အထူးအားသွန်ခွန်စိုက် လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည်ဟု ယူဆရသောကလေးများနှင့် အမှန်တကယ်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများအကြောင်း သတင်းပေးပို့ခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုလည်း တည်ဆောင်ပေးသင့်သည်။

၃-၁-၂-၄။ ဥပဒေစိုးမိုးရေးအာဏာပိုင်များ၊ လူမှုဝန်ထမ်းအေဂျင်စီများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစိုးရအေဂျင်စီများအပါအဝင် အစိုးရအေဂျင်စီများအကြား ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများကို အလျင်အမြန်ဖော်ထုတ်နိုင်မည့် သတင်းများမျှဝေသည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများဖြစ်လာအောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၂။ မူလကနဦးဆက်သွယ်ခြင်း

၃-၂-၁။ မူလပထမဦးလုပ်ဆောင်ခြင်း

၃-၂-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည်ဟု သံသယရှိသော သို့မဟုတ် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို ဖော်ထုတ်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်း စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအရာရှိသည် လူမှုကွယ်

ဆယ်ရေးအကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးသည့်ဝန်ထမ်းကို ချက်ချင်းဆက်သွယ် အကြောင်းကြား၍ ဖြစ်နိုင်ပါက ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေး၏ မိဘအုပ်ထိမ်းသူကိုပါ အကြောင်းကြားရမည်။ အကယ်၍ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်သော ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဖြစ်ပါက လမ်းဆုံးနိုင်ငံ သို့မဟုတ် တဆင့်ခံနိုင်ငံရှိသံရုံး၊ ကောင်စစ်ဝန်ရုံးကဲ့သို့သောနိုင်ငံကိုယ်စားပြုတာဝန်ရှိသူများနှင့် မူရင်းနိုင်ငံရှိအာဏာပိုင်များကို ဆက်သွယ်အကြောင်းကြားသင့်သည်။

၃-၂-၁-၂။ စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအရာရှိသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့်ကိုကာကွယ်ပေးပြီး သတင်းဌာနများတွင်ဖော်ပြစေခြင်းများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းများကို တားမြစ်ပေးသင့်သည်။

၃-၂-၁-၃။ စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအရာရှိ၏ မူလကနဦးတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းသည် ကလေး၏ အမည်၊ အသက်၊ မိဘအုပ်ထိမ်းသူအမည်၊ နောက်ဆုံးနေခဲ့သည့်လိပ်စာ၊ ဆက်သွယ်နိုင်သည့် ဖုန်း၊ နိုင်ငံရင်းနှင့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုစသော ကိုယ်ရေးအကြောင်းများကိုစုဆောင်းသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မေးမြန်းခြင်းမျိုးဖြစ်ရမည်။

၃-၂-၁-၄။ စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအရာရှိသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေး၏ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများကို သယ်ဆောင်ရယူနိုင်အောင် ကူညီပေးသင့်သည်။

၃-၂-၁-၅။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော သို့မဟုတ် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည်ဟု သံသယရှိရသောကလေးအား သူ့ကိုတွေ့ရှိသောနေရာမှ အလျင်အမြန်ဖယ်ရှားပေးရမည်ဖြစ်ပြီး လုံခြုံသောနေရာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်မျိုးသို့ ချက်ချင်းပြောင်းရွှေ့ပေးရမည်။ လူမှုကွယ်ဆယ်ရေးအကူအညီပေးသူများနှင့် ပြောင်းရွှေ့ပါက ပိုမိုကောင်းမွန်သည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို ရဲစခန်း သို့မဟုတ် ချုပ်နှောင်သည့် နေရာများ တွင် မထားသင့်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ညီအကို မောင်နှမများရှိပါက ထိုသူများကိုဖြစ်နိုင်သလောက် အတူတူထားသင့်သည်။ ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ခံရသောကလေး၏ ညီအကိုမောင်နှမများအနေဖြင့် အတူတူမနေနိုင်သည့် အခြေအနေမျိုးဖြစ်ပါက ထိုညီအကိုမောင်နှမများသည် အချင်းချင်း အချိန်မှန်မှန်ဆက်သွယ်နိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သည်။

၃-၂-၁-၆။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးနှင့် လူကုန်ကူးသည်ဟု သံသယရှိသောသူများကို မည်သည့်အခါတွင်မှ တခန်းထည်းထားခြင်း သို့မဟုတ် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်မှုများရှိစေခြင်းများ မပြုရ။

၃-၂-၁-၇။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးနှင့် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများ၏ လုံခြုံရေးအတွက် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးတည်ရှိနေသောနေရာကို စိတ်ချလုံခြုံစွာ ထိမ်းသိမ်းထားရမည်။

၃-၂-၂။ ကလေးများအပေါ် သတိထားမေးမြန်းသော အင်တာဗျူး

၃-၂-၂-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ထိုအမှုကိစ္စတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သောသော အေဂျင်စီများ အနေဖြင့် လိုအပ်သည့်သတင်းအချက်အလက်များကို စုဆောင်းရယူနိုင်မည့် အင်တာဗျူးလမ်းညွှန်များနှင့် ယန္တရားများကို ဖန်တီးပေးသင့်သည်။

၃-၂-၂-၂။ ဥပဒေစိုးမိုးရေးအရာရှိများသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိက လွတ်လပ်ခွင့်ကို လေးစားသင့်သည်။ အင်တာဗျူးမလုပ်ခင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၊ ထိုကလေး၏ မိဘအုပ်ထိမ်းသူ သို့မဟုတ် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများ၏ ဆန္ဒကို ရရှိသင့်သည်။

၃-၂-၂-၃။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို အင်တာဗျူးမလုပ်မီနှင့် လုပ်အပြီး အနားယူရန် အချိန်ပေးသင့်သည်။

၃-၂-၂-၄။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးကိုအင်တာဗျူးသော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအရာရှိနှင့် ဘာသာပြန်များသည် အတတ်နိုင်ဆုံး ကလေးနှင့် လိင်ချင်းတူသူများ၊ အရပ်သားဝတ်စုံဝတ်ထားသူများ၊ ကလေးနှင့်လိုက်ဖက်သည့် အင်တာဗျူးများကို မေးမြန်းတတ်အောင် လေ့ကျင့်ထားပေးသူများ၊ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဗဟုသုတရှိထားပြီး ဖြစ်သူများ ဖြစ်သင့်သည်။

၃-၂-၂-၅။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို အင်တာဗျူးမီ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအရာရှိသည် ထိုကလေးကို ယခင်က လူတဦးဦး သို့မဟုတ် အေဂျင်စီတစ်ခုခုက အင်တာဗျူးခဲ့ခြင်းရှိမရှိကို စုံစမ်းသင့်သည်။ ယခင်ကအင်တာဗျူးခဲ့ပြီးဖြစ်ပါက ထိုယခင်အင်တာဗျူးမှ ရလဒ်များကို

ရယူသင့်သည်။

၃-၂-၂-၆။ အင်တာဗျူးရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးနားလည်သဘောပေါက် သည့် ဘာသာစကားကို သုံးသင့်သည်။ ထိုသို့သုံးရန်မဖြစ်နိုင်ပါက အရည်အသွေးရှိသော ဘာသာပြန်၊ စကားပြန် ရှိသင့်သည်။

၃-၂-၂-၇။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကိုအင်တာဗျူးရာတွင် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်း၊ မိဘအုပ်ထိမ်းသူ သို့မဟုတ် ကလေးက ယုံကြည်ရသည့်ဟု ရွေးချယ်ခံရသောသူတို့၏ ရှေ့ မှောက်တွင် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃-၂-၂-၈။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို အင်တာဗျူးရာတွင် ကလေးနှင့်ကိုက်ညီသော ပတ်ဝန်းကျင်မျိုးတွင် လုပ်ဆောင်ရမည်။ အင်တာဗျူး၏ လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်များနှင့် ကူး သန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်များကို ကာကွယ်ပေးခြင်းများ ကို အချိန်တိုင်းတွင် လေးစားသင့်သည်။

၃-၂-၂-၉။ ဗီဒီယိုကင်မရာ သို့မဟုတ် အသံဖမ်းစက်များကို အသုံးမပြုခင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရ သောကလေးနှင့် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်း၊ မိဘအုပ်ထိမ်းသူ သို့မဟုတ် ကလေးက ယုံကြည်ရသည့်ဟု ရွေးချယ်ခံရသောသူတို့ဆန္ဒကို ဦးစွာရယူရမည်။

၃-၂-၃။ ကလေးအား ဥပဒေအရ ကာကွယ်ပေးခြင်း

၃-၂-၃-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများသည် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရသူများဖြစ် သည်။ သူတို့ကို ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအဖြစ်ဆက်ဆံခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကူးသန်းရောင်းဝယ် ခံရသောကလေးဖြစ်နေသော အခြေအနေအတွင်းကျူးလွန်ခဲ့သောအမှုများအတွက် ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ခံရခြင်း သို့မဟုတ် ထိုသို့ခံရမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း မရှိ စေရ။

၃-၂-၃-၂။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးအကူအညီများနှင့် အထောက်အပံ့များသည် ဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန် ထမ်းများနှင့် ကလေး၏ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုအပေါ်မူတည်၍ ပေးအပ်ထောက်ပံ့ခြင်းမျိုး မဖြစ်စေရ။

၃-၃။ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းစနစ်

၃-၃-၁။ ဒေသအတွင်းယန္တရားများ

၃-၃-၁-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု နယ်ပယ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် ယန္တရားတစ်ခုကို သတ်မှတ်ဖော်ဆောင်ထားသည့် ဒေသဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်ကို လက်ခံသဘောတူသင့်သည်။

၃-၃-၁-၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဒေသအတွင်းရှိ လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ကိုင်နေသော နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကွန်ယက်များနှင့် ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့များ နှင့်လက်တွဲ၍ လွှဲပြောင်းမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ယန္တရားများကို ထူထောင်ရန်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၃-၃-၁-၃။ နယ်ခြားဖြတ်လူကုန်ကူးမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ချက်ချင်းတုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် နယ်ခြားဖြတ်ကျော်ဆက်သွယ်မှုများနှင့် လွှဲပြောင်းမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး တာဝန်ရှိသည့် တာဝန်ခံဆက်သွယ်ရမည့်သူတစ်ဦးကို သင့်လျော်ရာရုံးတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် နိုင်ငံတော်နိုင်ငံစီတိုင်းက ခန့်အပ်ပေးသင့်သည်။

၃-၃-၂။ နိုင်ငံတော်အဆင့် ယန္တရားများ

၃-၃-၂-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် အစိုးရအေဂျင်စီတစ်ခုချင်းစီ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လုပ်ဆောင်မှုတာဝန်များ၊ လွှဲပြောင်းမှုစနစ်တစ်ခုနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုများကို ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နိုင်ငံတော်အဆင့်စီမံဆောင်ရွက်မှုကို ပေါ်ပေါက်လာအောင် လုပ်သင့်သည်။

၃-၃-၂-၂။ နိုင်ငံတိုင်းသည် ပြည်တွင်းနှင့် နယ်ခြားဖြတ်ကျော် လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်၍ လွှဲပြောင်းပေးသည့် နိုင်ငံတော်အဆင့်ဌာနတစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းသင့်သည်။

၃-၃-၂-၃။ နိုင်ငံတိုင်းသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု တိုက်ဖျက်ရေးအတွက်နိုင်ငံတော်က ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် တိုင်းပြည်အတွင်းဖြစ်ပွားသည့် ကလေးကူး သန်းရောင်း ဝယ်မှုများ သို့မဟုတ် မိမိနိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများအပေါ် သက်ရောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်သော အချက်အလက်များ၊ ကိန်းဂဏန်းများဆိုင်ရာ သတင်းများကိုစုစည်းထားသည့် မှတ်တမ်း

စနစ်တစ်ခုကို ထူထောင်သင့်သည်။ ထိုမှတ်တမ်းစနစ်ကိုထူထောင်ရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးများ၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လုံခြုံစိတ်ချရမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၃-၃-၂-၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နိုင်ငံအတွင်းတွင် လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ကိုင်နေသော အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကွန်ယက်များနှင့် ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့များနှင့် လက်တွဲ၍ လွှဲပြောင်းမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ယန္တရားများကိုထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၃-၃-၂-၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ လျင်မြန်သော၊ ထိရောက်သော၊ သင့်လျော်သောတုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများရှိစေရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာအေဂျင်စီများကို လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုစနစ်အကြောင်း သင်တန်းများပေးရန် တာဝန်ယူသင့်သည်။

၃-၄။ ကြားကာလ စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကာကွယ်ပေးမှု

၃-၄-၁။ ကလေးများအတွက် လုံခြုံသောနေရာ

၃-၄-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများအတွက် စိတ်ချရသော၊ လုံခြုံသော၊ ကလေးများအတွက် နွေးထွေးသည့်ဆက်ဆံမှုရှိသော နေအိမ်များနှင့် အရေးပေါ်ဂေဟာများကို ပံ့ပိုးပေးရမည်။ လက်ရှိရှိနေသောဝန်ဆောင်မှုများသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏ လိုအပ်ချက်အရ တိုးတက်ကောင်းမွန်သင့်သည်။

၃-၄-၁-၂။ ဂေဟာများ၊ အိမ်များနှင့် အရေးပေါ်ဂေဟာများတွင် သေချာစွာလေ့ကျင့်ထားပြီး လုပ်နိုင်သည့်အရည်အချင်းရှိသောဝန်ထမ်းများ ဥပမာ- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏အမှုကိစ္စကို စီမံဆောင်ရွက်နိုင်သည့် လူမှုလုပ်သားများကဲ့သို့သူများ လုံလုံလောက်လောက်ရှိသင့်သည်။ ဝန်ထမ်းများ၏ ကျားမဖြစ်မှုသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် သင့်လျော်ကိုက်ညီမှုရှိ သင့်သည်။

၃-၄-၁-၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ထိုဂေဟာများနှင့် ဝန်ဆောင်ပေးမှုများကို စောင့်ကြပ်ခြင်း၊ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ပေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းများလုပ်ဆောင်သည့် စောင့်ကြပ်ရေးယန္တရားတစ်ခုကို ထူထောင်သင့်သည်။

၃-၄-၁-၄။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများကို အခြားကလေးနှင့် လူကြီးများကိုထားရှိ
သော ချုပ်နှောင်သည့်နေရာများ၊ ရဲအချုပ်ခန်းများ၊ အကျဉ်းထောင်များ သို့မဟုတ် ဥပဒေ
စိုးမိုးရေးတာဝန်ရှိသူများ၏ ပုဂ္ဂလိကနေရာများတွင် ထားရှိခြင်းမပြုသင့်။ ထို့ပြင် စစ်တပ်
စခန်းများနှင့် အခြားမသင့်လျော်သည့်နေရာ များတွင်လည်း ထားရှိခြင်းမပြုရ။

၃-၄-၂ ကူညီထောက်ပံ့ပေးသည့်ဝန်ဆောင်မှုများ

၃-၄-၂-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးများအပေါ် လူကုန်ကူးသူ
များက ခြိမ်းခြောက်လက်တုန့်ပြန်ခြင်းများမှ ကာကွယ်ပေးမှုများ၊ သူတို့အတွက် အစား
အစာနှင့် နေရာထိုင်ခင်းများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများရရှိနိုင်
စေရေးအတွက် လိုအပ်သည့် နှစ်စဉ်ဘဏာငွေကို သီးသန့်သတ်မှတ်ဖယ်ထားသင့်သည်။

၃-၄-၂-၂။ ကြားကာလစောင့်ရှောက်မှု၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော
ကလေးကို ပြန်လည်ကုစားပေးရန်နှင့် ပြန်လည်နာလံထ ကောင်းမွန်လာစေရန်ဖြစ်သည်။
ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးနှင့် သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ မိသားစုအတွက် အလျင်
အမြန် နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးပေးခြင်းများ၊ စိတ်ပိုင်းလူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ အကူအညီများ၊ ဥပဒေ
အကူအညီများ၊ ပညာရေးများ၊ သက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရပ်များနှင့် အခြားအစီအစဉ်
များကို လိုအပ်သလိုနှင့် သင့်လျော်သလို ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်။

၃-၄-၃။ အဆင့်အတန်းကို တရားဝင်ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း

၃-၄-၃-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရများသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို ဖော်ထုတ်ခဲ့သော နောက်
ဆုံးနိုင်ငံနှင့် ကြားခံနိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံသားမဟုတ်သည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး
များကို တရားမဝင် ဝင်ရောက်လာသူအဖြစ်သတ်မှတ်ဆက်ဆံမခံရအောင် ဥပဒေများ၊
ပေါ်လစီများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ထူထောင်ပေးသင့်သည်။

၃-၄-၃-၂။ တရားဝင်အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများမရှိသည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော
ကလေးများအတွက် သူတို့ကိုဖော်ထုတ်ခဲ့သောနိုင်ငံသည် ယာယီဗီဇာကဲ့သို့သောအရာ
များရရှိစေပြီး တရားဝင်အဆင့်အတန်းများအမြန်ဆုံးရရှိအောင် ကူညီပေးသင့်သည်။

၃-၄-၃-၃။ ထိုသို့ တရားဝင်အဆင့်အတန်းရရှိအောင် လုပ်ဆောင်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့် တွင်သာမန်အားဖြင့် ပေးဆောင်ရမည့် အစိုးရကကောက်ခံသည့် အခကြေးငွေများကိုကူး သန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိစေရန် အစိုးရလုပ်ဆောင်သင့် သည်။

၃-၅။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏ လူမှုကိစ္စများကို စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း (Social Case Management of Trafficked Children)

၃-၅-၁။ တဦးချင်းအမှုကိစ္စအား စစ်စစ်လေ့လာခြင်း

၃-၅-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးတဦးချင်းသည် သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ အမှုကိစ္စ ကို တဦးချင်းဆန်းစစ်လေ့လာပြီး သင့်လျော်သလို ကိုင်တွယ်စီမံမှုရရှိခွင့်ရှိသည်။ ထို သို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးကို အဓိကထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။ ထိုသို့ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို ကလေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ နောက်ခံမိုင်းရှိသော သို့မဟုတ် အထူးလေ့ကျင့်ထားပေးခံရသော လူမှု လုပ်သား သို့မဟုတ် အတတ်ပညာရှင်တဦးဦးက လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ထို့နောက် ကလေးအတွက် လူမှုကိစ္စ စီမံဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ကို ချမှတ်ရမည်။

၃-၅-၁-၂။ ကလေးအတွက် လူမှုကိစ္စ စီမံဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ကို ချမှတ်ရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရ သောကလေး၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေ သများကို ထိမ်းသိမ်းထားနိုင်အောင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

၃-၅-၁-၃။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရာ တွင် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းအနေဖြင့် ကလေး၏နိုင်ငံရင်းနှင့် နောက်ဆုံးရောက်ရှိ နိုင်ငံများမှ လက်တွဲဖော်အဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ကလေး၏မိသားစုကို ပြန် လည်ရှာဖွေနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၅-၁-၄။ ကလေးအတွက် လူမှုကိစ္စ စီမံဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ကိုအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် ရာတွင် ဌာနပေါင်းစုံမှသူများပါဝင်သော နည်းလမ်းကို အသုံးပြုဆောင်ရွက်ရမည်။

၃-၅-၂။ အကျိုးရှိနိုင်မည့် ဖြေရှင်းမှုနည်းလမ်းကို ထုတ်ဖော်ခြင်း (Identification of a Durable Solution)

၃-၅-၂-၁။ ကလေး၏ မူရင်းနိုင်ငံနှင့် နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသည့်နိုင်ငံများမှ အာဏာပိုင်များသည် အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့များနှင့်လက်တွဲ၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအတွက် ရေရှည်အသင့်လျော်ဆုံးဖြေရှင်းမှုများကို ဖော်ထုတ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။

၃-၅-၂-၂။ အကောင်းဆုံးဖြစ်စေနိုင်မည့် ဖြေရှင်းမှုများကို ဖော်ထုတ်ရာတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ် ခံရသောကလေး၏လူမျိုးနှင့်နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၊မိသားစုနောက်ခံ၊အခြေအနေနှင့်အခြားသော အကြောင်းအချက်များ၊ လူကုန်ကူးသူများ၏ ပေးနိုင်သောအန္တရာယ်၊ မူရင်းနိုင်ငံနှင့် နောက် ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံများက လုံခြုံမှုပေးနိုင်သည့်အခြေအနေများကို ထည့်သွင်းစဉ်း စားရမည်။

၃-၅-၂-၃။ အကောင်းဆုံးဖြစ်စေနိုင်မည့် ဖြေရှင်းမှုများကို ဖော်ထုတ်နေစဉ်နှင့် အကောင်အထည် ဖော်နေစဉ်အချိန်အတွင်း အစိုးရသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို ကိုယ်စား ပြုရန်နှင့်ကူညီရန် အရည်အချင်းရှိသော စောင့်ရှောက်သူတစ်ဦးကို ခန့်အပ်သင့်သည်။ ထိုသူသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးကိုကာကွယ် ပေးရန်လိုအပ်နေသည်ဟု ယူဆရသည့် အချိန်ကာလတလျောက်လုံး ထိုကလေးကိုကိုယ် စားပြုသင့်သည်။ ထိုစောင့်ရှောက်သူ၏ တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်သည့် ကုန် ကျစားရိတ်များကို အစိုးရက ကျခံသင့်သည်။ ထိုတာဝန်ကိုထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း ထိုသူကို သင့်လျော်သော ကာကွယ်မှုများ ပေးအပ်သင့်သည်။

၃-၅-၂-၄။ သင့်လျော်သောစောင့်ရှောက်မှုအစီအစဉ်များ မရှိသေးမချင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရ သောကလေးကို မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်မပို့သင့်။ မူရင်းနိုင်ငံအတွင်း စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကာ ကွယ်ပေးမှုများရှိစေရန်အတွက် မိဘအုပ်ထိမ်းသူများ၊ ဆွေမျိုးများ၊ လူမှုကွယ်ဆယ်ရေး ဝန်ထမ်းများနှင့် အစိုးရတို့က တာဝန်ယူရမည်။

၃-၅-၂-၅။ ကလေးအား မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ပို့သင့် မပို့သင့်နှင့် မိသားစုနှင့် ပြန်လည်နေသင့်မနေ သင့်ကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာတွင် ကလေး၏ အသက်၊ ရင့်ကျက်မှုနှင့် တိုးတက်နေသော လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းတို့အပေါ် အခြေခံ၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ အမြင် အယူ အဆများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

၃-၅-၂-၆။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို မူရင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် မိသားစုနှင့် ပြန်လည်နေထိုင်ခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များအားလုံးကို လွတ်လပ်စွာ ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်မှုရှိသင့်သည်။

၃-၅-၃။ အကောင်းဆုံးဖြစ်စေနိုင်မည့် ဖြေရှင်းမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

၃-၅-၃-၁။ မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်းသည် ကလေးအတွက် အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်စေပါက မူရင်းနိုင်ငံမှ အာဏာပိုင်များသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအတွက် ခရီးသွားလာခွင့်စာရွက်စာတမ်းများကို အမြန်ဆုံးထုတ်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုကလေးအတွက် လုံခြုံသောခရီးဖြစ်စေရန် နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံမှ အာဏာပိုင်များနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၅-၃-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ပို့ဆောင်ရမည်ဆိုပါက မူရင်းနိုင်ငံအနေဖြင့် ထိုသို့ပို့ဆောင်စားရိတ်ကို ကုန်ကျသင့်သည်။ ထိုသို့ကျခံရန်အတွက် မူရင်းနိုင်ငံက တတ်နိုင်စွမ်းမရှိပါက နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံ သို့မဟုတ် ကြားခံနိုင်ငံက အကူအညီပေးပေးသင့်သည်။ ထိုနိုင်ငံများအားလုံးကကျခံရန် တတ်နိုင် စွမ်းမရှိပါက ကုလသမဂ္ဂ သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရွှေ့ပြောင်းမှုအဖွဲ့ (the International Organization for Migration) ထံ အကူအညီတောင်းခံသင့်သည်။

၃-၅-၃-၃။ အကယ်၍ ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကြောင့် မူရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်လည်မပို့ဆောင်သည့် အဖြစ်မျိုးတွင် နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံတွင် အခြားမိသားစုစောင့်ရှောက်မှုမျိုး စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။

၃-၅-၃-၄။ အကယ်၍ ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကြောင့် မူရင်းနိုင်ငံသို့လဲ ပြန်လည်မပို့ဆောင်နိုင် နောက်ဆုံးနိုင်ငံတွင်လည်း အခြေချနေထိုင်ရန်မဖြစ်နိုင်သည့်အဖြစ်မျိုးတွင် မူရင်းနိုင်ငံနှင့် နောက်ဆုံးရောက်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ထိုကလေးကို တတိယနိုင်ငံတွင် အခြေချနိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်နိုင်ချေများကို ရှာဖွေပေးသင့်သည်။

၃-၅-၃-၅။ ဂေဟာများတွင်စောင့်ရှောက်သည့်နည်းအပြင် မိသားစုများနှင့် ရပ်ရွာပတ်ဝန်းကျင်များက စောင့်ရှောက်သည့် စီစဉ်မှုများဖြစ်သည့် ရေရှည်စောင့်ရှောက်မှုအစီအစဉ်များကို တတ်နိုင်သမျှဆောင်ရွက်ရမည်။

၃-၅-၃-၆။ ရေရှည်စောင့်ရှောက်မှုအစီအစဉ်များတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများနှင့် သူ၏မိသားစုများအပေါ် လူကုန်ကူးသူများက လက်တုံ့ပြန်ခြင်းများ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုရရှိအောင် လုပ်ဆောင်ပေးမှုများ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအထောက်အပံ့၊ လူမှုအကူအညီများ၊ ပညာရေးနှင့် သက်မွေးဝမ်းကြောင်းအတတ်ပညာများ ပေးအပ်မှုများပါဝင်သင့်သည်။

၃-၅-၄။ ကောင်းမွန်သည့်ဖြေရှင်းချက်များအား အကောင်အထည်ဖော်မှုကို စောင့်ကြပ်ခြင်း

၃-၅-၄-၁။ မူရင်းနိုင်ငံနှင့် နောက်ဆုံးရောက်နိုင်ငံများသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအား နောက်ထပ်လူကုန်ကူးခြင်းမခံရအောင်စောင့်ကြပ်သော ယန္တရားတစ်ခုကို ထူထောင်သင့်သည်။

၃-၅-၄-၂။ မူရင်းနိုင်ငံအနေဖြင့် အကောင်းဆုံးဖြေရှင်းမှုကို အကောင်အထည်ဖော်မှုအပေါ်စောင့်ကြပ်နိုင်သောစနစ်၊ ယန္တရားများကို ထူထောင်သင့်သည်။

၃-၆ တရားဥပဒေ ရရှိခံစားစေခြင်း (Access to Justice)

၃-၆-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအနေဖြင့် တရားဥပဒေပိုင်းရာအမှုများတွင် မျက်မြင် သက်သေအဖြစ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းပြုမပြုမဆုံးဖြတ်ခင် ထိုကလေးကို ပြန်လည်နာ လန်ထလာစေရန် အချိန်ပေးသင့်သည်။

၃-၆-၁-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအနေဖြင့် တရားဥပဒေပိုင်းရာအမှုများတွင် မျက်မြင် သက်သေအဖြစ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းပြုမပြုမဆုံးဖြတ်ခင် ထိုကလေးအနေဖြင့် ထိုဆုံး ဖြတ်ချက်ကို ချနိုင်စွမ်းရှိမရှိနှင့် ချရန်အဆင့်သင့်ဖြစ်မဖြစ်ကို အရည်အသွေးပြည့်ဝစွာဖြင့် အကဲဖြတ်ခြင်းကို လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၆-၁-၃။ မျက်မြင်သက်သေအဖြစ်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်သဘောတူညီသော ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံ ရသောကလေး၏ လုံခြုံရေးအတွက် လိုအပ်ပါက သူ၏ မိသားစုများ သို့မဟုတ် သူနှင့် အထူး သက်ဆိုင်သောသူများ၏လုံခြုံရေးအတွက် ကာကွယ်ပေးနိုင်သည့် အထူးကာကွယ် ပေးမှုများကို ထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်။

၃-၆-၁-၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ လိုအပ်ချက်များကို အထူး သတိပြုဆက်ဆံသည့် တရားရုံးဆိုင်ရာအထူးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်သင့်သည်။ ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များတွင် အချက်အလက်များကို မှတ်သားခြင်း၊ ဗီဒီယိုရိုက်၍အင်တာ ဗျူးခြင်း၊ မမြင်နိုင်သည့် ရုပ်မြင်သံကြားစက်ဖြင့် စစ်ချက်ထွက်ဆိုခြင်းများအပါအဝင် တရား ရုံးတော်တွင် ကလေးအားဖြစ်နိုင်သမျှ နည်းနိုင်သမျှ အနည်းဆုံးလူလုံးပေါ်စေခြင်းနှင့် အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း လူကုန်ကူးသူများနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခြင်းများ နည်းနိုင်သမျှ အနည်းဆုံးဖြစ်စေခြင်းများ ပါဝင်နိုင်သည်။

၃-၆-၁-၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရများသည် ဖြစ်နိုင်ပါက ဗီဒီယိုကွန်ဖရင့်များလုပ်နိုင်သည့် ဝန်ဆောင်မှု များနှင့် အရည်အသွေးပြည့်သော ဘာသာပြန်၊ စကားပြန်များရှိသည့် ကလေးများအပေါ် နွေးထွေးမှုရှိသောတရားစီရင်မှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများရှိသည့် ကလေးများအတွက် အထူး တရားရုံးများကို ထူထောင်ပေးရမည်။

၃-၆-၁-၆။ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာနှင့် တရားမမှုဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် ကြားနာ ခြင်းအဆင့်တိုင်းတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်ကို ကာကွယ်ပေးရမည်။ လုပ်ဆောင်ချက်များ၏ စိတ်ချလုံခြုံမှုကို ဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများ၊

တရားစီရင်ရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ကူညီစောင့်ရှောက်မှုပေးသူများအားလုံးကသေချာအောင် တာဝန်ယူသင့်သည်။

၃-၆-၁-၇။ သတင်းဌာနများအနေဖြင့်လည်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိက လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် သတင်းများ စိတ်ချလုံခြုံမှုကို အဆင့်တိုင်းတွင် လေးစားသင့်သည်။

၃-၆-၂။ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

၃-၆-၂-၁။ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတွင် ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ရှိမရှိမဆုံးဖြတ်ခင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးကို ထိုသို့လုပ်ဆောင်ပါက ဖြစ်လာနိုင်သော ကောင်းကျိုးများ၊ စိုးရိမ်စရာများနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စများအား သူနားလည်သော ဘာသာစကားဖြင့် အပြည့်အဝသိရှိအောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၆-၂-၂။ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၏ အဆင့်တိုင်းတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးကို အခမဲ့နှင့် စွမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသော တရားရေးဆိုင်ရာ ကိုယ်စားပြုခြင်းများ ခံစားခွင့်ရှိသင့်သည်။

၃-၆-၂-၃။ ဖြစ်နိုင်ပါက ဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများ၊ ရှေ့နေများနှင့် အခြားတာဝန်ရှိသောသူများ၏ အချက်အလက်များရယူမှုကြောင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအား မိသားစုနှင့် ပြန်လည်ဆုံတွေ့အောင်လုပ်ဆောင်မှုကို တားဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ကြန့်ကြာခြင်းများမဖြစ်စေရ။

၃-၆-၂-၄။ ဖြစ်နိုင်ပါက ထို့ပြင် ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်စေပါက ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ ထွက်ဆိုချက်များကို အတတ်နိုင်ဆုံး အစောဆုံးရယူရမည်။

၃-၆-၂-၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် လူကုန်ကူးသူများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို သိမ်းယူခြင်း၊ အပိုင်သိမ်းခြင်းများကို ခွင့်ပြုရန် စဉ်းစားသင့်သည်။ ထိုပိုင်ဆိုင်မှုများအားရောင်းချခြင်းမှရရှိလာမှုများကို ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးအပေါ် လျော်ကြေးပေးခြင်းနှင့် ကုန်ကျစရိတ်များပေးရန်တွင် အသုံးပြုနိုင်သည်။

၃-၆-၃ တရားမမှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

၃-၆-၃-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးနှင့် သူ၏ မိဘအုပ်ထိမ်းသူများကို လူကုန်ကူးခံရမှုကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ နစ်နာချက်တောင်းဆိုနိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ချက်များကို အသိပေးသင့်သည်။

၃-၆-၃-၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် တရားမမှုလုပ်ဆောင်ချက်များသည် ရာဇဝတ်အမှုများနှင့် သက်ဆိုင်မှုရှိပြီး တပြိုင်ထဲလုပ်ဆောင်နိုင်မည့်လုပ်ဆောင်ချက်များကို စဉ်းစားသင့်သည်။ ထိုအမှုများတွင် တရားစီရင်သူသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေး၏ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပေးသူဖြစ်သင့်သည်။

၃-၆-၃-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်က လက်ခံနိုင်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရ နစ်နာကြေးများကို သီးသန့်တောင်းခံနိုင်ခွင့်ရှိသင့်သည်။ ထိုအမှုမျိုးကို အစိုးရအနေဖြင့် အခမဲ့ဖြစ်ပြီး စွမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသော ဥပဒေကိုယ်စားပြုမှုများဖြင့် ပံ့ပိုးသင့်သည်။

၃-၇။ လူမှုကွယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများအား စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ပေးခြင်း

၃-၇-၁။ နန်နာကြေး

၃-၇-၁-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများအား ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးသောကြောင့် အထူးသဖြင့် လူကုန်ကူးသူများ၏ လက်တုန့်ပြန်မှုရလဒ်ကြောင့် ထိခိုက် ဒဏ်ရာရရှိသော လူမှုကွယ်ဆယ်ရေးထောက်ပံ့သူများအား နစ်နာကြေးပေးသည့် ယန္တရားတခုကိုထူထောင်ထားသင့်သည်။

၃-၇-၂-၁။ အကယ်၍ လူကုန်ကူးသူများက ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအပေါ် လူမှုကွယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းတယောက်၏ ကူညီစောင့်ရှောက်ထားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ တရားစွဲဆိုခံရပါက အစိုးရအနေဖြင့် ဥပဒေအရကာကွယ်ပေးမှုနှင့် အခမဲ့ဥပဒေအကူအညီများပေးအပ်သင့်သည်။ ဥပဒေအကူအညီများတွင် ဥပဒေအကြံဉာဏ်များ ပေးခြင်း၊ ခုခံချေပနိုင်ရန်အတွက် ပြင်ဆင်ပေးခြင်း၊ တရားရုံးတွင် ထုချေခြင်း၊ ရာဇဝတ်မှု ဆိုင်ရာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားမမှုတို့တွင် ဥပဒေအရကိုယ်စားပြုပေးခြင်းများပါဝင်သည်။

အာသိယံအာပူဇာ၊ လမ်းညွှန်ချက်မူကြမ်း

၃-၇-၃။ ကူညီမှုစနစ်များ

၃-၇-၃-၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများအား ထောက်ပံ့ကူညီသည့် စနစ်တစ်ခုနှင့် သူတို့၏ အတွေးအမြင်များနှင့် အယူအဆများကို မျှဝေနိုင်သည့် နေရာဌာနများကို ထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်။

၃-၈။ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းများ

၃-၈-၁။ ရပ်ရွာလူထုများ

၃-၈-၁-၁။ ကလေးများအား ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းမှာ ကာကွယ်ရာတွင် ကလေးများ၊ မိသားစုများနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ တက်တက်ကြွကြွပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် လူထုအသိအမြင်ဖွင့်အစည်းအဝေးများ၊ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် သင်တန်းများ လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သည်။

၃-၈-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူများ

၃-၈-၂-၁။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူများအတွက် သင်တန်းအစီအစဉ်များဖွင့်လှစ်သင့်သည်။ ထိုအစီအစဉ်များကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် အစီအစဉ်တွင်ပါဝင်မည့်သူများက ဖော်ပြသည့်လိုအပ်ချက်များကို အခြေခံ၍လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ထိုအစီအစဉ်များ၏ ထိရောက်မှုအပေါ် စောင့်ကြပ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းစနစ်တစ်ခုကိုလဲ ထူထောင်သင့်သည်။

၃-၈-၂-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူ တိုင်းသည် ကလေးရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာဗဟုသုတများကို ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်စေနိုင်မည့် ပညာပေးနှင့် သင်တန်းအစီအစဉ်များကို ရရှိခံစားခွင့်ရှိသင့်သည်။ ထိုသင်တန်းများတွင် လူ့အခွင့်အရေး၊ ကလေးအခွင့်အရေး၊ ကျားမအမြင်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ချိုးပွားခြင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး၊ ကလေးအလုပ်မခွင့်၊ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းနှင့် နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်ငံတော်ဥပဒေဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများ ပါဝင်သင့်သည်။

၃-၈-၂-၃။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူ တိုင်းသည် ကလေးရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် သူတို့၏လုပ်ငန်းများအတွက် လက်တွေ့ကျသော အတတ်ပညာများရရှိလေ့လာနိုင်မည့် ပညာပေးအစီအစဉ်နှင့် သင်တန်း

များ ရရှိခံစားခွင့်ရှိသင့်သည်။ ထိုအစီအစဉ်များတွင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးပေးခြင်း၊ အမှုကိစ္စများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်း၊ အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း၊ ကောက်ယူခြင်း၊ ကလေးများနှင့် သင့်တော်သည့် အင်တာဗျူးများလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ တဦးချင်းလုံခြုံမှုနှင့် လူမှုကွယ်ဆယ်ရေး လုပ်ဆောင်သူများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနည်းလမ်းများနှင့် စိတ်ဖိစီးမှုကို ထိမ်းချုပ်ခြင်းနည်းများပါဝင်သင့်သည်။

၃-၈-၂-၄။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူတိုင်းကို ယခုလမ်းညွှန်ချက်များကို အသုံးပြုပုံနှင့်ပတ်သက်၍ သင်ကြားလေ့ကျင့်ပေးသင့်သည်။

၃-၈-၂-၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် ယခုလမ်းညွှန်ချက်များတွင်ပါဝင်သည့် သင်တန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သောရံပုံငွေများကို သီးသန့်သတ်မှတ်ခွဲဝေသင့်သည်။

မူကြမ်းနှစ်ခုကို နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့်
ရှင်းလင်းချက်များ

COMPARATIVE ANALYSIS
AND EXPLANATORY NOTES

by (Ret.) Undersecretary Lourdes Balanon
with Technical/Legal Assistance from Atty. Robert Larga

နောက်ခံသမိုင်း

အေးရှားအက်အဖွဲ့သည် ၂၀၀၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ကျင်းပခဲ့သောဆွေးနွေးပွဲအတွင်း လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ကြရန် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများကို တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲက ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည့် လုပ်ငန်းစာစောင်ကို ဖိလိပိုင်၊ ထိုင်း၊ ဗီယက်နမ်နှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံများအပါအဝင် အခြားနိုင်ငံများရှိ လက်တွဲဖော်အဖွဲ့ကနေ၍ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အခွင့်အရေးများကိုကာကွယ်ပေးနိုင်ရန်အတွက်လုပ်ဆောင်သော ဆွေးနွေးပွဲများတွင် အသုံးပြုဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

၂၀၀၆ခုနှစ် မတ်လတွင် အေးရှားအက်အဖွဲ့၏ လက်တွဲဖော်အဖွဲ့များနှင့် ဒေသအတွင်းရှိ ပညာရှင်များနှင့် အခြားနိုင်ငံများဖြစ်သော ဂျပန်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် နိပေါနိုင်ငံများမှ ကွန်ယက်များသည် အရှေ့တောင်အာရှဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များကို မူကြမ်းရေးဆွဲနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုမူကြမ်းကို ကမ္ဘောဒီးယား၊ အင်ဒိုနီးရှားနှင့် ဖိလိပိုင်နိုင်ငံများတွင် ကိုးကား၍ နိုင်ငံတော်အဆင့်လမ်းညွှန်ချက်များ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ထိုလမ်းညွှန်ချက်များမှ အချို့အချက်များကို ယူနီဆက်က မူကြမ်းရေးဆွဲသည့် တကမ္ဘာလုံးလမ်းညွှန်ချက်များထဲတွင်လည်း ကိုးကားဖော်ပြခဲ့သည်။

၂၀၀၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ထိုလမ်းညွှန်ချက်မူကြမ်းများကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျင်းပခဲ့သော လေးကြိမ်မြောက် အာဆီယံအဖွဲ့ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဌာန ထိပ်သီးအရာရှိများအစည်းအဝေးတွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးခဲ့ပြီး အချို့အချက်များကို ပြင်ဆင်တင်ပြခဲ့သည်။ ထို လမ်းညွှန်ချက်များကို အာဆီယံဝန်ကြီးအဆင့်အစည်းအဝေးတွင် အတည်ပြုနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်သည်။

အေးရှားအက်အနေဖြင့် လာမည့်သုံးနှစ်အတွင်းတွင် ယခုလမ်းညွှန်ချက်များကို ချမှတ်စေရန်၊ အကောင်အထည်ဖော်စေရန်နှင့် လူအများသိစေရန်အတွက် လှုံ့ဆော်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်သော တယ်ဒီဇုန်း၊ ဂျာမဏီ၏ ဒါရိုက်တာ ဖြစ်သူ ဒေါက်တာ ဝေါတာဆကိုဘာနတ်က ကျနော်သိသလောက် ပြောရမယ်ဆိုရင် လူကုန်ကူးခံရတဲ့ကလေးတွေရဲ့ အခွင့်အရေးစံသတ်မှတ်ချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး စည်းရုံးလှုံ့ဆော်နေတဲ့အခြားဘယ်အဖွဲ့မှ အရှေ့တောင်အာရှမှာမရှိပါဘူး” ဟုဆိုပါသည်။

ထိုသို့စာတမ်းနှစ်ခုဖြစ်လာသည့်အတွက် အေးရှားအက်အနေဖြင့် မူလလမ်းညွှန်ချက်များနှင့် အာဆီယံထိပ်တန်းအရာရှိများက အဆိုပြုထားသည့် လမ်းညွှန်ချက်နှစ်ခုတို့ကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာပြီး လူကုန်ကူးခံကလေးများ၏အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ပိုမိုအေးကောင်းလာစေရန်လှုံ့ဆော်နေသူများအနေဖြင့် ကွဲပြားမှုများကို ဖော်ထုတ်အရေးယူဆိုနိုင်ရန် လိုအပ်လာသည်။ ထိုကြောင့် ယခုစာအုပ်ကို

ထုတ်ဝေ၍ ထိုင်း၊ ဘာဟာဆာ၊ ခမာ၊ လာအိုနှင့် ဗီယက်နမ်ဘာသာများသို့ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။

စာဖတ်သူများအနေဖြင့် ယခုစာအုပ်ပါ လမ်းညွှန်ချက်နှစ်ခုစလုံးကို လေ့လာပြီး နှိုင်းယှဉ်သုံး သပ်ချက်များနှင့် ဆွေးနွေးချက်များကို ဖတ်ရှုရန်အကြံပေးလိုပါသည်။ ယခုသုံးသပ်ချက်များကို လမ်းညွှန် ချက်အစီအစဉ်များအတိုင်း စီစဉ်ရေးသားထားပါသည်။

မိတ်ဆက်

၁။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်

၁-၁။ ကလေး

၁-၂။ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း

၁-၃။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး

၁-၄။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်း

၂။ အထွေထွေ မူဝါဒများ

၂-၁။ ကလေးအခွင့်အရေးများ

၂-၂။ ကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုး၊

၂-၃။ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှ ကင်းဝေးခွင့်၊

၂-၄။ ကလေး၏ အမြင်များကို လေးစားခြင်း၊

၂-၅။ သတင်းများ ရရှိခွင့်၊

၂-၆။ စိတ်ချလုံခြုံခွင့်၊

၂-၇။ ကလေး၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေသ များကိုလေးစားခြင်း၊

၂-၈။ နိုင်ငံတော်၏ တာဝန်ရှိမှု၊

၃။ အထူးလမ်းညွှန်ချက်များ

၃-၁။ ကလေးအား ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း၊

၃-၁-၁။ အသက်ကို ခန့်မှန်းစစ်ဆေးခြင်း၊

၃-၁-၂။ အသက်ကိုစစ်ဆေးနိုင်ရန် ကြိုတင်လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊

၃-၂။ ကနဦးဆက်သွယ်ခြင်း၊

၃-၂-၁။ ကနဦး လုပ်ဆောင်ခြင်း၊

၃-၂-၂။ ကလေးများနှင့် သင့်လျော်သည့် အင်တာဗျူး

၃-၂-၃။ ကလေးအား ဥပဒေအရ ကာကွယ်ပေးခြင်း

၃-၃။ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း စနစ်

၃-၃-၁။ ဒေသအတွင်း ယန္တရားများ

၃-၃-၂။ နိုင်ငံတော်အဆင့် ယန္တရားများ

၃-၄။ ကြားကာလစောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကာကွယ်မှု

၃-၄-၁။ ကလေးအတွက် လုံခြုံသောနေရာ

၃-၄-၂။ ကူညီပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ

၃-၅။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏ အမှုကိစ္စအား ကိုင်တွယ်ခြင်း

၃-၅-၁။ တဦးချင်းအမှုကိစ္စအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း

၃-၅-၂။ အကျိုးရှိသောဖြေရှင်းမှုကို ဖော်ထုတ်စဉ်းစားခြင်း၊

၃-၅-၃။ အကျိုးရှိသောဖြေရှင်းမှုကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊

၃-၅-၄။ အကျိုးရှိသောဖြေရှင်းမှုကို စောင့်ကြပ်ခြင်း၊

၃-၆။ တရားဥပဒေကို ရရှိခံစားစေခြင်း၊

၃-၆-၁။ ခံရသောသူ၊ မျက်မြင်သက်သေ၏ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ပေးမှု

၃-၆-၂။ ရာဇဝတ်မှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊

၃-၆-၃။ တရားမမှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

၃-၇။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများအားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

၃-၇-၁။ နစ်နာကြေးများ

၃-၇-၂။ ဥပပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီပေးမှုများ

၃-၇-၃။ ကူညီပေးမှုစနစ်

၃-၈။ အရည်အချင်းမြှင့်တင်ပေးခြင်း

၃-၈-၁။ ရပ်ရွာလူထု

၃-၈-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများအတွက် လုပ်ဆောင်နေသောသူများ

အရှေ့တောင်အာရှလမ်းညွှန်ချက်များကို ဘန်ကောက်စာတမ်းဟု ခေါ်ဆိုပြီး အာဆီယံထိပ်သီး
ခေါင်းဆောင်များ၏လမ်းညွှန်ချက်များကို အာဆီယံလမ်းညွှန်ချက်မူကြမ်းဟုလည်း ခေါ်နိုင်ပါသည်။

မိတ်ဆက်

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများ၏ အခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ၏ ပေါ်လစီများကို ဤမိတ်ဆက်တွင် တွေ့နိုင်သည်။ မိတ်ဆက်ထဲတွင် ကုလသမဂ္ဂစာချုပ်များနှင့် နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်များ၊ အရှေ့တောင်ဥရောပဒေသဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ဘိုဟိုစာတမ်း ဟုခေါ်သည့် အရှေ့တောင်အာရှဒေသလမ်းညွှန်ချက်မူကြမ်းများကို ကိုးကားထားသည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် အေးရှားအက်အဖွဲ့သည့် မြန်မာ၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ လာအို၊ ဖိလိပိုင်၊ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် အရှေ့တောင်ဥရောပတွင် ရေးဆွဲထားသည့် လမ်းညွှန်ချက်များကဲ့သို့ မူကြမ်းတခုကို ရေးဆွဲခဲ့သည်။ ထိုမူကြမ်းကို ဘိုဟိုပြည်နယ်တွင် ရေးဆွဲခဲ့သဖြင့် ဘိုဟိုစာတမ်းဟုခေါ်သည်။

ထိုဘိုဟိုစာတမ်းကို ၂၀၀၆ ခုနှစ် မတ်လ ၂၀ ရက်မှ ၂၄ ရက်နေ့အထိကျင်းပခဲ့သည့် အရှေ့တောင်အာရှဒေသ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင် လေ့လာအသုံးပြုစာတမ်းအဖြစ်အသုံးပြုခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးအတည်ပြုနိုင်ခဲ့သော လမ်းညွှန်ချက်ကို ဘန်ကောက်စာတမ်းဟုလဲ ခေါ်သည်။ အာဆီယံအဖွဲ့၏ လမ်းညွှန်ချက်များသည် ၂၀၀၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလက ကွာလာလမ်ပူမြို့တွင်ကျင်းပခဲ့သော အာဆီယံအဖွဲ့ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ထိပ်သီးခေါင်းဆောင်များအစည်းအဝေးတွင် တင်ပြခဲ့သော လမ်းညွှန်ချက်များဖြစ်သည်။ နောင်အခါဘန်ကောက်စာတမ်းဟုလူသိများလာသောဘိုဟိုစာတမ်းကို နောက်တနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကျင်းပခဲ့သော အာဆီယံအဖွဲ့ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ထိပ်သီးခေါင်းဆောင်များ အစည်းအဝေးတွင် နောက်ဆုံးပြန်လည်သုံးသပ်မှုများလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ထိုအာဆီယံမူကြမ်းတွင် ကိုးကားထားသည့် နိုင်ငံတကာစာချုပ်များကို လက်မှတ်ထိုးထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုစာချုပ်ပါအချက်များကို လေးစားလိုက်နာရန် တာဝန်ရှိမှုကို ပြသထားပြီးဖြစ်၏။

ထိုလမ်းညွှန်ချက်များတွင် နိုင်ငံတကာစာချုပ်များတွင်ပါရှိပြီးဖြစ်သော မူဝါဒနှင့် စံနှုန်းများကို ထပ်မံညွှန်းဆိုထားပြီး လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အခွင့်အရေးများကို သက်ဆိုင်ရာမိမိနိုင်ငံများအတွင်းသာမက အရှေ့တောင်အာရှဒေသတစ်ခုလုံးတွင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရန် အတွက် သေချာအောင် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

၁-၁။ ကလေး

ကလေးဆိုသည်မှာ အသက်(၁၈)နှစ်အောက်သူအားလုံးကို ဆိုလိုသည်။

ထိုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်သည် ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စာချုပ်နှင့်ကိုက်ညီသည်။ ထိုစာချုပ်အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သည့်အာဆီယံနိုင်ငံများသည် ထိုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အတိုင်းကျင့်သုံးသည်။

၁-၂။ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း

လမ်းညွှန်ချက်နှစ်ခုလုံးတွင်ပါဝင်သော ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်များသည် ကုလသမဂ္ဂကပြဋ္ဌာန်းထားသည် ပါလာမိုစာချုပ်မှ အထေထွအဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်များကို အခြေခံထားခြင်းဖြစ်သည်။ နှစ်ခုစလုံးတွင် လုပ်ဆောင်ပုံ၊ ရည်ရွယ်ပုံနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်လိုသည့်ရည်ရွယ်ချက်များပါဝင်သည်။

ထိုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များထဲတွင် ကလေးပြည့်တန်ဆာ၊ ကလေးညစ်ညမ်းစာပေနှင့် အခြားလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အမြတ်ထုတ်မှုများ၊ ကလေးလုပ်သား၊ အဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်း၊ လှောင်ထားခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများကို ဖယ်ရှားခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်းများကို တိတိကျကျ ဖော်ပြထားသည်။

ယခုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် ပါလာမိုစာချုပ်တွင်မဖော်ပြထားသော်လည်း ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာစာချုပ်၏ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်တွင်ဖော်ပြထားသည့် ကလေးများကို တရားမဝင်လုပ်ငန်းများတွင်စေခိုင်းခြင်းနှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများတွင် ပါဝင်စေခြင်းများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။

လမ်းညွှန်ချက်နှစ်ခုလုံးတွင် အမြတ်ထုတ်ရန်အတွက် မွေးစားပြီး သို့မဟုတ် စောစောစီးစီး လက်ထပ်ပေးပြီး ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းကို ထည့်သွင်းထားသည်။ မွေးစားခြင်းနှင့် လက်ထပ်ပေးခြင်းဆိုရာတွင် ကလေးအပေါ်ခေါင်းပုံဖြတ်ရန်အတွက်ရည်ရွယ်လုပ် ဆောင်ခြင်းကိုဆိုလိုပြီး ကလေးကုန်ကူးခြင်း၏ရလဒ်ကြောင့်ကိုမဆိုလိုပေ။ ထိုကြောင့် ထိုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် ဒေသအတွင်းတွင်အထူးဖြစ်ပျက်နေသောကလေးကို မွေးစားလိုသောမိသားစုကို ကလေးမွေးစားသည်ဟုဆိုကာ ရောင်းချရန်အတွက်ပြန်ပေးဆွဲခြင်းအမျိုးအစားအကြီးမဝင်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထိုကြောင့်မွေးစားရန်အတွက် ကလေးကုန်ကူးခြင်းများကို ပိုမိုကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် အစိုးရများသည် တရားမဝင်မွေးစားရန်အတွက် ကလေးကုန်ကူးခြင်းကို နိုင်ငံတော်အခြေ အနေနှင့်အညီ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ ဒေသအတွင်း မူတည်သည့်အဖြစ်အပျက်များလှသည့်အတွက် ထိုအခြေအနေများကို

နိုင်ငံတော်များသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ရင်းလင်းချက်များ

ကုလသမဂ္ဂနှင့် အခြားစာချုပ်များတွင်ဖော်ပြထားသည့် အဓိပ္ပာယ်များကိုအသုံးပြု၍ တနိုင်ခံချင်း၏ လူမှုယဉ်ကျေးမှု၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ပေါ်လစီများအရ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်နိုင်သည်။

၁၉၅၄ ခုနှစ်ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်းတွင် ကလေးများ၌ ရုပ်ပိုင်းနှင့် မရင့်ကျက်မှုများရှိနေခြင်းကြောင့်မမွေးဖွားခင်နှင့်မွေးဖွားပြီးချိန်များတွင်ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာအပါအဝင် အထူးကာကွယ်ပေးမှုများ လိုအပ်သည်။ ကလေးကုန်ကူးခြင်းအမှုကိစ္စတွင် ကလေး သို့မဟုတ် မိဘ အုပ်ထိမ်းသူက ဆန္ဒအလျောက်ခွင့်ပြုခဲ့ပါလျှင်တောင်မှ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုမြောက်ပြီး ကလေးကုန်ကူးသူအပေါ် စီရင်ချက်ချရာတွင်နှင့်အပြစ်ပေးရာတွင် ထည့်သွင်းစရာမလိုသည့်အချက် ဖြစ်သည်။

အသက်ပြည့်ပြီးသော သူတယောက်ကို အမြတ်ထုတ်ရန်အတွက် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရာ တွင် မည်ကဲ့သို့စုဆောင်းသည်။ လွှဲပြောင်းသည် စသောအချက်များကို မည်ကဲ့သို့ဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြရန်မလိုပေ။ အသက်ပြည့်သောသူတယောက်ကို လူကုန်ကူးမှုမြောက်ကြောင်း သက် သေပြရန်အတွက် မည်ကဲ့သို့စုဆောင်းခဲ့သလဲဆိုသည့်အချက်က အရေးကြီးသော်လည်း အရွယ်မ ရောက် သေးသည့် ကလေးကုန်ကူးရာတွင် ထိုအချက်က အထူးမလိုတော့ပေ။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းဥပဒေတွင် ကလေးကူးသန်းရောင်း ဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် အထူးအပိုဒ်များမပါတော့ပေ။ လူကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းဆို သည့်မှာ “ရုပ်ပိုင်း သို့မဟုတ် ရုပ်ပိုင်းမဟုတ်သော အကျိုးအမြတ်များရရှိနိုင်မည့် ရုပ် ပိုင်း၊ လိင်ပိုင်းနှင့် လုပ်အားပိုင်း အမြတ် ထုတ်လိုသည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လူတယောက် စုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်းစသည့် တရားမဝင်လုပ်ငန်း”ဟု ဆိုထားသည်။ ထိုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်က ထိုသူကို နေရာပေးထားခြင်းနှင့် လက်ခံထား ခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအရအရေးမယူနိုင်အောင် ဖြစ်စေသည်။ Source: Anti-Child Traf- ficking Legislation In Asia: A Six-Country Review, R. Coomaraswamy and A. Satkunanathan, International Labour Office, Bangkok, 2006. p. 49

၁-၃။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေး

လမ်းညွှန်ချက်နှစ်ခုစလုံးတွင်ပါရှိသည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ချက်သည် ပါလာမိုစာချုပ်အတိုင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လမ်းညွှန်ချက်နှစ်ခုစလုံးတွင် ကလေးအား မွေးစားခြင်းနှင့် စောစောစီးစီးလက်ထပ်ပေးခြင်းနည်းများဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းကိုဖြည့်စွတ် ထားသည်။

၁-၄။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်း

လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းဆိုသည်မှာ အစိုးရဖြစ်စေ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များက ဖြစ်စေ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံသည့်ကလေးကို တိုက်ရိုက် အကူအညီများပေးသည့်သူများ အား လုံး ကိုဆိုလို သည်။

ယခုအဓိပ္ပာယ်တွင် အစိုးရဖြစ်စေ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များကဖြစ်စေ လခနှင့်ဖြစ်စေ စေတနာ့ဝန်ထမ်းဖြစ်စေ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံသည့်ကလေးအား တိုက်ရိုက် အကူအညီများပေးသည့်သူများနှင့် ထိုကလေးအတွက် ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးသူအားလုံးဟု ဆိုထားသည်။ ထိုသူများသည် လူမှု ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်သားများ၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်သားများ၊ ဆေးပညာရှင်များ၊ တရားဥပဒေပိုင်း ကိုယ်စားပြုသူများ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြေသိမ့်ပေးသူများ၊ ကလေးကိုစောင့်ရှောက်ပေးသူများ၊ ဂေဟာတွင် ထိမ်းကျောင်းပေးသူများနှင့် အခြားသူများဖြစ်နိုင်သည်။

အခြေခံသဘောတရားများ

၂-၁-။ ကလေးအခွင့်အရေး

အာဆီယံလမ်းညွှန်ချက်တွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများသည် ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ်တွင်ပါဝင်သော အသက်ရှင်ခွင့်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်၊ ကာကွယ်ခွင့်နှင့် ပါဝင်ခွင့်များကို အပြည့်အဝလေးစားခံခွင့်နှင့် ကျင့်သုံးခွင့်များရှိသည်ဟု ဆိုထားသည်။ ဘန်ကောက်စာတမ်းတွင်လည်း ထိုသို့ပင်ဆိုထားသည်။ သို့ရာတွင် ဘန်ကောက်စာတမ်းတွင် ထိုကလေးများသည် ခံစားခွင့်ရှိသည်ဟု တိုက်ရိုက်ဆိုထားသော်လည်း အာဆီယံမူကြမ်းတွင် ခံစားပိုင်ခွင့်ဟု ဆိုထားသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာအတူတူပင်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့မသိမသာကွဲပြားမှုကြောင့် နိုင်ငံက ဥပဒေပိုင်းတွင် အဓိပ္ပာယ်ပြန်ဆိုမှုလွှဲကောင်းလွှဲနိုင်သည်။

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများသည် အထူးလိုအပ်ချက်များ လိုအပ်နေသည့်အတွက်အထူးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။

ဤအချက်သည် လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများ၏ အထူးအခြေအနေများ၊ ထိုကလေးများ၏ အန္တရာယ်ပိုမိုဖြစ်စေမှုနှင့် သူတို့၏ကြီးပြင်းမှု၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် အခြားသူများနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးတို့အပေါ် သက်ရောက်စေသည့် ဖြတ်သန်းမှုအတွေ့အကြုံများကို အသိအမှတ်ပြုပေးခြင်းဖြစ်သည်။ အထူးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများထဲတွင် လုံခြုံအောင် ထိမ်းသိမ်းထားပေးခြင်း၊ ဆေးဝါး၊ ပညာရေးနှင့် အခြားစိတ်ပိုင်း လူမှုရေးအရ ကူညီပေးမှုများ၊ ဥပဒေပိုင်းကူညီပေးမှုများနှင့် အရေးပေါ်ဝေဟာများပါဝင်သည်။

၂-၂။ ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုး

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိက လူမှုလုပ်ငန်းထောက်ပံ့ရေးဌာနများ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့များ၊ တရားရုံးများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၏ လုပ်ဆောင်မှုတိုင်းတွင် ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကို အဓိကအဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

ယခုအပိုဒ်သည် ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ်နှင့် တသွေမတိမ်းတူညီသည်။ ကလေးအား စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ထိမ်းသိမ်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် လုပ်ဆောင်မှုများအားလုံးကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် ဌာနများ၊ အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် ကလေး၏အကောင်းဆုံး အကျိုးကို အဓိကထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

အကောင်းဆုံးအကျိုးကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း

အကောင်းဆုံးအကျိုးကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းဆိုသည်မှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူသည် ကလေး၏ အခွင့်အရေးကို အကောင်းဆုံးကာကွယ်ပေးနိုင်မည့် လွှမ်းမိုးမှုရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်စေရန် အတွက် ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာစာချုပ်နှင့် အခြားလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာစာချုပ်များတွင် အသိအမှတ်ပြု ထားသော အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန်ရှိမှုများကို သင့်လျော်သလို ချိန်ခွင်ညှာ ညှိ၍ အကြောင်းအရာကိစ္စတစ်ခုနှင့်သက်ဆိုင်သော အကြောင်းတရားများကို သင့်တော်သလို ချိန် ဆစဉ်းစားပေးသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။

Source: Draft UNICEF Guidelines on the Protection of Child Victims of Trafficking, Mar.2006, p.20

၂-၃။ ခွဲခြားဖိနှိပ်ခြင်းမှ ကင်းဝေးစေခြင်း

ဘန်ကောက်စာတမ်းတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများသည် မိမိနေရပ်တိုင်း ပြည်အတွင်း၊ လမ်းခုလပ်တိုင်းပြည်အတွင်းနှင့် ခရီးလမ်းဆုံးတိုင်းပြည်များအတွင်းတွင် တရားဝင် အဆင့်အတန်း၊ နိုင်ငံသား၊ လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ လိင်၊ ဘာသာစကား၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် အခြားအမြင်များရှိမှု၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် လူမှုရေးရင်းမြစ်၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ မသန်စွမ်းဖြစ်မှု၊ မွေးဖွားလာမှုနှင့် အခြားအဆင့်အတန်းမရွေး တန်းတူညီသော ကာကွယ်မှုနှင့် အခွင့်အလမ်းများ ရရှိခံစားခွင့်ရှိသည်ဟု ဆိုထားသည်။ အာဆီယံမူကြမ်းတွင် “ကူးသန်းရောင်းဝယ် ခံရသောကလေးများသည် မူရင်းတိုင်းပြည်အတွင်း၊ ကြားခံတိုင်းပြည်အတွင်းနှင့် ခရီးလမ်းဆုံး တိုင်းပြည်များအတွင်းတွင် တရားဝင်အဆင့်အတန်း၊ နိုင်ငံသား၊ လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ လိင်၊ ဘာ သာစကား၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် အခြားအမြင်များရှိမှု၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် လူမှုရေးရင်းမြစ်၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ မသန်စွမ်းဖြစ်မှု၊ မွေးဖွားလာမှုနှင့် အခြားအဆင့်အတန်းမရွေး တန်းတူညီသော ကာကွယ်မှုနှင့် အခွင့်အလမ်းများ ရရှိခံစားခွင့်ရှိသည်။ ထိုနည်းတူ မူရင်းတိုင်းပြည်၊ ကြားခံတိုင်းပြည်နှင့် ခရီးလမ်းဆုံးတိုင်းပြည်များသည် လူကုန်ကူးခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေသည့် စိတ်ပိုင်း ဆိုင်ရာဖိစီးခံစားရမှုများကင်းဝေးစေရန်အတွက် တာဝန်ရှိသည်” ဟုဆိုထား၏။

ကလေးများအား ခွဲခြားမှုမရှိစေရဟူသောမူဝါဒသည် ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ်တွင် ပါဝင် သောအချက်ဖြစ်သည်။ ကလေးစာချုပ်တွင် ခွဲခြားမရှိစေရေးသည့် အခွင့်အရေးများအားလုံးအတွက် လမ်းညွှန်ချက်ဖြစ်သည်။ ယခုစာတမ်းနှစ်ခုလုံးတွင် ခွဲခြားမှုမရှိစေရန် အခွင့်အရေးတရပ်အနေနှင့် ရေးသားထားသည်။ ထို့ပြင် ကလေးအခွင့်အရေးကဲ့သို့ပင် လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ဖော်ပြထားသော

နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ရှင်းလင်းချက်များ

အကြောင်းအရာများကြောင့် ကလေးများအပေါ်ခွဲခြားခြင်းမလုပ်ဆောင်ရန် တင်ပြထားသည်။ အခြား ကလေးများနည်းတူ မူရင်းနိုင်ငံ၊ ကြားနိုင်ငံနှင့် ခရီးလမ်းဆုံးနိုင်ငံများတွင် အခွင့်အရေးများနှင့် ကာ ကွယ်မှုများကို တန်းတူရရှိသင့်ကြောင်းဆို၏။ စကားလုံးသုံးစွဲမှု ကွဲပြားသော်လည်း အဓိပ္ပာယ် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။

အာဆီယံစာတမ်းတွင် “မူရင်းတိုင်းပြည်၊ ကြားခံတိုင်းပြည်နှင့် ခရီးလမ်းဆုံးတိုင်းပြည်များ သည် လူကုန်ကူးခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖိစီးခံစားရမှုများကင်းဝေးစေရန် အတွက် တာဝန်ရှိသည်” ဆိုထားသည်။

ကလေးများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာကြေညာစာတမ်းတွင် ကလေးများကို မမွေးဖွားမီနှင့် မွေးဖွား အပြီး အထူးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရမည်ဟုဆိုထားသလို ထိုလမ်းညွှန်ချက်များသည် လူကုန် ကူးခံရသောသူများက မွေးဖွားလာသောကလေးများကိုပါ လွှမ်းမိုးသင့်သည်။

၂-၄။ ကလေး၏အမြင်များကို လေးစားခြင်း

ဘန်ကောက်စာတမ်းတွင် မိမိ၏အယူအဆများကို စဉ်းစားနိုင်စွမ်းရှိသော ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ခံရသည့်ကလေးတယောက်သည် တရားဥပဒေရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ကြားကာလစောင့် ရှောက်မှုဆိုင်ရာနှင့် ကာကွယ်မှုဆိုင်ရာအကြောင်းများ၊ အကောင်းဆုံးဖြစ်စေမည့် ဖြေရှင်းချက်များ အား ဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများအပါအဝင် သူ သို့မဟုတ်သူမနှင့်ဆက် စပ်နေသော အကြောင်းများနှင့်ပတ်သက်သည့်ကိစ္စများတွင် သူ၏အမြင်ကို လွတ်လပ်စွာထုတ် ဖော်တင်ပြပိုင်ခွင့်ရှိသည်” ဟုဆိုထားပြီး အာဆီယံစာတမ်းတွင်” မိမိ၏အယူအဆများကို စဉ်းစား နိုင်စွမ်းရှိသော ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့် ကလေးတယောက်သည် တရားဥပဒေရေးလုပ်ထုံးလုပ် နည်းများ၊ ကြားကာလစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာနှင့် ကာကွယ်မှုဆိုင်ရာအကြောင်းများ၊ အကောင်း ဆုံးဖြစ်စေမည့် ဖြေရှင်းချက်များအား ဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများအပါအဝင် သူ သို့မဟုတ် သူမနှင့် ဆက်စပ်နေသောအကြောင်းများနှင့် ပတ်သက်သည့်ကိစ္စများတွင် သူ၏ အမြင်ကို လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်တင်ပြပိုင်ခွင့်များကို ခံစားခွင့်ရှိ သင့်သည်” ဟုရေး သားထား၏။ စကားလုံးသုံးစွဲပုံကွဲပြားသည်ကို တွေ့ရပြန်သည်။ အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ မိမိ၏အယူအဆများ ကို စဉ်းစားနိုင်စွမ်းရှိသောကလေးတယောက်သည် သူ့အပေါ်သက် ရောက်စေမှုများနှင့်သက်ဆိုင် သည့်အကြောင်းကိစ္စများတွင် သူ၏အမြင်များကို ဖော်ထုတ် တင်ပြခွင့်ရှိသည်ဆိုသော အချက်ဖြစ် သည်။

ကလေးအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိစောအယူအဆများကိုတင်ပြခွင့်သည် ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ် အပိုဒ် (၁၂)နှင့်ကိုက်ညီသည်။ ထိုအတွက်ကြောင့် လူကုန်ကူးခံရသောကလေးကို လူကုန်ကူးသူများ နှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ ကြားကာလစောင့်ရှောက်မှုများအပေါ် ရွေးချယ်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍တိုင်ပင်သင့်သည်။ နေရပ်သို့ပြန်ပို့ခြင်း၊ မိသားစုနှင့်ပြန်လည်ပေါင်းစည်းနေထိုင်စေခြင်း အပါအဝင် သူနှင့်ပတ်သက်သည့်အကောင်းဆုံးဖြေရှင်းမှုကို ရှာဖွေကြံဆရာတွင် ထိုကလေးကိုယ်တိုင် ပါဝင်သင့်သည်။ ထိုသို့ကလေး၏ အယူအဆများကိုတင်ပြရာတွင် ထိုကလေး၏ အသက်၊ ရင့် ကျက်မှု၊ တိုးတက်ပြောင်းလဲနေသော စွမ်းဆောင်နိုင်မှုနှင့် အကောင်းဆုံးအကျိုးတို့က ထိမ်းညှိစဉ်း စားရမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကလေး၏စဉ်းစားနိုင်မှု၊ ရူပပိုင်း၊ လူမှုရေးပိုင်းနှင့် စိတ်ခံ စားမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်မှုသည် အရေးကြီးသည်။

၂-၅။ သတင်းများရရှိခွင့်

လူကုန်ကူးမှုအခြေအနေနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာကိစ္စများဆိုင်ရာ သတင်း အချက်အလက်များကို ကလေးအနေနှင့်ရရှိခွင့်သည် သူ၏ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ဆုံး ဖြတ်ချက်ချခြင်းများတွင် အနှစ်သာရရှိပိုင်ခွင့်နှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ ထိုသတင်းအချက် အလက်များတွင်ရှိနေသောဝန်ဆောင်မှု အစီအစဉ်များ၊ ခံစားခွင့်များ၊ မိသားစုထံပြန်သွားပါက သို့မဟုတ် ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်ရမည့်လုပ်ငန်းများတွင် သူရွေးချယ်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများ၊ ရွေး ချယ်စရာများပါဝင်သင့်သည်။ ထိုသတင်းများကိုသိရှိပြီး ပါဝင်မှုများရှိလာပြီး မိမိနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စများကို မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ကို သိရှိလာစေသဖြင့် ကလေးအနေဖြင့် မိမိ၏ဘဝနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိကိုယ်တိုင်ထိမ်းကျောင်းနိုင်သည်ဟူသော ခံစားချက်နှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ယုံကြည်မှု များတိုးပွားလာသော ကုစားမှုလဲ ဖြစ်စေသည်။

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများသည် မတူသည့်ဘာသာစကားများကိုသာ ပြောသည့်အဖြစ် မျိုးရှိနိုင်သဖြင့် ထိုသတင်းအချက်အလက်များကို ကလေးနားလည်နိုင်သည့်ဘာသာစကားဖြင့် ဆက် သွယ်ပြောပြနိုင်မည့်သူများလိုအပ်သည်။ လေ့ကျင့်ထားသော လူမှုကွယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းသည် ကလေးကို အင်တာဗျူးနိုင်သည့် အတတ်ပညာရှိထားပြီးဖြစ်သည့်အတွက် ထိုသူမျိုးသည် ပိုမို ကောင်းမွန်သည်။

၂-၆။ စိတ်ချလုံခြုံခွင့်

သတင်းများအားစိတ်ချလုံခြုံစေမှုသည် လူကုန်ကူးခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်မှု ကို ကာကွယ်ပေးရန်၊ ကလေး သို့မဟုတ် ၎င်း၏ မိသားစုများ လုံခြုံမှုရှိစေရန် လိုအပ်သောအချက်

ဖြစ်သည်။ တာဝန်ရှိသူများက မှတ်တမ်းတင်ထားသောအချက်များသည့် အမည်ရင်းမဖြစ်စေရဘဲ သင်္ကေတများဖြစ်များ မှတ်သားခြင်းကဲ့သို့သောအရာများ လုပ်ဆောင်ရမည်။ မှတ်တမ်းများကို သော့ခတ်သိမ်းခြင်း၊ လျှို့ဝှက်သည့်နေရာများတွင် ထားခြင်းများလုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ကလေးနှင့် ၎င်း၏ မိသားစုဝင်များအကြောင်း၊ တည်ရှိရာနေရာ၊ လူကုန်ကူးသူနှင့်ပတ်သက်၍ ထွက်ဆိုချက် များကို ကလေးနှင့်တိုက်ရိုက်လုပ်ဆောင်နေသူများသာ သိစေသင့်သည်။

ရွေးချယ်ထားသော တာဝန်ရှိသူများနှင့် ကူညီထောက်ပံ့ပေးသူများသည် သူတို့နှင့်သက်ဆိုင် သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို သိထားသင့်သည်။

ကလေးအား ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်ပေးခြင်းသည် ကလေး၏လုံခြုံရေးအတွက်သာမဟုတ်ဘဲ ကလေးအပေါ် စိတ်ထိခိုက်စေခြင်းနှင့် ခွဲခြားဖိနှိပ်မှုမရှိအောင်လဲ ကာကွယ်ပေးရာရောက်သည်။ လူထုနှင့်သတင်းဌာနများကို လူထုပညာပေးသည့်အနေဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုအခြေအနေကို သတင်းပေးနိုင်သော်လည်း ကလေးနှင့် ၎င်း၏မိဘကို စူးစိုက်ရေးသားခြင်းမျိုးမဖြစ်ရ။ ကလေးအပေါ် အများစိတ်ဝင်စားလာအောင်ရေးသားခြင်းပုံစံသည် ကလေးနှင့် ၎င်း၏မိသားစုအပေါ် စိတ်ပိုင်းထိ ခိုက်စေမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမျိုး ပိုမိုဖြစ်စေသည်။

သတင်းဌာနများအနေဖြင့် ကလေးကုန်ကူးမှုများကို မည်သို့ကိုင်တွယ်သင့်ကြောင်းလမ်းညွှန် များ ရှိသင့်သည်။ ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးအတွက် သတိထားရမည့်သတင်းအချက်အလက် များကို လူအများသိအောင် မလွဲမရှောင်သာတင်ပြရမည်ဆိုပါက ကလေး၏ခွင့်ပြုချက်ဆန္ဒကို ရယူရမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်လာနိုင်မည့်အခြေအနေများကို ကလေး၏အသက်၊ ရင့်ကျက်မှုနှင့် တိုးတက်နေသော စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအလိုက် ကလေးနားလည်သဘောပေါက်နိုင်သော ပုံစံဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂-၇။ ကလေး၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေသများ

ကလေး၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေသ များအားလေးစားခြင်း၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှုနှင့် ဘာသာရေးဝိသေ သဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို မူလကနဦးသတင်းများယူကထည်းက ရယူရမည်။ ကလေးများကို ကူညီမည့်သူများအနေဖြင့် ယခုအချက်ကို အထူးသတိပြုတတ်ရမည်။ ခွဲခြားမှုများမဖြစ်အောင် တားဆီးရမည်။ အစိုးရ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကဌာနများအနေဖြင့် ကလေးအားစောင့်ရှောက်ထားချိန် အတွင်းကလေး၏တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှု၊ယဉ်ကျေးမှု၊ယုံကြည်သက်ဝင်မှုနှင့်ဘာသာရေးဝိသေသများ အား ကျင့်သုံးနိုင်အောင် အခွင့်အလမ်းပေးရမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် အစားအစာအမျိုး

အစားနှင့် ပြင်ဆင်မှုများ၊ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုများနှင့် ဘာသာရေးဝတ်ပြုမှုများ အကြံပေးဝင်သည်။

ထိုသို့ကျင့်သုံးနိုင်ရန်ဆုတောင်းဝတ်ပြုသည့် အခန်း နေရာများ သတ်မှတ်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် ကလေးကို ဗလီ၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၊ စေတီဘုရားများသို့ပို့ဆောင်ပေးခြင်းများကို သင့်လျော်သလို လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။

၂-၈။ အစိုးရ၏ တာဝန်များ

အစိုးရတာဝန်ရှိသည့်အတိုင်း ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို တိုက်ဖျက်နိုင်မည့် ပေါ်လစီ များနှင့် အခြားလုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ပြီး လူကုန်ကူးခံရသည့် ကလေးကို ကာကွယ်ပေးမှုနှင့် ဝန်ဆောင်ပေးမှုများကို ထောက်ပံ့ ပေးသင့်သည်။

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများနှင့် ၎င်း၏မိသားစုအား ကာကွယ်ပေးခြင်းနှင့် အကူအညီ ပေးခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေပြုရေး၊ တရားစီရင်ရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အခြားသင့်လျော်သောလုပ်ဆောင် ချက်များကို ကျေးရွာ၊ မြူနီစီပယ်၏ ခရိုင်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်များတွင် ထောက်ပံ့ပေးရမည်။ လူ ကုန်ကူးခံရသောကလေးများပြန်လည်ပုံမှန်ဖြစ်စေရန်နှင့် မူရင်းအတိုင်းပြန်လည်အသားကျစေရေး အတွက် နိုင်ငံဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံများအကြားနှင့် နိုင်ငံတကာတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများလုပ်ဆောင် ရမည်။

အစိုးရ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များ၊ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ယုံကြည်မှုအခြေခံ အဖွဲ့များနှင့် ဘာသာရေးအဖွဲ့များမှ ကလေးစောင့်ရှောက်ပေးနေသောသူများအတွက် လုံခြုံရေးကို နိုင်ငံတော်အစိုးရက ထောက်ပံ့ပေးရမည်။ ထိုသူတို့လုံခြုံရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ လူကုန်ကူးသူများ၏လက်တုံ့ပြန်မှုမှ လုံခြုံအောင်လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဥပဒေအကြံပေးခြင်းနှင့် အကူ အညီပေးခြင်းများ အကြံပေးဝင်သည်။

၃။ အထူးလမ်းညွှန်ချက်များ

၃-၁။ ကလေးကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း

၃-၁-၁။ အသက်ကိုခန့်မှန်းခြင်း

အကယ်၍ လူကုန်ကူးခံရသောသူတယောက်သည် ကလေးအရွယ်ဖြစ်ပါက ထိုသူ၏ အသက်ကို အစောဆုံးအဆင့်ဖြစ်သည့် ကနဦးဆက်သွယ်သည့်အဆင့်မှာပင် သိရှိဆုံးဖြတ်နိုင်အောင်လုပ်ဆောင်ရန်အရေးကြီးသည်။ သို့မှသာ သင့်လျော်သည့်အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို ဖော်ထုတ်၍ ကူညီပေးနိုင်မည်။

ကလေး၏ လိုအပ်ချက်များ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတာဝန်များ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာရင့်ကျက်မှုနှင့် တိုးတက်ပြောင်းလဲလာသော စွမ်းဆောင်နိုင်မှုများနှင့် သူ၏အသက် အရွယ်နှင့် သင့်လျော်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို ဆန်းစစ်မှုများပြုလုပ်ရန်အတွက် ကလေး၏အသက်သည် အခြေခံကျသောအချက်တချက်ဖြစ်သည်။

ကလေး၏အသက်ကို သိရှိစေရန်

- မွေးစာရင်း၊ မိသားစုစာရင်း၊ မှတ်ပုံတင်
- ကလေး၏ ကျောင်းမှတ်တမ်း
- ကလေး၏ ရုပ်ပိုင်းသွင်ပြင်နှင့် ထွက်ဆိုပြောကြားချက်များ
- ကလေး၏စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက်နှင့် ရင့်ကျက်မှု
- ကလေး၏ဆန္ဒခွင့်ပြုချက်ဖြင့်လုပ်ဆောင်သော ဆေးနှင့် သွားစစ်ဆေးချက်
- ကလေးနှင့်ပတ်သက်၍ သိရှိထားပြီး ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုထားသောသူတစ်ဦးဦးက ထောက်ခံချက် သို့မဟုတ် အထောက်အထား
- ကလေး၏ အသက်ကိုဖော်ပြထားသည့် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အထောက်အထားမှတ်တမ်း

အကယ်၍ ကလေးနှင့်ပတ်သက်သည့်အထောက်အထားများလဲ တစ်ခုခုမရှိ ဆေးပညာပိုင်း၊ ပွားပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာစစ်ဆေးချက်များလဲ မလုပ်ကိုင်နိုင်သည့်အခြေအနေမျိုးဖြစ်ပါ

က ရုပ်ပိုင်းသွင်ပြင်၊ ကလေး၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့် ထိုကလေး၏အမူအယာသွင်ပြင် သို့မဟုတ် တွေ့မြင်သုံးသပ်၍သောအချက်များကို ကလေး၏အသက်ခန့်မှန်းရာတွင်စဉ်းစားနိုင်သည်။ ထိုသို့ရုပ်ပိုင်း၊ လူမှုရေးပိုင်း၊ စိတ်ပိုင်းနှင့် အမူအကျင့်ပိုင်းဖြင့် ဆန်းစစ်ရပြီဆိုပါက ထိုသူကို ကလေးအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

လူကုန်ကူးခံရသူသည် ကလေးတယောက်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပြီး အသက်ကိုသိရှိစေရန် စုံစမ်းစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း ထိုသူများ ကလေးအဖြစ်ဆက်ဆံရမည်ဖြစ်ပြီး ယခုလမ်းညွှန်ချက်တွင် ပါသည့်အတိုင်း အထူးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးမှုသင့်သည်။

၃-၁-၂။ ကလေးကိုဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ကြိုတင်လုပ်ဆောင်အေးမှုများ

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများကို အချိန်တိုတိုအတွင်း ဖော်ထုတ်စုံစမ်းနိုင်ရန်လိုအပ်သည်။ ထိုကလေးသည် မည်သူဖြစ်ကြောင်းကိုဖော်ထုတ်နိုင်မည် ပေါ်လစီများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုအစိုးရများက ပေါ်ပေါက်အောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ထိုသို့လုပ်နိုင်ရန်အတွက် မွေးစာရင်းမှတ်ပုံတင်ခြင်းများ၊ တိုင်ကြားထားသည့် ပျောက်ဆုံးကလေးများနှင့် စော်ကားခံရသည့်ကလေးများဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို စုဆောင်းရှာဖွေနိုင်သည့် စနစ်တစ်ခုရှိပါက ကလေးများကို ဖော်ထုတ်နိုင်မည်။

ထို့ပြင် လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးများအားကို လေ့လာဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် စစ်ဆေးရမည့် အရာများ၊ သတိပေးဆိုင်ဘုတ်များလုပ်ဆောင်ထားပါက အသုံးဝင်ပေမည်။

နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရမှုကို ဖော်ပြနိုင်သည့်အချို့အချက်များ

- ကလေးကို နိုင်ငံခြားခရီးသွားကဲ့သို့ အဝတ်အစားသပ်သပ်ရပ်ရပ်ဝတ်ဆင်ပေးထားပြီး တိုးရစ်ဗီဇာဖြင့် ခရီးသွားလာနေခြင်း၊
- နိုင်ငံကူးလက်မှတ်အစစ်ရှိသော်လည်း အခြားအမည်၊ တခြား နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကို အသုံးပြုနေခြင်း၊
- ခရီးဆုံးနိုင်ငံသည် အာဆီယံနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ပြီး ဗီဇာမလိုသော နိုင်ငံတစ်ခုကို ကြားခံနိုင်အဖြစ် အသုံးပြုခြင်း၊
- ကလေးသည် ကြားခံနိုင်နှင့် လမ်းဆုံးနိုင်ငံအကြောင်းကို ကောင်းကောင်းသိရှိထားခြင်း၊

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများအား မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ဖော်ထုတ်ရန်အတွက် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်နေသောသူများအား သင်တန်းပေးရာတွင် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို ဖော်ထုတ်နိုင်သည့် လုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များ သတိပြုစရာသင်တန်းများအကြောင်းကို ထည့်သွင်းသင်ကြားပေးရန် အစိုးရ၏ ဦးတည်လုပ်ဆောင်ရမည်။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်သည့် လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ပါက လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးကို တရားမဝင် ဝင်ရောက်လာသူများနှင့် ခွဲခြားထားရမည်။

အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများသည် ကလေးများ၊ မိသားစုများနှင့် ရပ်ရွာပတ်ဝန်းကျင်များကို ရည်ရွယ်၍ ကလေးကုန်ကူးခြင်းအကြောင်းနှင့် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို တားဆီးနိုင်မည့် ပညာပေးအစီအစဉ်များကို ထိထိရောက်ရောက်လုပ်ဆောင်ရမည်။ သတင်းပေးပို့နိုင်ရန်နှင့် လွှဲပြောင်းပေးနိုင်မည့် တယ်လီဖုန်းလိုင်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းနှင့် အရေးပေါ်ဂေဟာများစာရင်းများ၊ ချက်ချင်းလုပ်ဆောင်နိုင်မည့်အဖွဲ့များ ဆက်သွယ်နိုင်မည့်စနစ်က အရေးပေါ်လုပ်ဆောင်မှုများဖြစ်လာအောင် ကူညီနိုင်မည်။ လူကုန်ကူးသည့်ဟု သံသယရှိသော သူများ၏အချက်အလက်များကို စုဆောင်းခြင်းဖြင့် အပြစ်မဲ့ပြည်သူများအပေါ် ပစ်မှတ်ထား သည့်သူများရန်မှ ကာကွယ်ပေးနိုင်မည်။

လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် အစိုးရအေဂျင်စီများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့များအကြား သတင်းများဖလှယ်သည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုစနစ်တစ်ခုကို ချမှတ်သင့်သည်။ ထိုသတင်းများတွင် ပျောက်ဆုံးနေသောကလေးများ၊ စောင့်ရှောက်မှုအောက်ရှိ ကလေးများ အခြေအနေ၊ ကလေးများကို ကူညီသည့် အေဂျင်စီစာရင်းများ အစရှိသည့် အချက်များပါသင့်သလို မသင်္ကာရသောသူများ၊ အမှုကျူးလွန်ခဲ့ဘူးသောသူများ၊ ထိုသူတို့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကျင်လည်ကျက်စားရာနေရာများကိုပါ စုဆောင်းသင့်သည်။

၃-၂။ ကနဦးဆက်သွယ်ခြင်း

၃-၂-၁။ ကနဦးလုပ်ဆောင်ချက်

လူကုန်ကူးခံရသော သို့မဟုတ် ခံရသည်ဟု သံသယရှိသော ကလေးတယောက်ကို မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းဖော်ထုတ်ပြီးပြီးချင်း စုံစမ်းစစ်ဆေးသည့်အရာရှိသည် အောက်ပါတို့ကို ချက်ချင်းဆက်သွယ်ရမည်။

- လူမှုကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ဆောင်မည့်ဝန်ထမ်း၊
- လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေး၏ မိဘအုပ်ထိမ်းသူ

- ဖြစ်နိုင်ပါက ကလေး၏ နိုင်ငံရင်းမှ သံရုံး

လူကုန်ကူးခံရသောကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးသူက လေးစားသင့်သည်။ သတင်းဌာနများက အင်တာဗျူးခြင်းနှင့် ကလေးနှင့်သူ၏မိသားစုဝင်များကို ဓာတ်ပုံရိုက်ကဲ့သို့ လူအများသိစေနိုင်သည့်လုပ်ဆောင်မှုများကို တားမြစ်ရမည်။

ကနဦးအင်တာဗျူးအတွင်းတွင် စုံစမ်းစစ်ဆေးသူသည် အောက်ပါအချက်များကိုသာ ရယူရမည်။

-ကလေး၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်များဖြစ်သည့် အမည်၊ အသက်၊ မွေးရက်နှင့် မွေးဖွားရာနေရာ၊ လိင်၊ လူမျိုး၊ နိုင်ငံသား

- မိဘအုပ်ထိမ်းသူအမည်၊ နောက်ဆုံးနေခဲ့သည့်လိပ်စာ၊ ဆက်သွယ်နိုင်သည့် ဖုန်း

အကယ်၍ လူကုန်ကူးသူထံမှ သို့မဟုတ် လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ပွားခဲ့သည့်နေရာမှ ကလေး၏ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်ရယူရန်လိုအပ်ပါက စုံစမ်းစစ်ဆေးသူသည် ကလေးအတွက် လုံခြုံရေးကို သေချာအောင်လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သည်။ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများတွင် ကလေး၏ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်၊ ခရီးသွားလက်မှတ်၊ ငွေကြေး၊ အဝတ်အစားနှင့် အခြားကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများပါနိုင်သည်။

လူကုန်ကူးခံရသောကလေး သို့မဟုတ် ခံရသည်ဟု သံသယရှိသောကလေးကို လူကုန်ကူးမှုမှ အမြန်ဆုံးကယ်ဆယ်ရမည်ဖြစ်ပြီး လူမှုကယ်ဆယ်ရေးများထောက်ပံ့သည့်သူများရှိသောနေရာ သို့မဟုတ် လုံခြုံသောနေရာသို့ ပို့ဆောင်ရမည်။ ကလေးကို ရဲစခန်း သို့မဟုတ် ချုပ်နှောင်သည့်နေရာများတွင် ထားရှိခြင်းမပြုရ။

အာဆီယံမူကြမ်းလမ်းညွှန်ချက်ထဲတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ညီအကိုမောင်နှမတော်စပ်သူကလေးများနှင့် ပတ်သက်၍ မဖော်ပြထားချေ။ သို့သော် ကလေးကယ်ဆယ်ရေးဌာနများ၏ မူဝါဒထဲတွင် ထိုကလေးမျိုးကို သီးသန့်မထားရန် ဆိုထားသည်။ အကယ်၍ ခွဲထားမည်ဆိုပါက တယောက်နှင့်တယောက် ပုံမှန်တွေ့နိုင်အောင် ကြိုးပမ်းပေးသင့်သည်။ ထိုမူဝါဒမျိုးကို ဘန်ကောင်စာတမ်းတွင် တိတိကျကျဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးကို လူကုန်ကူးသူ သို့မဟုတ် သံသယရှိသူများနှင့် တခန်းထဲထားခြင်း၊ တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်စေခြင်းများမပြုရ။ လူကုန်ကူးသူများနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ဆုံ တွေ့မှုသည် ကလေးကို စိတ်ခံစားဖိစီးမှုများဖြစ်စေပြီး ကြောက်စိတ်၊စိုးရိမ်စိတ်၊ ဒေါသစိတ်နှင့် မလုံခြုံသည့်

စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

မပေါက်ကြားအောင်ထိမ်းသိမ်းရမည့်သတင်းအချက်အလက်များထဲတွင် ကလေးနှင့် ၎င်းကို ကူညီမှုများပေးနေသော လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများ၏ တည်ရှိနေရာလဲ ပါဝင်သည်။

၃-၂-၂။ ကလေးနှင့်ကိုက်ညီသည့်အင်တာဗျူး

လိုအပ်သည့်သတင်းအချက်အလက်များကိုစုဆောင်းနိုင်မည့် စံပြုအင်တာဗျူးလမ်းညွှန်နှင့် ယန္တရားတစ်ခုကိုပြုစု၍ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေသည့် အေဂျင်စီများ အသုံးပြုရန် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ အားလုံးတူညီသော သတင်းစုဆောင်းမှုဖြစ်စေရန်အတွက် အင်တာဗျူးအတွင်းကောက်ခံရမည့် အခြေခံအချက်များကို သတ်မှတ်ထားသင့်သည်။ ထို့သို့လုပ် ခြင်းကြောင့် ထပ်ခါတလဲလဲ အင်တာဗျူးလုပ်ခြင်းကို ရှောင်ရှားနိုင်မည်။ သို့သော် အေဂျင်စီတစ်ခု ချင်းကသီးခြားလိုအပ်သော အချို့သတင်းအချက်များကို အင်တာဗျူးခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ အခြား အထောက်အထားများဖြင့်ဖြစ်စေ ရှာဖွေနိုင်သည်။

ကလေးများနှင့်သင့်လျော်သော အင်တာဗျူးများလုပ်ဆောင်ရန် လေ့ကျင့်ထားသောအဖွဲ့ ပေါင်းစုံပါဝင်သော အဖွဲ့များသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးနှင့်ပတ်သက်၍ သင့် လျော် သောလုပ်ဆောင်မှုများလုပ်ဆောင်ရန်နှင့် ကျူးလွန်သူများကို ပြစ်မှုစွဲဆို၍ စီရင်ချက်ချ မှတ်နိုင်ရန် အတွက် လိုအပ်သောသတင်းအချက်များကိုသာ ရယူသည့်အင်တာဗျူးမျိုးဖြစ်စေ ရမည်။ (အာဆီ ယံလမ်းညွှန်ချက် မူကြမ်း)။

အာဆီယံလမ်းညွှန်ချက်မူကြမ်းထဲတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးနှင့်ပတ်သက်၍ စံသတ်မှတ်ထားသည့် သင့်လျော်သောလုပ်ဆောင်မှုများလုပ်ဆောင်ရန်နှင့် အဖွဲ့ပေါင်းစုံပါဝင်သော အဖွဲ့များကို သင်တန်းများပေးရမည်ဟု ဖြည့်စွတ်ရေးသားထားသည်။ ထိုသို့စုဆောင်း၍ ရရှိသော အချက်များကိုအခြေခံ၍ လိုအပ်သော ထောက်ပံ့မှုများ၊ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို ရှာဖွေနိုင် သလို ကျူးလွန်သူများကို ပြစ်မှုစွဲဆို၍ စီရင်ချက်ချမှတ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အဖွဲ့ပေါင်းစုံပါဝင်သော အဖွဲ့များတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးသောရဲအရာရှိ၊ ဆေးဘက်ဆရာဝန်၊ လူမှုလုပ်သား၊ ဥပဒေအရ ကိုယ်စားပြုပေးသူနှင့် ထိုအမှုကိစ္စကို ကိုင်တွယ်စီမံ ဆောင်ရွက်သူများပါဝင်သည်။

အဖွဲ့ပေါင်းစုံပါဝင်သော အဖွဲ့များ၏ လုပ်ကိုင်မှုများ

၁- အဖွဲ့ကို ဖွဲ့ပါ။ ထိုအဖွဲ့တွင် ဥပဒေပညာရှင်များ၊ ကျန်းမာရေးပညာရှင်များ၊ လူမှုလုပ်ငန်း ပညာရှင်များနှင့် ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များပါဝင်သင့်သည်။

၂- ရောင်းစားခံရသူအတွက် အကောင်းဆုံးအကူအညီများကို အတတ်နိုင်ဆုံးရရှိအောင် ဖော်ဆောင်နိုင်မည့် အများနားလည်သဘောပေါက်ပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များကို ချမှတ်ပါ။

ဘယ်ကဲ့သို့ အကောင်အထည်ဖော်မည်ကို ဆုံးဖြတ်ပါ။ ထိုသဘောတူညီရာတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ လုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ တာဝန်ရှိမှုအဆင့်ဆင့်၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အဆင့်ဆင့်တို့ပါဝင်ရမည်။

Source: Rehabilitation of the Victims of Child Trafficking: A Multi-Disciplinary Approach, Center for the Protection of Children’s Rights Foundation, International Labour Organization, 2006, Bangkok, p.22

ကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်သည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများ အချိန်တိုင်းသတိပြုရမည့်အရာဖြစ်သည်။ အင်တာဗျူးမလုပ်ဆောင်ခင် ထိုကလေးနှင့် မိဘအုပ်ထိမ်းသူ သို့မဟုတ် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်း၏ ဆန္ဒကို အရင်ရအောင်ယူရမည်။

လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးကို အင်တာဗျူးမလုပ်ခင် ထိုကလေးကို လုံခြုံအေးချမ်းသော နေရာတွင် နားနေခွင့်ပြုပြီး လူကုန်ကူးခံသည့်အဖြစ်အပျက်မှကယ်ထုတ်ပြီးနောက် ပြန်လည်အသားကျအောင် လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သည်။ ကလေးအနေဖြင့် အနားယူပြီး စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတည်ငြိမ်ပြီးမှသာ လူကုန်ကူးမှုအကြောင်းကို တိတိကျကျပြောနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ပြန်လည်ကုစားရေးလုပ်ငန်းစဉ် စတင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

စုံစမ်းစစ်ဆေးသူနှင့် ဘာသာပြန်သူများသည် အတတ်နိုင်ဆုံး

- လူကုန်ကူးခံကလေးနှင့် လိင်ချင်းတူသောသူ
- အရပ်သားဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်သူ
- ကလေးနှင့်သင့်လျော်သော အင်တာဗျူးပြုလုပ်နည်းကို လေ့ကျင့်ထားသောသူ
- ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို လေ့လာသိရှိထားသူ ဖြစ်ရမည်။

သတင်းအချက်အလက်ကို အကြိမ်ကြိမ်စုဆောင်းမေးမြန်းခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်နိုင်ရန်အတွက် မေးမြန်းမည့်သူသည် ယခင်က မေးမြန်းထားခဲ့သည့် မှတ်တမ်း၊ အထောက်အထားများကို လေ့လာ၍ ရှိနေပြီးသားအချက်များကို နောက်ထပ်မမေးရအောင် ပြင်ဆင်သင့်သည်။ ကလေးအနေဖြင့် ၎င်း၏ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့်ပြောဆိုပါက သတင်းများပိုမိုရရှိနိုင်သည်။ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့်ဆိုပါက ခံစားချက်များနှင့် အတွေ့အကြုံများကို ပိုမိုပြောဆိုနိုင်သည်။ ဘာသာပြန်သူရှိရန် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများက ပံ့ပိုးပေးရမည်။

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးတယောက်ကို အင်တာဗျူးစဉ်တွင် အောက်ပါလူများရှိနေသင့်သည်

- လူမှုကယ်ဆယ်ရေးထောက်ပံ့ကူညီသူ၏ ကိုယ်စားလှယ်
- ကလေး၏မိဘ အုပ်ထိမ်းသူ သို့မဟုတ်
- ကလေးက ရွေးချယ်ထားသော ယုံကြည်စိတ်ချရသည့် လူကြီးတယောက်ယောက်

အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့်သူ အနည်းဆုံးတစ်ဦးရှိခြင်းဖြင့် ကလေးအပေါ် ဖိအားများ မပေးရအောင်နှင့် ထိုသူများ၏ အားပေးကူညီမှုဖြင့် ကလေးသည် မိမိအတွေ့အကြုံများကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြောနိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်မည်။

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးနှင့်ပြုလုပ်သော အင်တာဗျူးသည်

- ကလေးနှင့်ကိုက်ညီသောပတ်ဝန်းကျင်မျိုးတွင် လုပ်ဆောင်ရမည်
- လုံခြုံစိတ်ချရမှုကို ကျင့်သုံးရမည်။
- ကလေး၏ ပုဂ္ဂလိက လွတ်လပ်မှုကို လေးစားရမည်။

အထက်ပါအချက်များဖြင့်ပြည့်စုံပါက တာဝန်ရှိသူများလိုအပ်သည့်သတင်းများကို ကလေးအနေဖြင့် သက်တောင့်သက်သာရှိစွာဖြင့် ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ ဦးဒီယိုနှင့် အသံဖမ်းစက်များအသုံးပြု၍ မှတ်တမ်းတင်မည်ဆိုပါက အောက်ပါ သူများထံမှ ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူရမည်။

- လူကုန်ကူးခံရသော ကလေး
- မိဘ အုပ်ထိမ်းသူ
- လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်း

- ကလေးက ယုံကြည်စိတ်ချသော လူကြီး
 ထိုသူများ၏ ခွင့်ပြုချက်ကိုမရယူမီ ထိုသို့မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်ကို အားလုံးသိအောင် အထူးသဖြင့် ကလေးသဘောပေါက်အောင် ရှင်းပြရမည်။ ထိုမှတ်တမ်းများကို လုံခြုံစွာ သိမ်းဆည်းရမည်။

ဆောင်ရန်	ရှောင်ရန်
ဝါကျရှည်များ	ဝါကျတိုများ
ရှုတ်ထွေးသော မေးခွန်းများ	လွယ်ကူရှင်းလင်းသော မေးခွန်းများ
အငြင်းမေးခွန်း (သူ့ကို ပြန်မပြောဘူးမဟုတ်လား)	အပြောမေးခွန်း (သူ့ကို ပြောသလား)
အဓိပ္ပာယ် တခုထက်ပိုသော မေးခွန်းများ	အဓိပ္ပာယ်တခုထဲရှိသော မေးခွန်းများ
နမိတ်ပြမေးခွန်းများ	အဖွင့်မေးခွန်း

Appropriate way to speak to children during interviews

Source: Combating the Trafficking in Children for Sexual Purposes: A Training Guide, EC-PAT International, Bangkok, 2006, p. 104

၃-၂-၃။ ကလေးအတွက် ဥပကောကွယ်မှုများပေးခြင်း

လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးကိုခံရသော သားကောင်တယောက်အနေဖြင့်ဆက်ဆံပြီး ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူအဖြစ် မဆက်ဆံသင့်ပါ။ ထို့ပြင် လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဆက်စပ်နေသော အခြားအမှုများကြောင့် ရာဇဝတ်ဒဏ်ခံစားရမည်ကို စိုးကြောက်နေခြင်းလဲ မရှိစေရ။

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးအတွက် အခြေခံလူမှုထောက်ပံ့မှုများ အဆင့်တိုင်းတွင် ရရှိစေရမည်။ ထိုအကူအညီများကို ဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှသာ ပေးမည်ဟူသော အခြေအနေမျိုးမရှိစေရ။

လာအိုနိုင်ငံတွင် ယခုအချိန်အထိ လူကုန်ကူးခံရသော အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးများအတွက် သီးသန့်ဥပဒေမရှိပေ။ လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်သောအမှုများကို အရေးယူနိုင်သည့် အမိန့်များကို ရာဇဝတ်ဥပဒေတွင်တွေ့ရသော်လည်း လူကုန်ကူးခြင်းဆိုသည့်အဓိပ္ပာယ်ကို

ဘယ်မှာမှ မတွေ့ရပါ။

Source: Lao PDR: Preliminary Assessment of Illegal Labour Migration and Trafficking in Children and Women for Labor Exploitation, ILO Mekong Sub-regional Project to Combat Trafficking in Children and Women, 2003, Bangkok p.12

၃-၃။ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းစနစ်

၃-၃-၁။ ဒေသဆိုင်ရာယန္တရား

အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ယခုလမ်းညွှန်ချက်များနှင့် အာဆီယံ၏ အခြားစာတမ်းများဖြစ်သော အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးများအပါအဝင် လူကုန်ကူးမှုဆန့်ကျင်ရေးကြေညာစာတမ်းများကို ပေါ်လစီလမ်းညွှန်များအဖြစ် လက်ကိုင်ထား၍ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာစနစ်တစ်ခုကို ထူထောင်ရမည်။ သို့မှသာ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့် ပတ်သက်သည့် လုပ်ဆောင်မှုများကိုလုပ်ဆောင်ကာ ကလေးများ၏ အခွင့်အရေးကို အာမခံပေးနိုင်ပေမည်။

ဒေသအတွင်းကွန်ယက်များသာမက အစိုးရများသည် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့များ၊ ကွန်ယက်များ၊ အခြားအစိုးရများနှင့် ဆက်စပ်လုပ်ဆောင်မှုများတည်ဆောက်ရမည်။ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်း၊ အတတ်ပညာနည်းပညာပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ အချက်အလက်များ ထိမ်းသိမ်းခြင်း၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့် သူတေသနလုပ်ဆောင်ခြင်းများတွင် နိုင်ငံတကာနှင့်ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သင့်သည်။

နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ပြီးလူကုန်ကူးသောအမှုများတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီသည် သင့်လျော်သည့် အေဂျင်စီများထံ အလျင်အမြန်လွှဲပြောင်းမှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမည့် တာဝန်ခံ သို့မဟုတ်ဌာနတစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးသင့်သည်။

အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံခြားရေးဌာနတွင် အာဆီယံဆိုင်ရာတာဝန်ခံတစ်ဦးစီရှိသည်။ ထိုတည်ရှိထားပြီးဖြစ်သောဖွဲ့စည်းပုံကို အသုံးပြု၍ဖြစ်စေ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို အထူးတာဝန်ယူသည့်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးထပ်မံခန့်အပ်၍ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

၃-၃-၂။ နိုင်ငံတော်အဆင့်ယန္တရား

နိုင်ငံတိုင်းတွင် ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ဆက်စပ်နေသော အစိုးရအေဂျင်စီများ အကြား တဖွဲ့ချင်းစီ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရမည့်နယ်ပယ်များ ကို ပြဌာန်းထားသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုယန္တရားတစ်ခုကို ထူထောင်သင့်သည်။

နိုင်ငံအတွင်းနှင့် နိုင်ငံပြင်ပမှပေးပို့လာသည့် လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများကို လျင်လျင်မြန်မြန် တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ပြည်တွင်းနှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်လူကုန်ကူးမှုကို ကိုင်တွယ်သည့် နိုင်ငံတော်အဆင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းသင့်သည်။

လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဥပဒေရှိထားပြီးသောနိုင်ငံများတွင် လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက် သည့် အကြောင်းအရာများကို ထုတ်ဖော်ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အဆင့် ပေါ်လစီချမှတ် ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းသင့်သည်။

လူကုန်ကူးခံရသောသူများ၏ အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်းသည် ပေါ်လစီများချမှတ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အစီအစဉ်များဖော်ဆောင်ခြင်းတွင် အခြေခံကျသောအချက်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူကုန်ကူးဆိုင်ရာနိုင်ငံတော်အဆင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့သည် သတင်းများနှင့် အချက်အလက်စုဆောင်းရေးဗဟိုစနစ်တစ်ခုကို ထူထောင်သင့်သည်။ ထိုလူကုန်ကူးမှုအချက်အလက်များထဲတွင် လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးများနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို သေချာစွာခွဲခြမ်းထားရမည်။ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများနှင့် ပတ်သက်သည့်အချက်များတွင် အမည်၊ အသက်၊ မွေးဖွားသည့် ရက်လနှစ်၊ မွေးဖွားရာနေရာ၊ မူရင်းနိုင်ငံ၊ မိဘများ၏အမည်နှင့် လိပ်စာ၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံပုံ၊ နည်းလမ်းများ၊ ထိုကလေးနှင့် မိသားစုများအတွက် ပံ့ပိုးပေးနေသော အစီအစဉ်များ၊ ထိုအမှုကိစ္စ၏ အခြေအနေ စသည်တို့ပါဝင်သင့်သည်။

ကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်နှင့် သတင်းများအတွက် စိတ်ချလုံခြုံမှုများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်သည်။

အချက်အလက်များစုဆောင်းရာတွင် အောက်ပါသတင်းအချက်အလက်များကို ထည့်သွင်း သင့်သည်

- ပြည်တွင်းနှင့်ပြည်ပရှိ ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောအမှုပေါင်း
- အေဂျင်စီများ၊ အစီအစဉ်များနှင့် ကူညီထောက်ပံ့ပေးမှုများ၏ လမ်းညွှန်၊
- လူပွဲစားများအပါအဝင် သံသယရှိသူများ၏ အမည်စာရင်း

- ရပ်ရွာ၊ နိုင်ငံတော်၊ ဒေသဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် အစိုးရအေဂျင်စီများမှ တာဝန်ခန့်အပ်ထားသော တာဝန်ရှိသူများစာရင်း။

- ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် ရပ်ရွာ၊ နိုင်ငံတော်နှင့် ဒေသအဆင့်တို့မှ ဥပဒေများ၊ ပေါ်လစီများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊

အစိုးရအနေဖြင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကွန်ယက်များနှင့် လွှဲပြောင်းပေးမှုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် ကျေနပ်ဖွယ်ကောင်းသည့် လုပ်ငန်းဆက်ဆံရေးရှိရန် အရေးကြီးသည်။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်သည့် နယ်ပယ်များမှာ-

- ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဆန့်ကျင်ရေးနှင့် ကလေးအခွင့်အရေး လှုံ့ဆော်မှုများ

- အစီအစဉ်များနှင့် အကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးမှု

- သတင်းနှင့် အချက်အလက်များ ကိုင်တွယ်စီမံမှု၊

- ကူညီသူများအတွက် စွမ်းရည်မြှင့်ခြင်းနှင့် သင်တန်းများပေးမှု

- သုတေသနနှင့် အချက်အလက်မှတ်တမ်းတင်မှု၊

သက်ဆိုင်ရာအေဂျင်စီများအကြား ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ လျင်မြန်၊ ထိရောက်၊ သင့်တော်သည့်လုပ်ဆောင်မှုများ သေချာစွာပေါ်ပေါက်လာစေရန်အတွက် ကလေးကို ကူညီပေးနေသောသူများအား ကလေးလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုစနစ်နှင့် အခြားယန္တရားအကြောင်းသင်တန်းပေးစွမ်းရည်မြှင့်ခြင်းများကို ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၄။ ကြားကာလစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ခြင်း

၃-၄-၁။ ကလေးအတွက် လုံခြုံသောနေရာများ

ယခုအပိုဒ်တွင်စာတမ်းနှစ်ခု၏ကွဲပြားမှုကိုတွေ့နိုင်သည်။ ဘန်ကောက်စာတမ်းတွင် “ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများကို အခြားကလေးနှင့် လူကြီးများကိုထားရှိသော ချုပ်နှောင်သည့် နေရာများ၊ ရဲအချုပ်ခန်းများ၊ အကျဉ်းထောင်များ သို့မဟုတ် ဥပဒေစိုးမိုးရေး တာဝန်ရှိ သူများ၏ ပုဂ္ဂလိကနေရာများတွင်ထားရှိခြင်းမပြုသင့်။” ဟုဆိုထားပြီး အာဆီယံစာတမ်းတွင် “ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများကို အခြားကလေးနှင့် လူကြီးများကိုထားရှိသော ချုပ်နှောင်သည့်နေရာများ၊ ရဲအချုပ်ခန်းများ၊ အကျဉ်းထောင်များ သို့မဟုတ် ဥပဒေစိုးမိုးရေးတာဝန်ရှိသူများ၏ ပုဂ္ဂလိကနေရာများတွင် ချုပ်နှောင်ခြင်းမပြုသင့်” ဟုဆို၏။ ချုပ်နှောင်ခြင်းဆိုသည့်စကားသည် ထားရှိသည့်နေရာများတွင် ပိုမိုဖြစ်နိုင်ချေရှိသည်။ ထို့ကြောင့် လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများကို အချုပ်ခန်းထောင်များနှင့် အလားသဏာန်တူသည့်နေရာများတွင် ချုပ်နှောင်ခြင်း သို့မဟုတ် ထားရှိခြင်းမပြုရန် နိုင်ငံ

တော်ပေါ်လစီများက တာဝန်ယူပေးသင့်သည်။

ထိုနေရာမျိုးတွင် ကလေးကိုထားရှိခြင်းသည် ကလေးအတွက် လျင်လျင်မြန်မြန်ပြန်လည် ကုစားနိုင်မှုကို အထောက်အကူမဖြစ်စေဘဲ အခြေအနေကို ပိုမိုဆိုးဝါးသွားစေနိုင်သည်။

ကလေးကိုထားရှိသည့်နေရာများအားလုံးသည် ကလေးအတွက် စိတ်ချလုံခြုံပြီး ကလေးနှင့် သင့်တော်သောနေရာများဖြစ်ရမည်။ အစီအစဉ်များနှင့် ထောက်ပံ့ဝန်ဆောင်မှုများသည် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ခံရသောကလေး၏ အထူးလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရမည်။

သက်ဆိုင်ရာအစိုးရသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းခံရသော ကလေးများအတွက် အရည် အသွေးပြည့်သော နေထိုင်မှုဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများကို ရေးဆွဲသင့်သည်။ ထိုစံချိန်စံညွှန်းများ တွင်-

- ကလေးများနှင့် သင့်တော်သော၊ အန္တရာယ်ကင်းပြီး လုံခြုံမှုရှိသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အရာဝတ္ထု ပစ္စည်းများ၊
- ကလေးများနှင့် ဆက်ဆံလုပ်ကိုင်ရန် လေ့ကျင့်ထားပေးသော အရည်အချင်းရှိသည့်ဝန်ထမ်း များ
- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများ၏လိုအပ်ချက်များကို တုန့်ပြန်ပေးနိုင်သည့် အရည် အသွေးပြည့်ဝသည့် အစီအစဉ်များ၊ ဝန်ဆောင်ပေးမှုများ၊
- ကလေးများအား စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် အဆောက်အဦပစ္စည်းများကို ထိမ်းသိမ်းရန်အတွက် လုံ လောက်သော ဘတ်ဂျက်များ

ကလေးကိုထားရှိသည့်နေရာများအားလုံးကို အထူးလေ့ကျင့်ထားပြီး စွမ်းဆောင်ရည်များရှိ သည့် အောက်ပါဝန်ထမ်းများဖြင့် လည်ပတ်သင့်သည်။

- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံကလေး၏ အမှုကိစ္စကို ကိုင်တွယ်စီမံရန် လေ့ကျင့်ထားပေးသည့် လူမှုဝန် ထမ်း၊
- ကလေးကို စောင့်ရှောက်သူ၊ ဂေဟာထိမ်း။
- အုပ်ချုပ်ရေးဝန်ထမ်းများ
- ပညာပေးသူ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကုစားပေးသူနှင့် ဆေးဝန်ထမ်းများ။

ထိုနေရာမျိုးတွင်တာဝန်ထမ်းဆောင်မည့်ဝန်ထမ်းများ၏ ပညာရေးနောက်ခံ၊ အတွေ့အကြုံ။

စာရိတ္တပိုင်းဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်များကို ရေးဆွဲထားသင့်သည်။

သင်တန်းအစီအစဉ်များတွင်-

- ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ်၊ ဒေသနှင့် နိုင်ငံတော်ရှိ ကလေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ဥပဒေများ၊ ပေါ်လစီများ
- ကလေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာအချက်များ
- ကလေး၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအဆင့်များအကြောင်းနှင့် သူတို့၏ လိုအပ်ချက်များ၊ အမှုအကျင့်များ
- လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေး၏ စိတ်အခြေအနေများ
- ဝန်ထမ်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ၊
- အဖွဲ့ပေါင်းစုံကပါဝင်ချဉ်းကပ်မှုပုံစံများ၊
- ဥပဒေများ၊ ပေါ်လစီများနှင့် အစီအစဉ်များ
- ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကိုတားဆီးနေသောအေဂျင်များအကြား ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုယန္တရားအကြောင်း

ထိုအချက်များအပြင် အစိုးရများသည် ထိုဌာနများ၏ အစီအစဉ်များ၊ ဝန်ဆောင်ပေးမှုများအပေါ် လေ့လာစောင့်ကြပ်ရန်၊ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ပေးနိုင်ရန်နှင့် အကဲဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် စောင့်ကြပ်ရေးယန္တရားတစ်ခုကို တည်ဆောက်သင့်သည်။ ဥပမာ-

- ပုံမှန်တင်ရသည့် အစီရင်ခံစာများ
- အေဂျင်စီများထံ ပုံမှန်သွားရောက်လေ့လာခြင်း
- အုပ်ချုပ်သူများ၊ ဝန်ထမ်းများ၊ ကလေးများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း
- အကဲဖြတ်မှုသုတေသန
- အမှုများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း
- ကောင်းမွန်သည့်ကျင့်စဉ်များကို စုဆောင်းခြင်း
- တိုင်ကြားမှုများကို လေ့လာစုံစမ်းခြင်း

အချို့နိုင်ငံများတွင် ထိုဌာနများ အဆောက်အဦပစ္စည်းများကို စောင့်ကြပ်အကဲဖြတ်မှုကို ထည့်သွင်းရေးသားထားသည့် လိုင်စင်များနှင့် ခွင့်ပြုချက်များ လုပ်ဆောင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

၃-၄-၂။ ကူညီထောက်ပံ့ပေးသည့် အစီအစဉ်များ

အစိုးရအနေဖြင့် လူကုန်းကူးခံရသည့်ကလေး၏ လုံခြုံရေး၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရေး၊ ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာစေရေးနှင့် ရပ်ရွာလူထုအကြား ပြန်လည်အသားကျစေရေးစသည့် အစီအစဉ်များအတွက် လိုအပ်သောရံပုံငွေငွေကြေးများကို သီးသန့်သတ်မှတ်ရန်တာဝန်ရှိသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများအတွက်အပြင်-

- ကလေးများလုံခြုံရေးအတွက် လုပ်ဆောင်မှုများ
- ကလေးအတွက် နေထိုင်စားသောက်စရာများ
- ကျန်းမာရေးနှင့် သွားကုသရေးများ
- စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးချက်များ
- ပညာသင်ကြားရေးနှင့် သက်မွေးဝမ်းကြောင်း ပညာရပ်များအတွက်ကိုလဲ ကူညီထောက်ပံ့ပေးရမည်။

ကြားကာလစောင့်ရှောက်ကူညီမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်များတွင် လူကုန်းကူးခံရသည့်ကလေးများ ကြုံတွေ့ရတတ်သည့် စိတ်နာကျင်မှုအတွေ့အကြုံများကို ကုစားပေးရန်နှင့် ပြန်လည်ကောင်းမွန်စေရန်မှာ အဓိကရည်ရွယ်ချက်ပင်ဖြစ်သည်။ အောက်ပါအစီအစဉ်များကို ကလေးများနှင့် ၎င်း၏ မိသားစုများအား ထောက်ပံ့သင့်သည်။

- တဦးချင်းနှင့် အုပ်စုလိုက် နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးပေးခြင်း၊
- စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကူအညီများ
- ပညာရေးအထောက်အပံ့များ
- သက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းများ
- ဥပမာပိုင်းကူညီအကြံပေးမှုများ
- ကျန်းမာရေး၊ အဟာရဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် သွားစောင့်ရှောက်မှုများ
- ဘဝထူထောင်မှုဆိုင်ရာ အကူအညီများ
- သင့်လျော်သော အခြားဝန်ဆောင်ပေးမှုများတို့ဖြစ်သည်။

၃-၄-၃။ အဆင့်အတန်းအား တရားဝင်ပြုလုပ်ခြင်း

လဘန်ကောက်စာတမ်းတွင် အဆင့်အတန်းကို တရားဝင်ပြုလုပ်ခြင်းဟုဆိုပြီး အာဆီယံမူကြမ်းတွင် နေထိုင်ခွင့်ကိုတရားဝင်ပြုလုပ်ခြင်းဟုဆိုထားသည်။

စကားအသုံးအနှုံးကွဲပြားသော်လည်း ဆိုလိုသည်မှာ လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးကို တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းလာသူအဖြစ် မသတ်မှတ်ဘဲ ယာယီဗီဇာ သို့မဟုတ် ဗီဇာဆောင်ရွက်ပေးချက်များအမြန်ဆုံးလုပ်ဆောင်ပေးရမည်ဟုဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးကို ထိုနိုင်ငံတွင်နေထိုင်စဉ်အတွင်း အန္တရာယ်ရှိဘဲ လုံခြုံစေရန်၊ ပြန်လည်စဉ်းစားနိုင်ရန်နှင့် ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာစေရန်၊ ဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုလုပ်သင့်မလုပ်သင့်ကို စဉ်းစားနိုင်ရန်အတွက် အမြဲတမ်း သို့မဟုတ် ယာယီနေထိုင်ခွင့်ပေးရန်အရေးကြီးသည်။ အမြဲတမ်းနေထိုင်ခွင့်သည် ကောင်းသလိုရှိသော်လည်း မိသားစုနှင့် ပြန်လည်ဆုံတွေ့နိုင်သည့်အခြေအနေမျိုးက ကလေးအတွက် အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်သည့်အခြေနေမျိုးလဲရှိနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အမြဲတမ်းသို့မဟုတ် ယာယီနေထိုင်ခွင့်ပြုသည့်ဥပဒေများနှင့် ပေါ်လစီများချမှတ်ရာတွင်ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးအနေဖြင့် ထိုနေထိုင်ခွင့်အဆင့်အတန်းရရှိအောင် လုပ်ဆောင်ရာတွင်လိုအပ်သော အခကြေးငွေများ မရှိနိုင်သည့်အတွက် လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးဆိုပါက ထိုအခကြေးငွေမှ ကင်းလွတ် ခွင့်ပြုသင့်သည်။

၃-၅။ လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးများ၏ အမှုများကို ကိုင်တွယ်စီမံခြင်း

၃-၅-၁။ တဦးချင်းအမှုကို ဆန်းစစ်ခြင်း

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးတဦးချင်းစီကို အုပ်စုအလိုက်မဆက်ဆံဘဲ တဦးချင်းဆက်ဆံရမည်။ ကလေးတဦးချင်းကို ဆန်းစစ်ရာတွင် လူမှုဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် သူမရှိပါက ကလေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အထူးလေ့လာထားသည့် နောက်ခံသမိုင်းရှိသော အခြားသက်ဆိုင်သည့်တာဝန်ရှိသူတဦးဦး (စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပညာရှင်၊ ဆရာဆရာမ၊ ဆရာဝန် စသည်ဖြင့်)က လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ထိုသို့ဆန်းစစ်ပြီးကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကိုရှေ့ရှု၍လုပ်ဆောင်သင့်သည့် အစီအစဉ်များကို ချမှတ်သင့်သည်။

ဆန်းစစ်မှုများလုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

- လူကုန်ကူးမခံရမီနှင့် ခံရပြီးနောင် ကလေး၏ လိုအပ်ချက်များ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အနေအထားများ၊ အမှုအကျင့်များအပါအဝင် တဦးချင်းအခြေအနေများ၊
- မိသားစုနောက်ခံနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဖြစ်ပွားစဉ်က မိသားစုများ၏ ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့မှုအပါအဝင် မိသားစုများနှင့် ဆက်ဆံမှုအနေအထားများ၊

- လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ရသည့်အကြောင်းတရားများနှင့် သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများက ည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံနှင့် ကလေး၏ တုန့်ပြန်မှုအနေအထားများ၊
- ကလေးနှင့်မိသားစုများအတွက် ထောက်ပံ့ပေးနေသောအစီအစဉ်များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များ၊
- ကလေးနှင့် ငှင်း၏ မိသားစုများ၏ဘဝ ပြန်ထူထောင်နိုင်စေမည့် ရင်းမြစ်များနှင့်အစီအစဉ်များ၊

ကလေးနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်မည့်အစီအစဉ်သည် လူမှုဝန်ထမ်းနှင့် အခြားအဖွဲ့ဝင်များက လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ဆန်းစစ်ချက်များကို အခြေခံပြီး ကလေးနှင့်ငှင်း၏ မိသားစုဝင်များ၏ပါဝင်မှုဖြင့် အတတ်နိုင်ဆုံး ဖြစ်နိုင်အောင်လုပ်ရမည်။ ထို့ကြောင့် ကလေး၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုနှင့် ဘာသာရေးနောက်ခံများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

ကလေးနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်မည့်အစီအစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ကလေးရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရသောအဖြစ်အပျက်များမှ ပြန်လည်ရုန်းထနိုင်ပြီး မိသားစုနှင့် ရပ်ရွာပတ်ဝန်းကျင်များအကြား ပြန်လည်အသားကျနေထိုင်နိုင်မည့် အကူအညီများနှင့် ထောက်ပံ့မှုများပေးနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ကလေး၏မိသားစုဝင်များနှင့် ဆွေမျိုးများသည် လူကုန်ကူးသည့်အဖြစ်အပျက်တွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေခဲ့ပါက ထိုကလေး၏ မိသားစုနှင့် ပြန်လည်တွေ့ဆုံရန်ကို ထပ်မံစဉ်းစားသင့်သည်။ ကလေးအတွက်အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်မည်ဆိုပါက အခြားစောင့်ရှောက်မှုပုံစံများကို ရှာဖွေသင့်သည်။

အကယ်၍ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်၍ဖြစ်ပွားသောလူကုန်ကူးမှုဖြစ်ပါက လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းအနေဖြင့် မူရင်းနိုင်ငံ၊ ကြားခံနိုင်ငံနှင့် လမ်းဆုံးနိုင်ငံများမှ အခြားတာဝန်ရှိသူများနှင့် ပူးတွဲ၍ ကလေး၏မိသားစုများ ဆွေမျိုးများကို ခြေရာကောက်နိုင်ရန်အတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ကလေးအတွက်အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်မည်ဆိုပါက မိသားစုများနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းနိုင်ရေးကို လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။

စောင့်ရှောက်မှုပေးသူများသည်

- ကလေးအနေဖြင့် မိသားစု သို့မဟုတ် ရပ်ရွာဆီသို့ပြန်လိုခြင်းရှိမရှိ၊ သင်တန်းများကျောင်းများ တက်လိုခြင်းရှိမရှိ အလုပ်ရလို့မရလို့ လုပ်ချင်သောဆန္ဒကို စဉ်းစားရမည်။
- နေရပ်ရင်းသို့မပြန်မီ အိမ်ယာ အလုပ်အကိုင်၊ နောက်ထပ်ပညာရေး၊ ငွေကြေးအခြေအနေများစသည့် လက်တွေ့ကျသော သတင်းများကို ပေးရမည်။
- ကလေးအတွက် လိုအပ်ပါက စောင့်ရှောက်သူနှင့် ဆက်သွယ်နိုင်မည့် ဆက်သွယ်ရေး

လမ်းကြောင်းများကို ဖွင့်ထားရမည်။

Source: ILO, 2006, Child-friendly Standards and Guidelines for the Recovery and Integration of Trafficked Children, Bangkok, pp. 29 to 30.

ယေဘုယျအားဖြင့် ကလေး၏ လူမှုကွယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းသည် ကလေး၏အမှုကိစ္စကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသူဖြစ်လေ့ရှိသော်လည်း ကလေးနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်ရမည့်အရာများကိုလုပ်ဆောင်သူများမှာ အဖွဲ့ပေါင်းစုံမှ တာဝန်ရှိသူများဖြစ်သည်။ ထိုအဖွဲ့က လုပ်ဆောင်အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို စောင့်ကြပ်၍ အချိန်မှန်မှန် အကဲဖြတ်သင့်သည်။

၃-၅-၂။ ကောင်းမွန်သည့်ဖြေရှင်းချက်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း

ကလေး၏ မူရင်းနိုင်ငံနှင့် ကြားခံနိုင်ငံနှင့် နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသည့်နိုင်ငံများမှ အာဏာပိုင်များသည် နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့်များရှိ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များနှင့် လက်တွဲ၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးအတွက် ရေရှည်အသင့် လျော်ဆုံးဖြေရှင်းမှုများကို ဖော်ထုတ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ထိုအမှုကိစ္စတွင်ပါဝင်ဆက်စပ်နေသော အေဂျင်စီများအကြား ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းဖွင့်၍ သတင်းများခွဲဝေနိုင်အောင်လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

အောက်ပါအချက်များကို လူကုန်ကူးခံကလေးအတွက် အကောင်းဆုံးအဖြေများကိုရှာဖွေရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

- ကလေး၏ နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၊
- လူကုန်ကူးသူများ၏ ပေးနိုင်သည့်အန္တရာယ်ရှိမှု။
- မူရင်းနိုင်ငံနှင့်ကြားခံနိုင်ငံနှင့်နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသည့်နိုင်ငံများကလုံခြုံရေးနှင့်ပတ်သက်၍ တာဝန်ယူနိုင်မှု၊

သက်ဆိုင်သောအစိုးရသည် လူကုန်ကူးခံရသောကလေးအတွက် အကောင်းဆုံးဖြေရှင်းချက်များကို ဖော်ထုတ်ရှာဖွေနေစဉ်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်နေစဉ်အတွင်း သူ့ကိုကိုယ်စားပြုအကူအညီပေးနိုင်မည့် အရည်အချင်းပြည့်သည့်စောင့်ရှောက်သူတစ်ဦးကို ခန့်အပ်ထားသင့်သည်။ ထိုသူသည် ကလေး၏အမှုကိုတာဝန်ယူထားသည့် လူမှုကွယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းမဟုတ်ဘဲ ရပ်ရွာအတွင်းရှိတာဝန်ရှိသူတစ်ဦး ဖြစ်သင့်သည်။ ထိုသူသည် လိုအပ်သည့်အချိန်အထိ ကလေးကိုစောင့်ရှောက်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုသူ၏တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုအတွက်ကုန်ကျမှုများကို သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရ

က ကျခံရမည်။ ထိုသူတစ်ဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်အချိန်အတွင်း လူကုန်ကူး သူများက လက်မတုံ့ပြန် နိုင်အောင် လိုအပ်သောကာကွယ်မှုများ ပေးရမည်။

ကလေးအတွက် အကောင်းဆုံးဖြေရှင်းချက်သည် နေရင်းနိုင်ငံများသို့ပြန်ပို့ရန်ဖြစ်ပါက အောက်ပါအချက်များ ပြည့်စုံရမည်။

- ကလေးအတွက် သင့်လျော်သော စောင့်ရှောက်မှုအစီအစဉ်များ ရှိပြီးဖြစ်ရမည်။
- ကလေး၏ မိဘအုပ်ထိမ်းသူများသည် မိဘအုပ်ထိမ်းသူ၏အခန်းကဏ္ဍကို တာဝန်သိသိ လုံလုံ လောက်လောက်ယူနိုင်သောအနေအထားမျိုးရှိရမည်။
- လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများနှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာအစိုးရများသည် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးကို စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကာကွယ်ပေးမှုများ အပြည့်အဝ တာဝန်ယူပေးနိုင်ရမည်။
- နေရင်းသို့ပြန်မပြန် မိသားစုနှင့် ပြန်နေမနေဆုံးဖြတ်ရာတွင် ကလေး၏ပါဝင်မှုရှိရမည်။ ကလေး၏ အသက်၊ ရင့်ကျက်မှုနှင့် တိုးတက်ပြောင်းလဲနေသော စွမ်းဆောင်နိုင်မှုများအလိုက် ကလေး၏ပါဝင်မှုကို ဆုံးဖြတ်ပေးရမည်။

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးကို နေရပ်ရင်းသို့ပြန်ပို့ခြင်း သို့မဟုတ် မိသားစုများနှင့်ပြန်လည် ပေါင်းစည်းခြင်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အစိုးရအာဏာပိုင်များက လွတ်လွတ် လပ်လပ်ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်သည်။

၃-၅-၃။ အကောင်းဆုံးဖြေရှင်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

အကယ်၍ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးအား နေရပ်ရင်းသို့ပြန်ပို့ခြင်းသည် ကလေးအတွက် အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်စေမည်ဆိုပါက နေရပ်ရင်းနိုင်ငံမှတာဝန်ရှိသူများသည် ကလေးအတွက် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်များ၊ ခရီးသွားလက်မှတ်များရရှိအောင် လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ ထို့ပြင် ကလေး ရောက်ရှိနေသော ကြားခံတိုင်းပြည် သို့မဟုတ် နောက်ဆုံးတိုင်းပြည်များရှိ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ပူး ပေါင်း၍ ကလေးအတွက် စိတ်အချရဆုံးအိမ်ပြန်ခရီးဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သည်။

ကလေးအနေဖြင့်လဲ သူ၏တိုင်းပြည်ရင်းသို့ပြန်နိုင်ရန်အတွက် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းနှင့် အတူ ပြင်ဆင်ပေးသင့်သည်။ ထို့ပြင် မူရင်းနိုင်ငံများရှိ မိဘအုပ်ထိမ်းသူများနှင့် တာဝန်ရှိသူများကို လည်း ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအစီအစဉ်များဖြင့် ကလေးကို ကြိုဆိုနိုင်ရန် ပြင်ဆင်ပေးသင့်သည်။

နိုင်ငံတော်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ရှင်းလင်းချက်များ

လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးကို နေရင်းနိုင်ငံသို့ပြန်ပို့ဆောင်ရန်အတွက် ကုန်ကျငွေများကို အောက် တွင်ဖော်ပြထားသည့်အဆင့်အလိုက် တာဝန်ယူရမည်။

- ကလေး၏ မူရင်းတိုင်းပြည်၊
- ကြားခံတိုင်းပြည်က မူရင်းတိုင်းပြည်ကို အကူအညီများထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊
- ထိုတိုင်းပြည်နှစ်ခုက ငွေကြေးအရမတတ်နိုင်သည့်အခါတွင် ကုလသမဂ္ဂ သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာရွေ့ပြောင်းမှုအဖွဲ့ (International Organization of Migranr)

အကယ်၍ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်းသည် ကလေး၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးမဟုတ်လျှင် မူရင်းနိုင်ငံအစိုးရသည် နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံ သို့မဟုတ်ကြားခံနိုင်ငံအစိုးရများနှင့် ပူးပေါင်း၍ အခြားမိသားစုစောင့်ရှောက်မှုမျိုး စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။ အခြားမိသားစုစောင့်ရှောက်မှုဆိုသည်မှာ မွေးစားမိသားစုများ၊ ကလေးကိုစောင့်ရှောက်ပေးသူများ၊ မွေးစားခြင်းများကို ဆိုလိုသည်။

အာဆီယံလမ်းညွှန်ချက်တွင် နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံ သို့မဟုတ်ကြားခံနိုင်ငံအစိုးရများရှိတာဝန်ရှိသူများသည် အခြားမိသားစုစောင့်ရှောက်မှုများအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ လိုအပ်ကြောင်းနှင့် ထိုသို့စဉ်းစားမည်ဆိုပါက ဂေဟာများ စောင့်ရှောက်ရေးစခန်းများတွင်ထားသည်ထက် မိသားစုများတွင် ထားရှိခြင်းက ပိုမိုဖြစ်သင့်သည်ဟု ဆိုထားသည်။

အကယ်၍ ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကြောင့် မူရင်းနိုင်ငံသို့လဲ ပြန်လည်မပို့ဆောင်နိုင် နောက်ဆုံးနိုင်ငံတွင်လည်း အခြေချနေထိုင်ရန်မဖြစ်နိုင်သည့်အဖြစ်မျိုးတွင် မူရင်းနိုင်ငံနှင့် နောက်ဆုံးရောက်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ထိုကလေးကို တတိယနိုင်ငံတွင် အခြေချနိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်နိုင်ချေများကို ရှာဖွေပေးသင့်သည်။

ကလေးများ၏မိသားစုဖြင့်နေထိုင်ခွင့်အချက်အရ ဂေဟာများ၊ စောင့်ရှောက်ရေးစခန်းများတွင် ထားရှိခြင်းသည် နောက်ဆုံးရွေးချယ်စရာဖြစ်သင့်သည်။ ကလေးအားမိသားစုက ထိမ်းကျောင်းခြင်း၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ မွေးစားခြင်းစသောနည်းလမ်းများက ကလေးအတွက်အကောင်းဆုံး ရွေးချယ်မှုများဖြစ်သည်။

မူရင်းနိုင်ငံများ၊ ကြားခံနိုင်ငံများနှင့် နောက်ဆုံးရောက်နိုင်ငံများတွင် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးများအတွက် ရေရှည်စောင့်ရှောက်မှုများကိုစီမံမည်ဆိုပါက အောက်ပါအချက်တို့ကို လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။

- ကလေးနှင့် မိသားစုဝင်များကို လူကုန်ကူးသူများက လက်မတုန်းပြန်နိုင်အောင် ကာကွယ်ထားခြင်း၊
- ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများ၊ လူမှုအထောက်အပံ့များ၊ ပညာရေးနှင့် ဘဝအထောက်အကူပြုမှုများကို ရရှိစေခြင်း၊
- ကလေးအား မိသားစုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် သို့မဟုတ် အခြားမိသားစုစောင့်ရှောက်မှုများတွင် ပြန်လည်အသားကျစေရန်အတွက်လိုအပ်သော ကူညီပံ့ပိုးမှုများရရှိစေခြင်း၊

ကမ္ဘာ့ဒီးယားနိုင်ငံတွင် ယခင်က လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးနှင့် အမျိုးသမီးများကို ကယ် ဆယ်ပြုစုပေးသောအဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့သည် လူထုစည်းရုံးရေး လုပ်ငန်းစဉ်များဖြစ်သည့် ဝင်ငွေတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်၊ အစားအစာလုံခြုံရေးနှင့် အသုံးလုံးပညာရေး အစီအစဉ်များဖြင့် အန္တရာယ်ကျရောက် နိုင်သောကလေးများအတွက် ကာကွယ်တားဆီးပေးသည့် နည်းဗျူဟာများကို ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ကျေးရွာဘဏ်၊ စပါးဘဏ်၊ နွားဘဏ်၊ အသေးစားချေးငွေ၊ အုပ်စုလိုက်ချေးငွေ၊ ကိုယ်ကိုကိုယ် ကူညီရေးအဖွဲ့များမှတစ်ဆင့် ရပ်ရွာအတွင်းရှိပြည်သူများလိုအပ်သည့် သင့်လျော်သော အတတ်ပညာသစ်များကို ရရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းကြောင့် ယုံကြည်မှုများပိုမိုတိုးတက်လာခဲ့ပြီး ရပ်ရွာအရေးကိစ္စများတွင် အောင်မြင်စွာပါဝင်လာခဲ့သည်။ လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရေး အတွက် တဖက်တလမ်းက အားပေးခဲ့သည်။

Source: Business enterprise can be any size (Micro-finance services and business development to combat trafficking), ILO Mekong Sub-regional project to Combat Trafficking in Children and Women, Sharing Experience and Lessons Learned (SELL)series, p. 5.

၃-၅-၄။ အကောင်းဆုံးဖြေရှင်းချက်အား အကောင်အထည်ဖော်မှုကို စောင့်ကြပ်ခြင်း

မူရင်းနိုင်ငံများ၊ ကြားခံနိုင်ငံများနှင့် နောက်ဆုံးရောက်နိုင်ငံများတွင် လူကုန်ကူးခံခဲ့ရသော ကလေးများကို နောက်တခါလူကုန်ကူးမခံရအောင် စောင့်ကြပ်သည့်စနစ်များကို ရပ်ရွာများအတွင်း တွင်တည်ဆောက်သင့်သည်။ ရပ်ရွာအခြေပြုသောစောင့်ကြပ်မှုအစီအစဉ်သည် အသုံးဝင်လှသည်။

လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေး၏မူရင်းနိုင်ငံမှာ တာဝန်ရှိသူများသည် ကလေးအနေဖြင့် မိသားစု

တွင်ပြန်လည်ပေါင်းစည်းနိုင်မှုအပြည့်အဝရှိမရှိကို စောင့်ကြည့်လေ့လာနိုင်သည့် ယန္တရားတစ်ခုကို ထူထောင်သင့်သည်။ ထို့ပြင် လူကုန်ကူးသူများကို စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ စုံစမ်းဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အပြစ်ပေးအရေးယူခြင်းစနစ်များရှိအောင်ပါ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃-၆။ တရားဥပဒေကို ရရှိခံစားစေခြင်း

ကမ္ဘာဒီးယားနိုင်ငံတွင် တရားဥပဒေရရှိခံစားခွင့်ကို ကာကွယ်ပေးရာတွင် အခြားနိုင်ငံများနည်း တူ အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့များကို အထူးလုပ်ဆောင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ခံစားရသူ တယောက်အနေဖြင့် ကံကောင်းထောက်မစွာ သူ့ကို့ကူညီပေးနိုင်မည့် အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့ကို တွေ့ရှိမှသာ တရားဥပဒေကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အမှုတွင်အနိုင်ရစေကာမူ ခံစားခဲ့ရသောအရာများအတွက် နစ်နာလျော်ကြေးများရရှိသော အမှုများမှာ အထူးနည်းပါးလှနေသေးသည်။ ကျူးလွန်သူများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို သိမ်းပိုက်နိုင်သည့် အစိုးရကပြဌာန်းထားသည် ယန္တရားများကို အမှန်တကယ်ဖော်ဆောင်နိုင်မည့် ယန္တရားမျိုးလိုအပ်နေသေးသည်။

Source: Bilbatua, N., “Cambodia: Thida’s Case”, Alliance News, Issue 26, Dec., 2006, Global Alliance Against Traffic in Women, pp.39-40.

၃-၆-၁။ ခံရသူများနှင့် မျက်မြင်များ၊ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ပေးခြင်းများ

အမှုများတွင် မျက်မြင်သက်သေအဖြစ်ဆောင်ရွက်လိုခြင်းရှိမရှိ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ကလေးအနေဖြင့် စိတ်ချလုံခြုံရသောနေရာတွင် အပြည့်အဝအနားယူပြီး စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တည်ငြိမ်သော အခြေအနေရောက်မှသာ ဆုံးဖြတ်သင့်သည်။ အာဏာပိုင်များက ဖိအားပေးခြင်း လုံးဝမရှိစေရ။

မျက်မြင်သက်သေအဖြစ်ဆောင်ရွက်လိုခြင်းရှိမရှိ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုလုပ်ဆောင်ရန် ကလေးအနေဖြင့် အဆင်သင့်ဖြစ်မဖြစ် လုပ်နိုင်စွမ်းရှိမရှိကို ကျွမ်းကျင်သောသူများက လုပ်ဆောင်သည့် ဆန်းစစ်ချက်ဖြင့် ဆန်းစစ်ရမည်။ ထိုသို့ဆန်းစစ်ရာတွင်-

- ကလေး၏ ရုပ်ပိုင်းနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေအနေ၊ တည်ငြိမ်မှု၊
- လူကုန်ကူးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ဖြစ်စေကလေးလုပ်ဆောင်မည့်ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာအပြုအမူကိုဖြစ်စေ ကလေး၏ နားလည်သဘောပေါက်မှု၊

- ကလေးနှင့် ၎င်း၏မိသားစုများအတွက် လုံခြုံရေးထောက်ပံ့ပေးမှုများ ကလေးရရှိခံစားနိုင်မှု၊ ထိုတရားဥပဒေအမှုအတွက် ဆက်လက်ရရှိနိုင်မည့် တရားရေးဆိုင်ရာအင်အားများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

ကလေးက မျက်မြင်သက်သေအဖြစ်လုပ်ဆောင်မည်ဟုသဘောတူလိုက်သည်နှင့် ကလေးနှင့် သူ၏ မိသားစုများ၊ သူနှင့်အထူးဆက်စပ်နေသောသူများကို ကာကွယ်ပေးနိုင်သည့်အစီအစဉ်များကို ထောက်ပံ့ပေးရမည်။

လူကုန်ကူးခံရသောကလေးများသည် လွတ်လပ်စွာ သက်သေထွက်ဆိုနိုင်ရန် အရေးကြီးသည်။ အသက်ငယ်လွန်းက လူကုန်ကူးသူများရှေ့မှောက်တွင် သက်သေထွက်ရန် အခက်အခဲများစွာရှိတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် တရားရုံး၏လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ကလေးအတွက်အဆင်ပြေပြေထွက်ဆိုနိုင်သည့်အခြေအနေမျိုးဖြစ်ရမည်။ လူကုန်ကူးသူနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်စရာမလိုဘဲ ထွက်ဆိုနိုင်ရမည်။

ကလေးအတွက် အဆင်ပြေပြေထွက်ဆိုနိုင်သည့် တရားရုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပြင် ကလေးများအတွက် အဆင်ပြေစေသည့် တရားရုံးများ၊ ပစ္စည်းများရှိသင့်သည်။ ကလေး၏မိခင်ဘာသာစကားကို အသုံးပြုနိုင်သော အခြေအနေမျိုးရှိရမည်။

ကလေး၏အမည်နှင့် ကလေးမည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းကိုပေါ်လွင်စေမည့် အချက်များကို လူသိရှင်ကြားထုတ်ဖော်ခြင်းသည် ကလေးကို အန္တရာယ်ပိုကျရောက်စေနိုင်သည်။ ထိုသို့မဖြစ်စေရန် တရားရုံးတော်၏ လုံခြုံရေးကို တာဝန်ယူရမည်။

ကလေး၏ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်ကို သတင်းမီဒီယာများကလဲ လေးစားသင့်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသောကလေး၏ အမှုအကြောင်းကို လူသိရှင်ကြားဖြစ်အောင် သတင်းဌာနများက မလုပ်ဆောင်ရ။

ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် ကလေးအားကူညီသောအဖွဲ့အစည်းများအကြား လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်များကို ချမှတ်ထားသင့်သည်။

- လူကုန်ကူးသူများကို ထိထိရောက်ရောက် အရေးယူရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုသို့ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ခံစား ရသူများသက်သေထွက်ဆိုချက်များသည် အရေးပါလှသည်။
- နှစ်ဦးနှစ်ဖက်စလုံးသည် ထိုကျူးလွန်ခံရသော အမှုအကြောင်းနှင့် တရားရေးဆိုင်ရာ အမှုကြောင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနာကျင်မှုများဖြစ်စေသည်ကို သတိမူသည်။

- ခံစားရသူကို ဂုဏ်သိက္ခာအပြည့်ဖြင့် ဆက်ဆံရမည်။
- ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သည့် ခံစားရသူတွင် အန္တရာယ်များ ကြုံတွေ့ရလေ့ရှိသည်။
- ခံစားရသူကို ကောင်းမွန်သောစောင့်ရှောက်မှုများ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးမှုများပေးနိုင်လေ သူတို့ထဲမှ ကောင်းမွန်သော အထောက်အထားများရရှိလေဖြစ်သည်။
- မျက်မြင်သက်သေ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအစီအစဉ်အရ လုပ်ဆောင်မှုများသည် အပြန်အလှန် သဘောတူညီချက်များဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။
- စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့သည် သိသိသာသာကွဲပြားသည်။ ထိုလုပ် ဝန်းနှစ် ခု၏ကွဲပြားမှုကို ခံစားရသူအနေဖြင့် နားလည်ရမည်။

Source: Combating Human Trafficking in Asia: A Resource Guide to International and Regional Legal Instruments, Political Commitments and Recommended Practices, United Nations, New York, 2003, p.49

၃-၆-၂။ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

ဥပဒေစိုးမိုးရေးဝန်ထမ်းများနှင့် တရားရေးဝန်ထမ်းများသည် ကလေးအနေဖြင့်ရာဇဝတ် မှု ဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတွင် ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရှိမရှိမဆုံးဖြတ်ခင် ထိုသို့လုပ်ဆောင်ပါ က ဖြစ်လာနိုင်သော ကောင်းကျိုးများ၊ စိုးရိမ်စရာများနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စများအား အပြည့် အဝသိရှိအောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ထိုရာဇဝတ်မှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်း လုပ်ဆောင်နေချိန် အတွင်းဖြစ်နိုင်သည့်အန္တရာယ်များကိုသာမက ရရှိနိုင်မည့်အကူအညီအထောက်အပံ့များကိုကလေး အားရှင်းပြနိုင်သည်။ မိမိတိုင်းပြည်မဟုတ်ပါက ထိုတိုင်းပြည်ရှိ တရားရေးဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်း များကို နားလည်နိုင်မည်မဟုတ်သည့်အတွက် ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာကိုယ်စားလှယ်တဦးကို ခန့်အပ် ပေးရမည်။ ထိုသူကတဆင့် ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်ပတ်သက်သော အခွင့် အရေးများနှင့် အခြားသတင်းအချက်အလက်များကို ကလေးအားအသိပေးရမည်။

မိသားစုနှင့်ပြန်လည်ပေါင်းစည်းမည့်ကလေး၏အခွင့်အရေးသည် ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ် အပါအဝင်နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးစာချုပ်များနှင့် ကိုက်ညီရမည်။ ထိုကြောင့် တာဝန်ရှိသူတဦးဦး ၏ ခွင့်ပြုချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ထိုကလေး၏ မိသားစုနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခွင့်ကို မကြန့်ကြာစေရ။

၃-၆-၂။ တရားမမှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်း

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသည့်ကလေးနှင့် သူ၏မိဘအုပ်ထိမ်းသူများကို လူကုန်ကူးခံရမှုကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ နစ်နာချက်တောင်းဆိုနိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ချက်များကို အသိပေးသင့်သည်။ ကလေးအနေဖြင့် နစ်နာကြေးရရှိနိုင်သော နည်းလမ်းနှစ်ခုရှိသည်။ တခုမှာ အစိုးရ၏ ခံစားရသူများအတွက် လျော်ကြေးရုံပုံငွေဖြစ်ပြီး နောက်တနည်းမှာ တရားရုံး၏ အမိန့်စီရင်ချက်ဖြင့် နစ်နာကြေးရရှိခြင်းဖြစ်သည်။ အများအားဖြင့် အစိုးရရုံပုံငွေသည် တရားရုံးက စီရင်ချက်အရ ခံစားရသော နစ်နာကြေးထက် နည်းလေ့ရှိသည်။

၃-၇။ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများအား စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ပေးခြင်း

၃-၇-၁။ နစ်နာကြေး

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများအား ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးသောကြောင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုများနှင့် ရောဂါစွဲကပ်မှုများအထူးသဖြင့် လူကုန်ကူးသူများ၏ လက်တုန်းပြန်မှုရလဒ်ကြောင့် ထိခိုက် ဒဏ်ရာရရှိသော လူမှုကယ်ဆယ်ရေးထောက်ပံ့သူများအား နစ်နာကြေး၊ ဆေးကုသခွင့်၊ ကျန်းမာရေးအာမခံနှင့်အခြားအာမခံများပေးသည့် ယန္တရားတခုကို ထူထောင်ထားသင့်သည်။

၃-၇-၂။ ဥပဒေထောက်ပံ့ပေးမှုများ

မကြာခဏဆိုသလို လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများသည် သူတို့၏တာဝန်ကိုထမ်းဆောင်မှုကြောင့် တန်ပြန်တရားစွဲဆိုခံရခြင်း ခံရမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ခြင်းများ ကြုံတွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအရာများမှ အစိုးရက ကာကွယ်ပေးသင့်သည်။

၃-၇-၃။ ကူညီရေးစနစ်

သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများသည်လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများကိုလူကုန်ကူးခံရသောကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသည့် အတွေ့အကြုံများဖလှယ်နိုင်ရန်အတွက် ပညာရှင်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားသည့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ဝင်ရောက်နိုင်ရန် ကူညီထောက်ပံ့သင့်သည်။ ထိုပညာရှင်များကို သင်တန်းများ၊ အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်းများ၊ သူတေသနလုပ်ဆောင်ခြင်းများတွင် ကူညီစေခြင်းဖြင့် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အသွေးများတိုးတက်

လာစေနိုင်သည်။ အခက်အခဲများကြားတွင်တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရသောသူများအတွက် ဆုများ အသိ အမှတ်ပြုခြင်းများလုပ်ဆောင်ပေး၍ အခြားသူများအားကျဂုဏ်ယူစေအောင် လုပ်ဆောင်ပေး သင့်သည်။

၃-၈။ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းများ

၃-၈-၁။ ရပ်ရွာလူထုများ

ကလေးများအား ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းမှာ ကာကွယ်ရာတွင် လူထုအသိအမြင်များဖွင့်ပေး ခြင်းသည် ပထမဆုံးကာကွယ်ပေးသည့် လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုအကြောင်း၊ ကလေးများအပေါ်သက်ရောက်မှုများနှင့် ကာကွယ်နိုင်မည့်နည်းလမ်းများအကြောင်းကို ကလေး များ၊ မိသားစုများနှင့် ရပ်ရွာလူထုများအကြား အသိအမြင်ဖွင့်ပေးသင့်သည်။

၃-၈-၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူများ

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသောကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူများအား လုံးအတွက် သင်တန်းများလိုအပ်ကြောင်း အာဆီယံမူကြမ်းတွင်ရေးသားထားသည်။

ထိုသင်တန်းများ၏ ပုံစံသည်

- သင်တန်း၏ လိုအပ်ချက်ကို လေ့လာသော
- ထို လိုအပ်ချက်ကို အခြေခံသောသော အကြောင်းအရာများ ပါဝင်သော
- သင်တန်းအစီအစဉ်ကိုစောင့်ကြပ်လေ့လာအကဲဖြတ်မှုရှိသော

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခံရသော ကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်နေသောသူများအား လုံးသည်အစိုးရ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များနှင့် နိုင်ငံတကာအေဂျင်စီများကဖွင့်လှစ်သည့်ပညာ ပေးသင်တန်းများကို တက်ရောက်နိုင်ခွင့်ရှိသင့်သည်။

သင်တန်းခေါင်းစဉ်များမှာ

- လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ကလေးအခွင့်အရေး၊
- ကျားမအမြင်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊
- မျိုးပွားခြင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး၊

- ကလေးအလုပ်သမားနှင့် အဆိုးဝါးဆုံးလုပ်အားစေခိုင်းမှု၊
- ရွှေ့ပြောင်းခြင်းနှင့်
- နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်ငံတော်ဥပဒေဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများ ပါဝင်သင့်သည်။

သင်တန်းများတွင် ဗဟုသုတများအပြင် လူကုန်ကူးခံရသည့်ကလေးများအတွက် လုပ်ဆောင်ရာတွင် လိုအပ်သည့်အတတ်ပညာများဖြစ်သည့်

- စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှစ်သိမ့်အားပေးခြင်း (တဦးချင်း အုပ်စုလိုက်)
- ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးပေးခြင်း၊
- အမှုကိစ္စများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်း၊
- အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း၊ ကောက်ယူခြင်း၊
- ကလေးများနှင့်သင့်တော်သည့် အင်တာဗျူးများ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနည်းလမ်းများ
- စိတ်ဖိစီးမှုကို ထိမ်းချုပ်ခြင်းနည်းများ

သင်တန်းများတွင် အဓိကပါဝင်သင့်သည့်အချက်မှာ ယခုလမ်းညွှန်ချက်များကိုမည်ကဲ့သို့ အသုံးပြု၍ နိုင်ငံတော်အဆင့် လမ်းညွှန်မှုများအဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း အကြောင်းဖြစ်သည်။ ယခုလမ်းညွှန်ချက်များကို နိုင်ငံတော်ရှိဘာသာစကားများဖြင့် ဘာသာပြန်၍ ကလေး များနှင့် ရပ်ရွာလူထုတို့ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်မည့်အသွင်မျိုးဖြင့် ဖြန့်ချိသင့်သည်။

အာဆီယံအဖွဲ့သည် အဖွဲ့ဝင်ဆယ်နိုင်ငံမှ တာဝန်ခံများ တာဝန်ရှိသူများကို ယခုလမ်းညွှန် အကြောင်းသင်တန်းများပေး၍ ဒေသအတွင်းကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများတိုးတက်လာအောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

အစိုးရများအနေဖြင့်လည်း အဖွဲ့ပေါင်းစုံပါဝင်သည့်အဖွဲ့မှ တာဝန်ရှိသူများအတွက် လိုအပ် သည့်သင်တန်းများ ပို့ချနိုင်ရန် နှစ်စဉ် ရံပုံငွေကို သီးသန့်သတ်မှတ်ထားသင့်သည်။ ဒေသအတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာရှိအေဂျင်စီများထံမှ အတတ်ပညာပံ့ပိုးမှုများ ရှာဖွေသင့်သည်။

